

Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște

Frumusețea unei probleme stă,
mai ales, în rezolvarea ei

„Operativa” din 16 februarie este atât de operativă încât durează aproape patru ore, și aceasta nu din vina amatorilor de ședințe nesfârșite (vor fi existând oare?), ci din cauza multitudinii de probleme care-i confruntă pe oțelari și pe constructori la Combinatul de oțeluri speciale Tirgoviște, pentru realizarea la timp a investițiilor. Iată câteva crimonțe din dialogurile telegrafice desfășurate la operativă:

— Nu „Vom munci și vom lupta!”, nu „Încercăm, încercăm!”, ci respectarea termenelor, asta se cere.

— Să vedem mai departe lista cu restanțe. „Mașinile de trefilat de la Bistrița”. Au venit?

— De venit, n-au venit. Au venit doar promisiunile.

— Promisiuni am avut și până acum destule.

— Și la laminorul de benzi electrotehnice sînt întârzieri.

— E foarte serios. Eu nu dau producție de sute de milioane de lei, și atunci cum voi putea plăti oamenii, dacă nu se rezolvă? Și mai e ceva: dacă nu livrez tabla de transformator, va suferi producția de transformatoare în țară. Știți foarte bine că noi devenim singurii furnizori de astfel de tablă, ea nu se va mai importa. Trebuie s-o livrăm!

— Fără instalația de recuperare a căldurii la laminorul degrosor și semifabricate, vom arunca energie în atmosferă. Funcționează și fără recuperator, dar vom plăti penalizări.

— Nimeni nu are nevoie de amenzi, de combustibil avem nevoie. Niciodată inspectoratul energetic nu va fi de acord.

— Au rămas nefăcuți 36 m de canalizare.

— De cînd discutăm, de la ora zece, dacă am fi ieșit cu toții pe șantier, am fi terminat noi șantul.

— Mie îmi face impresia că unii nu cunosc problemele.

— Le cunosc, dar tac, fiindcă se simt cu musca pe căciulă.

— Acum e „neta” care ne judecă!

...Și analiza continuă, furtunoasă. Vreo 20 de ingineri, economiști, constructori, diriginți de șantier, maștri și tehnicieni, cu șubele pe umeri și cizmele năclăite de noroi, discută aprins, la obiect, inginereste. Sînt trecute rapid în revistă zeci și zeci de probleme deschise, de restanțe, și dacă uneori spiritele se infierbină, nu trebuie luat nimic în tragic. Oamenii își mai descarcă nervii. Sînt obosiți, împovărați de sarcini, dar tineri, entuziaști, competenți, angajați într-o cursă contracronometru, pe care o simt nu ca un eveniment sportiv, ci ca o imensă răspundere față de țară. O cursă pe care trebuie s-o câștige.

(Continuare în pagina 7)

LIONEL NIȚESCU ■

Fotografie de ION PREDOȘANU ■

Vom asista la ofensiva unei științe noi:
ingineria istorică?

Revenim astăzi asupra citorva dintre investigațiile de ordin istoric obținute prin mijlocirea instrumentului matematic. Ele aparțin aceluiași grup de cercetători, condus și animat de un pasionat reprezentant al genului, inginerul Alexandru Forje de la Institutul de cercetări și modernizări energetice din București. Matematica, osatura virtuală a tuturor infăptuirilor de ordin practic, a cucerit în ultimele decenii cele mai neașteptate domenii de activitate, între care și pe cele ale istoriei, arheologiei și antropologiei. Folosirea computerului pentru descifrarea unor enigme ale trecutului național rămîne cu toate acestea, pînă la ora actuală, o tendință de avangardă, apreciată ca atare în special de adepții cercetărilor și studiilor de factură clasică, tradițională. Dar orice aventură a cunoașterii are un început. Un început care în această zonă particulară a istoriografiei naționale datorează mult cercului de cercetători amintit, colaboratorii inginerului Forje fiind,

după cunoștințele noastre, printre cei mai activi susținători și practicieni ai metodei. Interesant de remarcat de asemenea că doar un singur membru al colectivului este de specialitate istoric — profesoara Stela Borzea de la Liceul nr. 3 din Brașov — cercul numără un singur filolog — profesoara Mirela Vlăduț de la liceul din Vălenii de Munte — ceilalți fiind cu toți ingineri, fizicieni și matematicieni: Alexandru Forje, Ion Bogdan, inginer la ICEMENERG, Vasile Stratulat, fizician la ICEMENERG, Neuculai Chindea, matematician în Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor, Ștefan Constantin, matematician la ICEMENERG, Manuela Ghindea, inginer la IECEB.

— Folosirea matematicii, a calculatorului în cercetarea și reevaluarea evenimentului istoric, ne spune inginerul Forje, deci introducerea unui criteriu cantitativ în a-

(Continuare în pagina 10)

LIVIU TIMBUS ■

Prietenie
tradițională

Prima vizită în străinătate a conducătorului partidului și statului nostru în acest an a avut loc, în mod simbolic și semnificativ, într-o țară socialistă, vecină și prietenă.

Vizita și rezultatele ei sînt o expresie a voinței de a da neconținut viață orientării statornice a partidului nostru către dezvoltarea relațiilor cu toate țările socialiste, a dorinței de a concretiza această orientare într-o largă și multilaterală colaborare, care să răspundă înainte de toate nevoilor celor două popoare în efortul lor de edificare a noi societăți. Este, de asemenea, un prilej fericit de a constata din nou că partidele și popoarele noastre se întîlnesc în mod fundamental în principalele probleme ale contemporaneității, că există o largă platformă de acțiune comună în slujba înfăptuirii păcii, securității și colaborării pașnice în regiunea Balcanilor, pe continentul european și în întreaga lume.

Relațiile de prietenie tradițională dintre cele două țări au primit în aceste zile noi impulsuri și se justifică din plin satisfacția de a reuși în continuare să evidențiem, în dialogul cu celelalte țări socialiste, avantajele unei tot mai strînse colaborări, posibilitatea, pe deasupra oricăror deosebiri, de a găsi un limbaj comun în toate domeniile esențiale, valoarea unei solidarități reale și active întemeiată pe deplină egalitate, pe respectul reciproc al independenței, pe neamestecul în treburile interne și intrajutorarea tovarășească.

Rolul hotărîtor al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înfăptuirea acestei politici izvorite din atașamentul profund față de interesele supreme ale socialismului este ilustrat cum nu se poate mai bine de faptul că în ultimul deceniu a avut peste o sută de întîlniri cu conducătorii țărilor socialiste, din care două trimi cu conducătorii țărilor cu care ne învecinăm nemijlocit.

Intr-o perioadă în care în lume au loc fenomene complexe și contradictorii, în care raporturile dintre unele țări socialiste găsesc mai greu calea înțelegerii, concucerii pașnice și buneii vecinătăți, preocuparea permanentă a României ca relațiile sale cu celelalte țări care edifică noua orînduire să devină tot mai rodnice, să se dezvolte neconținut, reprezintă un important punct de sprijin, o contribuție majoră la creșterea prestigiului, forței și influenței socialismului în lume.

MIRCEA ANGELESCU ■

Construcțiile de locuințe

Planul, adică apartamentele în care vom locui

Nu demult, la Tulcea s-a deschis primul șantier de muncă patriotică al tineretului din județ. Peste două sute de tineri au hotărît să contribuie practic la realizarea importantelor sarcini privind construcția de locuințe într-un județ devenit el însuși, în ultimii ani, un adevărat șantier, aici profilindu-se obiective economice de importanță națională.

Începem acest articol amintind despre inițiativa celor 210 tineri brigadieri, deoarece, iată, pe lângă investițiile economice, tulcenii trebuie să realizeze numai în acest an și peste trei mii de locuințe, mai exact 3106 apartamente și garsoniere. Însă, pînă să arătăm cum stau lucrurile în momentul de față, cum se lucrează pe șantierele de locuințe, să vedem ce au realizat constructorii în anul 1978.

Pe scurt, anul trecut, din cele 2490 de locuințe care trebuiau construite, au fost predate beneficiarilor doar 1423. Cauzele acestei nerezolvări pot fi depistate pe mai multe planuri, dar după afirmațiile vicepreședintelui Consiliului popular județean, Aurel Dămăroiu, cauza

principală constă în lipsa produselor de balastieră, astfel că dintr-o cantitate de 598 000 tone contractate, constructorul a primit numai 281 700 tone. Principalii furnizori care nu și-au respectat obligațiile contractuale au fost Navrom Galați, care a livrat doar 89 400 tone nisip de Dunăre în loc de 154 000 de tone, și CEIAMC Tirgoviște, care a trimis șantierelor din Tulcea 10 700 tone de pietriș față de necesarul, prevăzut în contract, de 61 000 tone. „Furnizorii justifică aceste nerespectări de contract, ne explică tovarășul Aurel Dămăroiu, prin lipsa vagoanelor de cale ferată și a vaselor de transport pe Dunăre. Astfel că noi am fost nevoiți să cărăm cu mijloacele noastre — camioane, tractoare și remorci, adevărate convoaie — produsele de balastieră de care avem nevoie. De aici, cheltuieli, întârzieri și alte neazuri”. Tot de la Consiliul popular județean mai

(Continuare în pagina 5)

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

DIN SUMAR

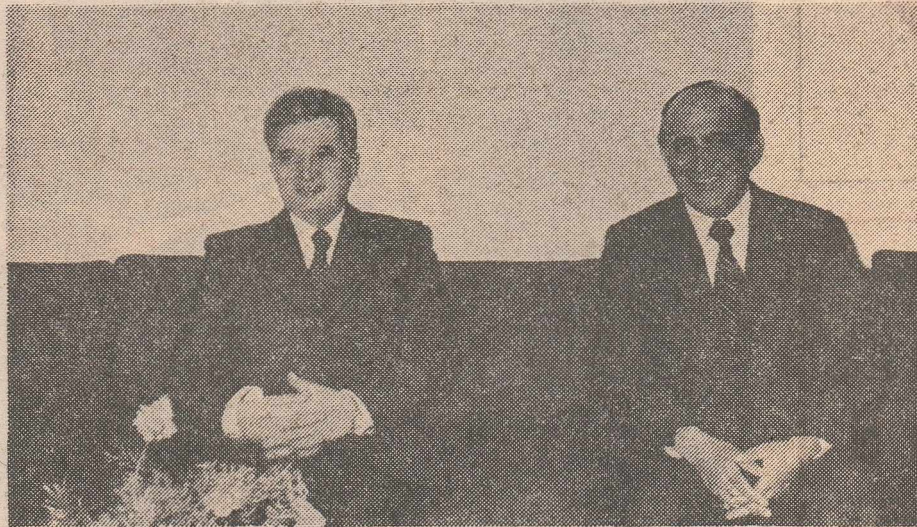
- Cei care, acum 21 de ani, au avut curajul să înceapă (pag. 4).
- Pentru o nouă datare a străvechii citorii românești de la Rimeti — județul Alba (pag. 10).
- Covalitinul, din nou sub semnul îndoielii? (pag. 11).
- Salva, Parva, Romuli, Nepos (pag. 12-13).
- Sugestii pentru ora de lectură (pag. 17).

TRASEELE
PĂCII,
PRIETENIEI
ȘI COLABORĂRII

Eveniment politic marcant, importantă contribuție la dezvoltarea și amplificarea tradiționalelor relații de prietenie și bună vecinătate româno-bulgare

„Întilnirile, convorbirile noastre din aceste zile vor contribui nu numai la dezvoltarea solidarității și colaborării dintre partidele și popoarele noastre, dar și la impulsivitatea conlucrării noastre pe plan internațional, pentru realizarea unei politici de destindere, de pace și colaborare”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Intrevedere prietenească la scurt timp după sosirea la Voden

„Sint profund convins că această vizită a dumneavoastră va da nu numai un imbold dezvoltării noastre comune și multilaterale, dar va fi și o contribuție în activitatea și lupta noastră comună pentru pace și înțelegere în Balcani, în Europa și în lume”.

TODOR JIVKOV

Ampla și bogata activitate internațională desfășurată de partidul și statul nostru în conformitate cu orientările cuprinse în Programul partidului și-a aflat la sfârșitul săptămânii trecute o nouă și remarcabilă confirmare prin vizita de prietenie pe care conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat-o în Bulgaria între 15—17 februarie 1979.

Participantă activă, neobosită la viața internațională, militantă consecventă pentru pacea și progresul tuturor popoarelor, în concordanță cu hotărârile Congresului al XI-lea al partidului, România socialistă se pronunță și acționează, după cum se știe, pentru întărirea colaborării și prieteniei cu toate țările socialiste, dezvoltă largi raporturi cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniat, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială — pe baza fermă a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independentei și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, nerecurgerii la forță și la amenințarea cu

forța — considerînd că o astfel de politică activă și consecventă constituie o necesitate primordială atît pentru progresul economic și social al fiecărei țări, cit și pentru pace și destindere în general. În această amplă și diversificată activitate internațională, în centrul politicii noastre externe se situează dezvoltarea puternică, pe multiple planuri, a relațiilor României cu toate țările socialiste, orientare apreciată ca factor de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea socialistă a țării noastre, a tuturor țărilor socialiste. Unei asemenea consecvente orientări i se circumscrie și recentul dialog la nivel înalt româno-bulgar.

Întilnirile pe linie de partid și de stat între țări socialiste au devenit, din această statornică perspectivă, o adevărată practică de partid, prilejuind de fiecare dată un rodnic și util schimb de păreri asupra unor probleme de interes reciproc, constituindu-se în contribuții recunoscute la dezvoltarea și adîncirea în continuare a bunelor raporturi existente. În ceea ce privește cronica relațiilor româno-bulgare — după cum a fost subliniat și pe

parcursul acestei vizite — se poate spune că legăturile de prietenie și solidaritate sint considerate tradiționale dintr-o dublă abordare: în raport cu legăturile istorice, așezate sub efortul comun al ambelor popoare pentru dezrobire națională, neatîrnare și libertate și în raport cu idealurile prezentului, legate de construirea orînduirii noi, socialiste în țările noastre, idealuri ce au contribuit hotărîtor în ultimele decenii la îmbogățirea acestei cronici.

Semnificația noului moment româno-bulgar la nivel înalt se desprinde cu claritate atît din relatările privind întreaga desfășurare a vizitei, din agenda convorbirilor ce au avut loc între conducătorii Republicii Socialiste România și Republicii Populare Bulgaria, cit și din aprecierile făcute de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov asupra acestui moment, din comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei. O dominantă relevantă în acest sens a constituit-o atmosfera cordială, frățescă ce a însoțit solia poporului român în Bulgaria, manifestările ce au dat o elocventă

expresie prieteniei și colaborării dintre popoarele român și bulgar.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu și persoanele care i-au însoțit, au vizitat în timpul prezentei în Bulgaria, Întreprinderea de antibiotice din Razgrad, Complexul agroindustrial din Loznița, precum și alte obiective cu caracter economic și cultural, unde au avut prilejul să cunoască pe viu din preocupările, munca și viața poporului bulgar. Aflate în prim-planul atenției, convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov au oferit un cadru optim pentru informarea reciprocă asupra realizărilor în edificarea societății socialiste multilaterale dezvoltate în cele două țări, pentru examinarea modului în care se îndeplinesc sarcinile fundamentale prevăzute în domeniul colaborării economice româno-bulgare, cit și pentru schimbul de păreri asupra unor probleme internaționale.

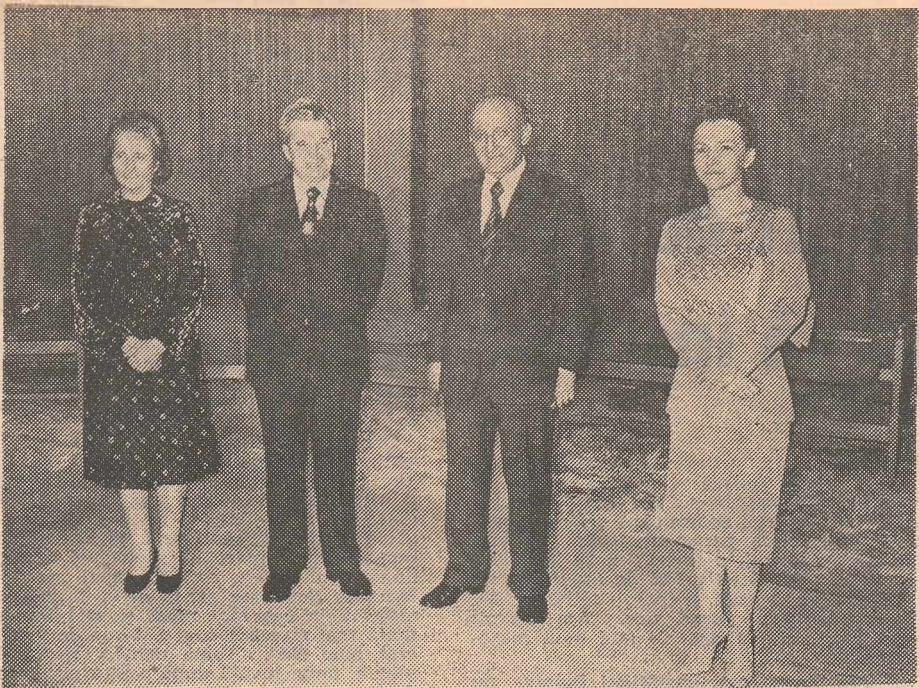
Evoluția raporturilor dintre cele două țări și popoare — o evoluție mereu ascendentă — ilustrează în modul cel mai direct voința reciprocă de a promova cooperarea, pe coordonate mereu mai ample. La baza acestui curs pozitiv se află principiile cuprinse în Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și Bulgaria, semnat în 1970, precum și în Declarația româno-bulgară semnată la Sofia în 1977.

Grăitoare pentru evoluția viitoare a colaborării economice este convingerea exprimată în cursul recentului dialog la nivel înalt româno-bulgar că acesta va contribui la realizarea unor obiective deosebit de importante în domeniul de referință: Complexul hidrotehnic Turnu Măgurele — Nicopole, Întreprinderea constructoare de mașini grele Giurgiu — Ruse și Complexul de olefine, urmărindu-se pe mai departe adîncirea cooperării și specializării în producție, a schimburilor reciproce de mărfuri și a colaborării tehnice și științifice. Creșterea continuă a volumului relațiilor economice bilaterale după 1980 — pentru care vor fi create premise — corespunde deplin intereselor celor două țări și popoare, va contribui la cauza creșterii forței și influenței socialismului, la cauza păcii, colaborării și progresului social în lume.

Schimbul de păreri în unele probleme internaționale — dezvoltarea favorabilă a raporturilor bilaterale fiind, evident, înrîurită de evoluția în ansamblu a situației mondiale — a evidențiat o serie de idei politice de mare actualitate pentru lumea de astăzi, pentru interesele și așteptările opiniei publice. Țări socialiste, România și Bulgaria, prin intermediul conducătorilor lor, au declarat că vor depune eforturi, împreună cu toate țările iubitoare de pace, cu toate forțele democratice și progresiste pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Declarația de la Moscova a Comitetului Politic Consultativ din noiembrie 1978, document ce constituie o nouă și evidentă afirmare a voinței comune a sta-

Moment din timpul convorbirilor

In timpul dineului

La întreprinderea de antibiotice din Razgrad

La întreprinderea de sticlărie și porțelanuri din Razgrad

telor participante la Tratatul de la Varșovia de a adânci procesul destinderii și a-l face ireversibil, de a acționa pentru adoptarea unor măsuri concrete de dezarmare pentru consolidarea păcii și securității, pentru colaborare între popoare și progres social în lume. Din această înaltă și nobilă îndatorire se desprind atenția deosebită acordată problemelor dezarmării, condamnarea politicii de intensificare a cursei înarmărilor promovate de cercurile imperialiste agresive și, legat de aceasta, importanța atribuită concretizării negocierilor ce au loc în prezent în probleme de armamente — între U.R.S.S. și S.U.A. sau la Viena — în măsuri care să răspundă intereselor consolidării destinderii, păcii și securității internaționale. Importanța trecerii la măsuri de dezarmare și dezangajare militară pe continent și în lume a fost evocată și în contextul acțiunilor ce trebuie întreprinse în vederea asigurării unei adevărate securități în Europa și în lume. De aici importanța pregătirii cu atenție a reuniunii ce urmează să se desfășoare la Madrid în 1980.

Cu prilejul convorbirilor a fost

reafirmată hotărârea celor două partide, guverne și popoare de a acționa în permanență pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și înțelegerii. S-a exprimat solidaritatea cu popoarele care luptă împotriva imperialismului, colonialismului și neocolonialismului, împotriva rasismului și apartheidului, pentru respectarea dreptului fiecărui popor de a-și hotărî suveran destinele, fără nici un amestec din afară, evidențiindu-se în acest context imperativele făuririi unei noi ordini economice.

Dialogul la nivel înalt româno-bulgar a pus în lumină, de asemenea, hotărârea celor două partide de a contribui și în continuare la întărirea unității mișcării comuniste și muncitorești internaționale, a tuturor forțelor revoluționare, democratice din lumea contemporană.

Schimbările de păreri dintre cei doi conducători de partid și de stat, rezultatele concrete ale acestei noi vizite de prietenie se înscriu ca o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea relațiilor tradiționale româno-bulgare.

DOINA FRUNTELATĂ ■

PATRIA
CABINETUL
DE LUCRU
AL PRESEDINTELUI

A înfăptui împreună cu poporul și pentru popor

În Cuvîntarea rostită de tovarășul Nicolae Ceaușescu la adunarea generală a oamenilor muncii de la întreprinderea „23 August” din București s-a subliniat cu insistență necesitatea analizării tuturor problemelor într-un înalt spirit de răspundere muncitorească, a unei reale exigențe. Aceasta întrucît numai procedînd astfel, numai cunoscînd în amănunt realitățile și posibilitățile, realizările și neîmplinirile și acționînd cu promptitudine pentru a elimina neajunsurile și pentru a valorifica noul conferim muncii noastre dimensiuni superioare, facem ca rezultatele să fie atît la înălțimea obiectivelor propuse să devină și competitive pe plan internațional.

Cu alte cuvinte, facem astfel încît politica economică — ca de altfel întreaga politică — să răspundă prin toate compartimentele sale chemării vitale de a fi în slujba edificării unei civilizații superioare și, deopotrivă, să asigure o prezență remarcată și, implicit, dorită în comerțul internațional, contribuind și în acest mod la sporirea avuției naționale, la întărirea independenței și suveranității țării.

Din această perspectivă precizările făcute de secretarul general al partidului în legătură cu adevărata semnificație a necesității de a se trece la o producție nouă, de înaltă tehnicitate, la o calitate nouă, impun acțiuni hotărîte și inițiative multiple: „Cînd am pus problema unei noi calități a dezvoltării industriei, a economiei în general, nu am avut în vedere o lozincă pentru zile mari, ci trecerea efectivă, în toate domeniile — inclusiv aici, la „23 August” — la o producție de calitate nouă, la produse noi, superioare. Am avut în vedere unirea eforturilor, a energiei și cunoștințelor tuturor muncitorilor și specialiștilor pentru schimbarea într-un scurt timp a calității întregii producții, pentru afirmarea plenară a revoluției tehnico-științifice, pentru progresul rapid al țării noastre”.

Pornind de la un astfel de comandament major, tovarășul Nicolae Ceaușescu făcea recomandarea ca încă din anul în curs puternicul colectiv de la această întreprindere să obțină o îmbunătățire radicală a producției, să realizeze un început de adevărată revoluție tehnică, o înnoire și o calitate superioară în toate domeniile. Dar, se poate spune fără a greși că aceste indicații au deplină valabilitate și pentru ansamblul economiei noastre. Făcînd afirmația de mai sus nu înseamnă nici pe departe că nu există reale și bune debuturi în saltul către o nouă calitate ci, dimpotrivă, că stă în puterea noastră ca acest drum să fie scurtat, ca rezultatele muncii respective să depășească parametrii inițiali, să fie, adică, și mai bune.

Firește, o asemenea activitate — vastă și profundă — trebuie bine concepută, trebuie urmărită consecvent, controlată constant și, cînd e cazul, îmbunătățită cu promptitudine. Pentru aceasta trebuie să-i cunoaștem toate laturile sale, forțele implicate, posibilitățile de care dispunem,

greutățile care există — natura lor, obiectivă sau subiectivă — și, evident, modul în care trebuie eliminate cu rapiditate. Să facem, adică, o radiografie amănunțită a stării respective, să știm de unde pornim și unde vrem să ajungem.

Dintr-un atare unghi trebuie privite și marile împliniri ale României pe calea pe care s-a angajat de a edifica societatea socialistă multilateral dezvoltată, de a urca noi trepte de civilizație și progres. Este, o știm cu toții, un obiectiv uriaș, dar pe deplin realizabil și în beneficiul nostru, al tuturor. Apare, astfel, plin de concluzii optimiste faptul că ritmul de 11 la sută pe primii trei ani ai cincinalului este deosebit de bun, că puține țări în lumea contemporană au obținut în acești trei ani asemenea realizări. Sigur, nu excludem din discuție nivelul de dezvoltare al unor țări și stadiul lor înalt. Dar, realist vorbind, ne gîndim la intervalul în care au atins acest stadiu și, în unele cazuri, chiar la factorii care au facilitat obiectivele respective.

Subliniînd succesele, marile împliniri ale poporului român, președintele Nicolae Ceaușescu accentuează și obligația de a manifesta exigență sporită întrucît privim spre viitor, spre etapa ce trebuie s-o parcurgem, spre modul în care trebuie să pornim la acest drum. De aceea e necesar să spunem răspicat pe nume stărilor de lucruri negative pornind de la înalta exigență a răspunderii muncitorești, revoluționare față de drumul și destinele noastre socialiste. A aborda realist, lucid și critic preocupările și rezultatele muncii noastre înseamnă a exclude automulțumirea, a îndrăzni mai mult, a îndrăzni în primul rînd în aplicarea și generalizarea noului, a organiza mai bine și mai eficient locul de muncă, fluxul producției, mijloacele de producție, a utiliza la niveluri superioare materia primă și materialele. Și, deopotrivă, a acționa rapid pentru adoptarea celor mai bune soluții, capabile să reprezinte o garanție a ascensiunii noastre neîntrerupte pe scara progresului și civilizației. Este adevărat, luate separat sau chiar împreună, aceste deziderate par simple afirmații dar ele trebuie să se manifeste, și este necesar să fie astfel, în procesul muncii de zi cu zi, să se reflecte în transformarea succeselor în noi puncte de referință, în generalizarea lor.

Analizînd realitățile de la Uzinele „23 August” ca și din orice întreprindere, cu exigență, dezbătîndu-le în plenul adunărilor generale ale oamenilor muncii, avem garanția că soluțiile și răspunsurile sînt cele juste și, în consecință, capabile să ne mobilizeze exemplar pentru îndeplinirea obiectivelor propuse. Aceasta, pentru că în România socialistă exigența față de munca noastră și rezultatele ei este un principiu cardinal, respectat cu rigurozitate de partidul nostru. Așa cum arăta atît de explicit tovarășul Nicolae Ceaușescu, politica partidului se înfăptuiește împreună cu poporul și pentru popor.

ANDREI IONESCU ■

Cei care, acum 21 de ani, au avut curajul să înceapă

Cinci fotografii : mai mulți bărbați, dintre alții foarte mulți, două fete și o secție. Secția a luat ființă acum 21 de ani, prima de acest fel din țară, fiindcă nimeni până atunci nu mai cucerise a gândi să producă mașini unelte de tip agregat fără a le fi văzut vreodată în viață. O mașină unelată de tip agregat poate avea o suprafață de kilometri pătrați, să cîntărească sute de mii de kilograme și să producă serii de alte mașini de ordinul zecilor de mii. Cind această secție (foto 1) lua ființă în cadrul întreprinderii „Steagul roșu” Brașov, Mariana Miu și Elena Gheorghe (foto 2) nu se născuseră încă. Muncitorii de înaltă calificare Mircea Sasu și Constantin Buzea (foto 3 și 4) învățau abecedarul în comunele Vama Buzăului și Zagon (Covasna). Inginerul Mihai Baltag (foto 5), viitorul șef de secție, își terminase stagiul la „Balanta” Sibiu.

Șase fotografii : mai mulți bărbați, dintre alții foarte mulți, două fete și o secție. Secția creștea mai repede decît Mariana Miu și Elena Gheorghe care abia se născuseră undeva prin județul Buzău, mai repede decît Mircea Sasu și Constantin

Buzea care nu cunoșteau încă nimic despre electricitate, chinându-se cu tabla înmulțirii, și chiar mai repede decît viitorul ei șef, ing. Mihai Baltag ; creștea cu forța unui colectiv. Și din ea ia ființă la București Fabrica de mașini unelte și agregate (FMUAB).

Fără a se fi întilnit vreodată, destinele celor cinci viitori bărbați și femei se despărțeau irevocabil. Pe cîmp, spre alte calificări, spre alt nivel de conștiință și de viață. Dar secția născuse nu numai mașini. Născuse înainte de toate nevoia și nevoia rămăsese. După trei ani, din micul nucleu ce se risipise ia naștere altă secție, cu același profil, dar cu alți oameni. Cei ce pleaseră nu reușiseră să ia totul. Lăsașeră curajul, lăsașeră tradiția. Mihai Baltag preia conducerea secției. Sămînța se dovede roditoare. Un milion de kilograme mașini pe an. 130 de proiectanți. 200 de executanți. 10 000 metri pătrați suprafață productivă. Muncă de cea mai înaltă calificare.

Din comuna Zagon (Covasna), Sasu Mircea, încă băiețel, vine pentru întia oară într-un oraș. După 10 ani : școala

profesională ; uzina (dimineață), liceul seral (după-amiază și noaptea) ; școala tehnică de mașini, șef de echipă, categoria șase cu trei, apartament de trei camere, proprietate personală, soția, telefonistă, trei copii, o fată în clasa întâi la o școală sportivă cu profil de atletism, un băiat de patru ani și încă o fetiță de doi ani. „Am avut noroc, zice. Am nimerit pe lângă unul dintre cei mai buni meseriași”.

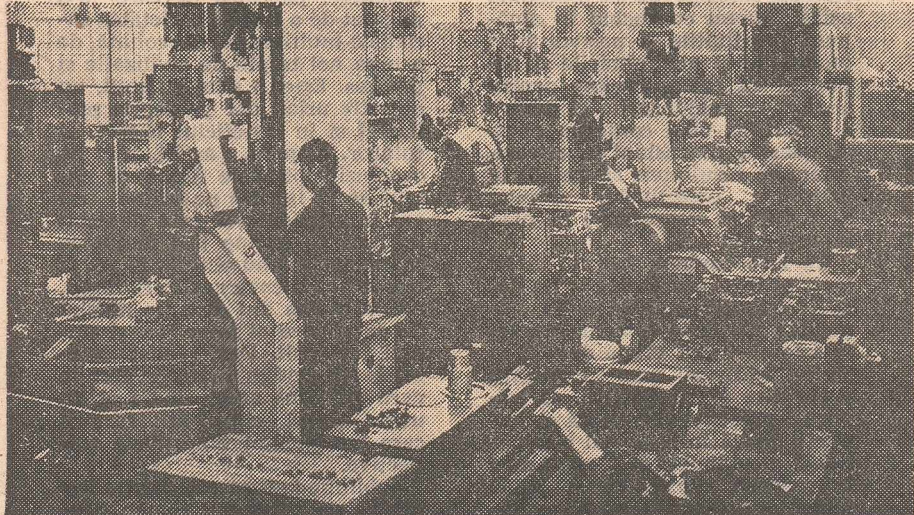
„Practic, afirmă ing. Mihai Baltag, nu există secție a întreprinderii care să nu lucreze cu agregatele concepute și executate în secția noastră. Am terminat pînă acum 14 linii automate, 642 de agregate complexe insumind 1 344 de unități de lucru. Sute de milioane lei, rezultatul efortului de gîndire a unor tineri ce beneficiază de faptul că acum 21 de ani, un grup de lucrători a avut curajul să înceapă ceea ce nimeni nu mai îndrăznise pînă atunci”.

În comuna Vama Buzăului, județul Brașov, meseria care făcea vogă acum 10 ani era aceea de strungar și nici o altă mindrie nu o întrecea pe aceea de a spu-

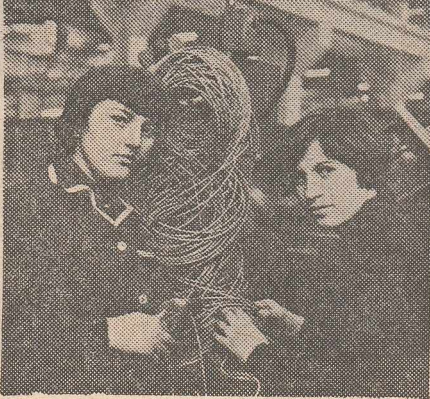
ne : „Fiul meu lucrează la strung”. Și Constantin Buzea la strung a fost trimis de tatăl său care n-avea de unde ști că băiatul lui, fără să pună în viața lui mina pe un aparat electric, se născuse cu harul de a vedea ceea ce nici meșterii mari și neîntrețuți pînă atunci nu șiau și nu puteau să vadă. Dacă nu dă la facultate, deși în apartamentul lui lumina rămîne aprinsă deasupra cărților mult după culcarea fetei de trei ani, Constantin Buzea n-o face numai fiindcă îi e teamă să nu fie luat de lingă mașini. Ultima este un adevărat colos și se numește „Linia de prelucrare bloc 215”. Proiectare și execuție : în secție 1 340 metri pătrați. Putere instalată 1 203 kW. Unități de lucru : 830 de scule diferite. Greutatea : 650 000 kg. Are un număr de 79 de utilaje. Cinci secțiuni. Poate fi întreținută și exploatată de 20 de oameni. Termen de amortizare un an. Pînă în prezent : import pe valută forte. Nici o reclamație.

Căminul de nefamiliști al întreprinderii adăpostește generația cea nouă de specialiști. Sau viitori specialiști. Mariana Miu locuiește aici de puțini ani. Ea se află în etapa pe care Mircea Sasu a parcurs-o acum 15 ani : Liceul seral. El a avut norocul, cum îi place să spună, să lucreze lingă unul dintre cei mai buni meșteri. Mariana Sasu are șansa de a fi început meseria la cea mai nouă și mai importantă realizare a secției : „Linia de prelucrat bloc 215”. După uzina, merge la școală, unde învață după o altă programă decît a învățat Mircea Sasu. Și după școală, noaptea, își pregătește lecțiile pentru a doua zi. Ing. Mihai Baltag, dimbovițean, cu opt frați, cei mai mulți pensionari acum, el însuși născut la țară, a format zeci și sute de alți fii de țărani și înpreună, mai presus de vîrstă și de experiență, fără a le nesocoti însă, stimulându-se reciproc, formează acum împreună un colectiv, o celulă muncitorească, fertilă și autentică, parte inseparabilă și expresie a creativității și gîndirii tehnice din România ce trăiește astăzi amiaza continuă a maturității sale.

ION CRISTIAN ■

1. Atelierul de montaj al secției agregate

2. Mariana Miu (stînga) și Elena Gheorghe (dreapta). Generația a treia. Calificarea lor începe cu cea mai nouă și mai prestigioasă realizare a secției agregate și una dintre cele mai importante ale industriei brașovene

3. Mircea Sasu : Am avut norocul să încep meseria alături de unul dintre cei mai renumiți meșteri din uzină

5. Inginerul Mihai Baltag : Totul se bazează pe experiența unor oameni care acum 21 de ani au avut curajul să înceapă ceea ce nimeni nu mai îndrăznise pînă la ei : să conceapă și să execute mașini-unelte de tip agregat pe care nu le văzuseră niciodată în viață

4. Constantin Buzea : Trebuie să văd totul în minte și pentru asta am nevoie să cunosc toate meseriile înrudite

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

La 1 noiembrie 1978 s-a deschis în străvechiul local al Spitalului Coltea, cel mai vechi așezămint de acest fel din Capitală, o clinică de obstetrică și ginecologie, în fruntea căreia a fost numit un medic surprinzător de tînăr pentru o asemenea responsabilitate, pasionat de meseria sa și întreprinzător, doctorul Ion Dumitru. Numirea lui, la nici 40 de ani pe care-i va implini abia în toamnă, apare nu numai ca o dovadă a mutațiilor intervenite în optica noii conduceri a Ministerului Sănătății, ci și ca un semn de încredere și prețuire la adresa unui specialist a cărui biografie o vom urmări, simplificînd lucrurile, în cele ce urmează tocmai pentru semnificațiile ei.

Fiu de ceferist din Filanții Argeșului, Ion Dumitru a terminat facultatea în 1961, la București. Grație perseverenței și mediei sale, a absolvit-o între primii, putînd să aleagă o repartiție favorabilă, într-o clinică universitară sau măcar într-un oraș cu tradiție medicală. Numai că, dornic să-și verifice cunoștințele și să evite, cum zice, un pat moale, proaspătul absolvent, fost extern și intern prin concurs, a optat pentru deltă, oprindu-se asupra unei circumscripții dintre cele mai grele, pe numele ei Mahmudia. După o perioadă de decantare a cunoștințelor și călire a caracterului, Ion Dumitru a revenit, prin muncă și seriozitate, la București, intrînd ca asistent stagiar la renumita clinică de la Polizu. Aici a avut ceea ce numește „norocul de a lucra alături de Dan Alessandrescu”, profesor de obstetrică și ginecologie de talie mondială, personalitate care a jucat un rol fundamental în formarea lui ca profesionist. Astăzi, cînd pe usa cabinetului șefului de lucrări Ion Dumitru stă scris, cum spuneam, „șef de clinică”, omul din spatele unui birou povîrnit de cărți, bărbat mai degrabă scund, cu privire așezată și frunte boltită, nu precupește vorbele de laudă așezate în dreptul activității maestrului său. Sub o duritate aparentă, susține, profesorul Alessandrescu ascundea o generozitate neobisnuită. Foarte exigent, cerînd totdeauna mai mult și mai bine, a încercat și a reușit să ne convingă că, oricît știm, tot nu știm suficient și că e loc, încă foarte mult loc, pentru curiozitățile mai profunde și mai vaste. A dăprins de la

Dan Alessandrescu temeinicia unei meserii încărcate, cu fiecare gest, cu fiecare atitudine, de responsabilități majore, precum și necesitatea de a se pregăti dincolo de marginile specialității, un obstetrician trebuind să stăpînească cit mai multe noțiuni de genetică, de imunologie, de medicină internă și, firește, de chirurgie. Rugat să-și caracterizeze, în două vorbe, profesorul, Ion Dumitru nu se zgîncește la laude, „posesor al unei întinse culturi medicale și al unui concept biologic înaintat, dascălul meu a intuit aspectele evolutive ale meseriei noastre, punînd un accent deosebit pe ca-

specialitate, problema multiplelor implicații ale agresiunii infecțioase la mamă și copil deopotrivă, acordînd spații largi posibilităților profilactice și terapeutice celor mai moderne din practica medicală. Ocupîndu-se de o tematică prioritară pe plan mondial, infecția e una din problemele cheie ale obstetricii contemporane, monografia are la bază o experiență proprie de 15 ani și o bibliografie dintre cele mai abundente, cifrată la peste o mie de pozitii, ea venind să umple un gol și să clarifice o sumedenie de aspecte controversate ale problemei, prin emiteră și demonstrarea unor ipoteze ori-

ția sanitară a municipiului și, în primul rînd, de conducerea superioară a ministerului, de profesorul Eugen Proca însuși, cel care, în altă ordine de idei, a găsit răgaz și bunăvoință să-l îndrume încă din epoca internatului, ca și profesorul Ludovic Păun, dealfel. Așa se face că, azi, tînăra secție de obstetrică și ginecologie de vizavi de Universitate, numărînd aproape 200 de paturi, a ajuns să fie dotată cu aparatură dintre cele mai moderne, care a contribuit și contribuie la creșterea eficienței asistenței femeii gravide prin îmbunătățirea prestațiilor prenatale și prin creșterea calitativă a serviciilor ginecologice profilactice-curative în ambulatoriu”. Animat de o forță de muncă remarcabilă, doctorul Ion Dumitru s-a împărțit mereu între saloane, laboratoare de cercetare și bibliotecă, convins că în meseria sa „trebuie să citești măcar un ceas pe zi”. Alături de o echipă de biologi, de pildă, lucrează în prezent la lămurirea unor aspecte patogenice și terapeutice în bolile degenerative din obstetrică și ginecologie, anunțînd importante descoperiri cu caracter de noutate. Pe linia încercării de elucidare a unor aspecte legate de cancerul genito-mamar, manifestă încredere în metodele propuse de doctorul Mihai Leontopol, care deschid, după convingerile exprimate de Ion Dumitru, noi căi de rezolvare a maladiei respective. Un număr de 4 cazuri, inoperabile, cu diagnostic cert histopatologic, prezintă o evoluție favorabilă pe intervale între 4 și 48 de luni. E de așteptat ca, pe baza sprijinului Ministerului Sănătății, să se tragă, cit mai repede, concluzii ferme cu aplicabilitate practică. Crede, legat de asta, că tineretul trebuie promovât cu mai mult curaj, intențiile sale vînzînd, într-o clinică lipsită de tradiție, nu numai ridicarea calității actelor medicale, ci și creșterea de cadre bine pregătite din punct de vedere profesional și ambițioase, capabile să transfere în cel mai scurt timp numele de Coltea în renume.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Om al noului, într-o clinică nouă

litatea îngrijirii mamei și copilului, insistînd pe latura preventivă a acesteia”, probînd, pe lingă un ochi sagace de diagnostician și o mină sigură de chirurg, un caracter frumos.

Așa cum se întîmplă uneori și așa cum ar trebui să se întîmple mai des, puil și-a luat zborul devreme și a ajuns, la o vîrstă la care alții continuă să facă ucenicie, un nume tratat cu stimă și respect. Secretar de redacție al revistei „Obstetrică și ginecologie”, membru al Societății internaționale de neuroendocrinologie, cu sediul la Londra, participant la congrese de specialitate desfășurate în țară și în străinătate, autor a peste 50 de lucrări științifice, doctorul Ion Dumitru și-a trecut de timpuriu numele pe copertele unor tratate și cărți de cert prestigiu medical. Coautor la „Biologia reproducției umane”, Editura medicală, 1976, sub redacția lui Dan Alessandrescu, și la „Fiziologia și fiziopatologia reproducției umane”, Editura medicală, 1977, sub redacția lui Ion Teodorescu Exarcu, el a terminat de parcurs corecturile unei monografii ce urmează să apară, dintr-o zi în alta, în standurile librăriilor. Intitulată „Infecția în obstetrică”, volumul pune, pentru prima dată în mod exhaustiv în literatura de

ginale, proprii școlii românești de obstetrică și ginecologie.

Cum spuneam, de puține luni, comunistul Ion Dumitru a devenit șef de clinică, la 17 noiembrie 1978 născîndu-se, la Coltea, primul copil, o fetiță adusă pe lume de Rodica Zotescu. Registrul de nașteri, în care ni s-a permis să ne aruncăm privirea, a ajuns la numărul 220, fără să se fi înregistrat vreun accident, poate firesc în condițiile în care clinica a pornit de la puștin, cu un personal mai degrabă eterogen, adunat din felurite servicii. Conștient că ziua bună trebuie să se cunoască de dimineață, șeful clinicii a pus multă pasiune și multă fermitate în toate acțiunile de început, petrecînd la noul loc de muncă 24 de ore din 24, străduindu-se, chiar dacă cu posibilități reduse prin comparații, să transmită întregului personal aflat în subordine respect și responsabilitate față de cel mai tulburător dintre actele vieții, față de aducerea pe lume a unui copil. Judecînd după calitatea serviciilor medicale asigurate la Coltea, sintem îndreptățiți să afirmăm că Ion Dumitru a izbutit, în deloc ușoara sa misiune, în care a fost ajutat, după vorbele sale, de direcția spitalului, de rectoratul I.M.F., de Direc-

Planul, adică apartamentele în care vom locui

(Urmare din pagina 1)

afăm că o altă cauză care a contribuit la nerespectarea planului de locuințe a constituit-o și deficitul de forță de muncă calificată. Asupra acestui fapt vrem să ne oprim ceva mai mult. În urmă cu doi ani, pe șantierele de locuințe din județ întâlneam foarte mulți cetățeni care, plini de zel și responsabilitate, participau la ridicarea viitoarelor lor apartamente, prestând mii de ore de muncă patriotică. Anul trecut, numărul acestor ore a fost cu mult mai mic, mobilizarea oamenilor muncii din județ fiind oarecum deficitară, dacă nu cumva chiar neglijată, doar 300 de cetățeni participând la aceste acțiuni și fiecare totalizând cam 500 de ore pe an. Dacă ne gândim la efortul deosebit al statului în acest domeniu, la sarcinile pe care județul le are de îndeplinit în acest cîmp în privința construcțiilor de locuințe, participarea de care vorbeam mai înainte ni se pare absolut formală și, firește, roadele au fost pe măsură. Asta a fost în 1978.

Anul acesta, sîntem informați, lucrurile se prezintă mult mai bine, există proiecte pentru întregul plan de locuințe, la 2.796 de locuințe sînt începute lucrările (facem o paranteză și arătăm că toți și o bună parte din apartamentele și garsonierele cuprinse în cifra menționată constituie restanțe din 1978) și, în sfîrșit, la 310 apartamente lucrările vor începe cu siguranță cel tîrziu pînă la 15 martie.

Ne aflăm în strada Sabinelor în dreptul blocului C-9 cu 132 de apartamente. Remarcăm din capul locului, însoțit fiind de inginerul șef al întreprinderii județene de construcții montaj, Constantin Tacorian, că la acest bloc unde lucrează tinerii brigadiieri ritmul este cu totul altul decît la blocurile C-3, C-5, C-7. Adică, în vreme ce aici se lucrează efectiv în ciuda celor minus cinci grade Celsius, dincolo lucrătorii I.J.C.M., cu excepția cîtorva, strînsi ciorchine în jurul unei macarale, nu-și prea fac simțită prezența. Înșuși inginerul șef recunoaște că există o deosebire între ritmurile de lucru de la C-9 și celelalte blocuri, dar, subliniază dînsul, „în ceea ce privește aprovizionarea, brigadierii dețin prioritatea, deoarece n-are rost să aducem oameni la muncă patriotică și să-i lăsăm să piardă timpul”. Desigur e un adevăr aici, dar iată că problema aprovizionării cu cele necesare șantierei de locuințe nu este definitiv rezolvată nici anul acesta. Este un aspect. Un al doilea ne propune să-l discutăm la Poligonul de prefabricate din Tulcea, pornind de la informația tovarășului Constantin Dorobanțu, șeful secției planificare, dezvoltare și organizare de la Consiliul popular județean, potrivit căreia „anul acesta avem nevoie de prefabricate pentru 1.042 de apartamente, ceea ce înseamnă aproximativ 30.000 metri cubi de prefabricate.”

Iată-ne deci la poligonul de prefabricate Tulcea, care ține de I.P.M.C. Constanța. În septembrie 1978 aici trebuia să intre în funcțiune o nouă capacitate, care ar fi mărit planul de producție pînă la cifra de 42.000 metri cubi. Dar investiția n-a fost realizată la vreme. Motivele? Mihai Olaru, subinginer, șeful secției: „Nepunerea în funcțiune la termen a investiției se datorează în proporție de 90 la sută constructorului”. Dumitru Paraschiv, șef lot la G.S.C.F.I. Brăila (constructorul): „Întîrzierea noastră s-a datorat eliberării întîrziate a amplasamentului pentru hala de fabricație din partea beneficiarilor, adică a întreprinderilor de construcții. Inginerul șef Constantin Tacorian (unul dintre beneficiari): „În realitate, panourile de prefabricate au fost ridicate în luna aprilie, deci constructorul se înșală puțin.” Mă rog, discuția cu cei trei reprezentanți se putea desfășura așa încă o lună bună și lucrurile nu s-ar fi schimbat cu nimic. Deocamdată există promisiuni serioase că poligonul va livra beneficiarului, în acest an, o bună parte din necesarul de prefabricate. Mai exact, constructorul a promis că la 30 martie va definitivă poligonul exterior și hala de fabricație. Am întreprins această mică anchetă pentru a demonstra că, așa cum arăta inginerul Constantin Tacorian, dacă poligonul lucrează cu noua investiție la parametri normali încă din septembrie, I.J.C.M. n-ar mai fi înregistrat o restanță de 1.200 de apartamente. Desigur, lucrurile sînt ceva mai complicate decît reies din rîndurile de față și o dovadă ar fi și faptul că poligonul deși e profilat pe două secțiuni, anul trecut, de pildă, a lucrat cu aproximativ 13 proiecte, înregistrînd astfel o productivitate scăzută. Dar cu o mai bună organizare pe plan local, cu ajutorul centrelor respective, constructorul și beneficiarii pot contribui la realizarea planului de locuințe pe 1979 în județul Tulcea. Și pentru că am promis un sprijin efectiv celor care realizează prefabricatele, prezentăm aici, la sfîrșit, lista unor furnizori din țară care încă nu și-au respectat contractele, așa cum ne-o dictează Mihai Olaru, șeful secției prefabricate: ● „Unio” Satu Mare — banda transportoare de 75 de metri pătrați; ● „Balanta” Sibiu — distribuitorul cu două căi; ● „Nicolina” Iași — pilnă rotativă la centrala de beton existentă; ● U.M. Timișoara — 2 macarale „capră” de 5 tone forță; ● C.U.P.S. București — 100 de echipamente pentru proiectele 770 și 776 comandate în 1978; ● Șantierea naval Tulcea — 200 tone confecții metalice.

Cum să înțelegi toate aceste schimbări, dacă nu le fixezi în ceva, dacă nu le stabilești legăturile, continuitatea?

Tuliu Racotă. Profesor emerit. Sighișoara, str. Timplărilor 32. Născut 22 ianuarie 1908, comuna Agirbici (Copsa Mică), cel dintîi fiu, din cei nouă, ai învățătorului de la școala primară românească. La București, lua ființă „Cercul românilor de peste munți” pentru a sprijini cu toate mijloacele lupta românilor împotriva dominației austro-ungare. În Cluj, Oradea, Sibiu, Mediaș, Arad, Brașov, Baia Mare aveau loc demonstrații pentru legitimearea votului universal, folosirea limbii române în administrație și justiție. La Issy le Moulineaux primul zbor experimental din lume al unui avion cu reacție pilotat și inventat de Henri Coandă. Școala primară: în școala tatălui, Liceul, la Blaj, Dumbrăveni și Sighișoara. Universitatea, la Cluj-Napoca. Războiul, lăchisoria, moartea subțisă a rîndurilor pedagogilor și profesorilor de limbă română. Nevoia de emancipare a maselor înrobite, de cultivare a tradițiilor, de regrupare a valorilor, de conservare a lor cu ajutorul rigozității științei. Școlile din Sighișoara. Baia de Aries, Cristur Seculesc și din nou Sighișoara. Al doilea război mondial. Libertatea. Înțelegerea ei. O altă lume. Activist, profesor, luptător, brigadier, om de cultură, propagandist de cultură, cercetător. Ficțiune și adevăr: descoperă în viață doi dintre eroii romanilor lui Camil Petrescu. Contribuții importante la desăvîșirea biografiei lui Lucian Blaga. Contribuții întru reconsiderarea înaintașilor învățămîntului modern în limba română din Transilvania. Contribuții la cunoașterea istoriei prenumelor românilor sîghisoreni.

- V-am deranjat de la lucru!
- Cît este ceasul?
- 11,20.
- Pînă mi-ine, am tot timpul!
- Nu obișnuieți să dormiți?
- Jumătate din săptămînă, nu! S-au strîns multe de citit, de verificat. Izvoarele trecutului cultural și social-politic al românilor din Sighișoara sînt inepuizabile. Mai ales că el este destul de puțin cunoscut. Știți ce dăunează cel mai mult unei istorii?
- Cel mai mult, nu!
- Generalitățile. Sufocă. Pietrifică. Și în final simplifică. Anchilozază gîndirea... Profesorul înșuși este un cercetător. Munca profesorului este una de aprofundare...
- Astfel ați ajuns la eroii în viață din romanele lui Camil Petrescu?
- Romanul „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” își desfășoară acțiunea prin părțile noastre. Ideea este generoasă: o „eroină a Oltului”, războiul popular... Ficțiunea este ficțiune, oricît de generoasă ar fi. Ficțiunea are forță cu cît te afli mai departe de locul și data întîmplării. Dar aici?... Mai ales că „eroina de la Olt” nu este o ficțiune. Maria Manculea este o Ecaterină Teodoroiu a Transilvaniei, în carne și oase. Și totuși, foarte ciudat, un singur istoric o amintește: C. Kirilescu, și nu tocmai exact...
- Cum ați ajuns s-o descoperiți?
- Am scris peste tot. Primarilor, parohiilor, învățătorilor, cercetătorilor. Am descoperit-o în București. Pensionară, în vîrstă, uscată și lucidă. Și tristă. Nu se împacă cu ideea că fusese uitată. Mi-a adus medalia Virtutea militară cl. a II-a și brevetul 181/1916. În motivație se arăta: „...pentru că s-a oferit să servească drept călăuză unui regiment de infanterie, care avea misiunea să atace inamicul ce se găsea pe malul opus al Oltului, a intrat cu primul ostaș în apă și i-a condus cu cel mai desăvîșit curaj prin ploaia de gloanțe, contribuind astfel la reușita atacului”. La Iași, cînd ostirea și populația civilă sufereau înfiorătoarele ravagii ale tifosului exantematic, Maria Manculea, ajunșă soră, a dat noi dovezi de eroism, avînd o stăpînire de sine ieșită din comun, o voință impresionantă și o răbdare neîstovită. Această fată este din Părău, de lângă Făgăraș. Viața i-o dădorea sublocotenentului Camil Petrescu, care primise la început ordinul de a o executa. Celelalte întîmplări, scrierile le-a auzit din gura eroinei în parcul Copoului din Iași, după război.
- A murit?
- Acum, da. O operație greșită, după cîte se pare. Cînd am cunoscut-o, era în putere înșă și a primit cu plăcere să-și întîlnească copiii și oamenii.
- Ion Stanciu, celălalt erou, în roman n-are nume.
- I-am scris unui fost elev de-al meu. Învățător în Rupea. Oamenii, cei mai în vîrstă, își aduceau aminte atît de sublocotenentul Camil Petrescu, cît și de Ion Stanciu. Satul lui se cheamă acum „Dacia”. Toți oamenii descriși în roman sînt autentici, inclusiv bătrîna care, ca în legende populare, l-a luat de mină pe scriitor și i-a spus: Ai, să-ți arăt eu pe unde vin... Ion Stanciu avea pe atunci 17 ani și fiindcă era foarte îndrăzneț, oamenii l-au delegat pe el să meargă ca să anunțe trupele române... Cînd l-am întîlnit, avea cincizeci de ani, înalt, slab, vioi și respectat de sătenii pentru vorba-l înțeleaptă, cunoscut pînă și de copiii de la școală ca „aducător al trupelor române”. Trei ore m-am plimbat cu el prin sat. Își amintea totul...
- Citise cartea?
- Numai partea a doua, care îl in-

teresa. I-o dăduse cineva. Partea a doua o citiseră aproape toți cei ce trăiseră evenimentele. Viața lor!

— Mai trăiește?

— A murit de gripă... O memorie ciudată, totuși. Uneori, ficțiunea e mai puternică decît realitatea, prin repetare reușește să se substituie acesteia. Ion Stanciu nu asimilase ficțiunea și dialogurile purtate cu ofițerii români, mi le-a redat așa cum se purtaseră, nu cum scrie în carte, deși le cunoștea și pe acelea din roman.

— Trecutul este una din pasiunile dumneavoastră...

— După cum vedeți, am biroul lingă fereastră. Cerul a rămas la fel. Și diminețile foarte devreme. Apoi, orașul apare mereu altul. Cum să înțelegi toate aceste schimbări, dacă nu le fixezi în ceva, dacă nu le stabilești legăturile, continuitatea? Există multe lucruri. Unele sînt fiindcă trebuie să fie, altele sînt accidentale, timpul le șterge și nu-și mai aduce nimeni aminte de ele. Un profesor trebuie să cunoască, trebuie să deosebească durata de nedorată. A fost o perioadă cînd Eminescu trecuse pe planul doi. Școala are memoria de a fi citadela culturii adevărate. Bătrîni mestecau ceaiul înr-un anume fel, o anumită cantitate de timp. Ritual? Progresul tehnic nu ține seama de ritualuri, și totuși el avea o explicație științifică în urma unei experiențe de sute de ani. Înaintașii noștri dascăli poate nu aveau talie europeană. Nu înseamnă că trebuie să trecem fără autocenzură direct la Pestalozzi. Pestalozzi a fost cenzurat și adaptat la noi de Zaharia Boiu, despre care se cunoaște prea puțin astăzi. Și a mers mai departe. Foarte departe chiar pentru vremea lui. Dacă l-am studia pe Boiu, am vedea motivația istorică a introducerii desenului în școală, de pildă. Și am învăța sau am afla la ce slujește el neamului. Multe valori le-am reconsiderat.

— Ați scris o lucrare despre Zaharia Boiu?

— Nu numai eu. Sentimental, poate, l-am asimilat mai mult. Am dat la o parte ritualul. Am păstrat numai înțelepciunea. S-a născut la Sighișoara, într-un cartier unde oamenii erau închinăți de rîndurile feudalo-iobăgești. A studiat în marile capitale ale Europei, numai el știe cum. A apucat calea dascălii într-o vreme cînd învățătorii români erau ținuți „flămînzii, goi și amărîți”. A ținut înșă să fie alături de cei care luptau pentru ridicarea culturală, socială și națională a poporului său. 80 la sută dintre învățătorii diacezei ortodoxe a Transilvaniei nu aveau calificarea necesară și cei mai mulți dintre ei abia știau să scrie și să citească. Copiii, cei mai răsăriți, erau deprinși numai cu elementele necesare descifrării cărților bisericicești. Lumea reală era departe. Lupta pentru continuitate nu putea fi dusă cu analfabeți. A lucrat sub îndrumarea lui Andrei Șaguna. Acceptă greaua sarcină a întocmirii principalelor manuale necesare școlilor populare. Și reușește.

Aeronautica, termometrul, apa, mașina cu vaporii, vîntul, sunetul, lumina, magnetismul, electricitatea, telegrafii sînt incluse în învățămîntul școlilor române, în vreme ce în Prusia, de pildă, se revenea la un imens material religios, ceea ce Boiu știa. Nu pentru principiile lui, m-am apropiat de el, principii aplicate azi în totalitate, ci pentru motivația lor, în ale cărei resurse descifrez menirea adîncă, rosturile sacre ale dascălului într-o țară ce are de recuperat mersul îngreunat al unei istorii vitregite. Dascălul este primul patriot al țării sale, al poporului său. Propășirea României este strîns legată de înălțimea și demnitatea educatorilor fiilor ei.

— Cum sînt educatorii din Sighișoara?
— Ca și elevii lor. Ieșiți în stradă! Priviți-i! Sînt frumoși! Cei mai frumoși copii din lume. Așa îl văd eu, care nu știu cum arată copiii lumii. Dar nu-i pot privi, fiindcă imediat mi se umezesc ochii.

— Vă amintesc de Tuliu Racotă de-acum 50-55 de ani?

— Nu-l cunosc. Era unul îndărătnic și încăpăținat și tare neștiutor.

— Nu-l cunoașteți nici pe Tuliu Racotă de-acum 20 de ani?

— Nici. A irosit multă vreme. O continuă nemulțumire cu el înșuși. N-a dat totul. Nu, nu! Nu-l stimez. Putea mai mult...

— Ați intrat în al optulea deceniu de viață. Ce planuri de viitor aveți?

— Ai haz! Ei, bine, am o convenție cu mama natura să mai trăiesc pînă la 90 de ani. Ca să dau un sens celor 70 de ani de pînă acum.

— Care ar fi?...
— Rigoarea!

— Vă nedreptățiți. Lucrarea despre Lucian Blaga este un model de rigoare.

— Lucian Blaga merită mai mult decît laude. Merită adevărul, chiar dacă el înșuși îl omite uneori. Cuvintele laudative ale criticilor și istoricilor literari, pe deplin justificate, n-au ajuns încă la deplina relevare a originalității scrierii „Hronicul și cîntecul vîrstelor”, de pildă, în privința sferei naționale, a raportului dintre „hronie” și „cîntec”, a tonului și stilului, a clarității chiar, cu alte cuvinte în privința acelor elemente, care fac ca ea să reprezinte, în zona ei tematică, latinitatea carpatică, așa cum lucrarea goetheană „Din viața mea. Poezie și adevăr” reprezintă spiritul germanic. Apoi, aceiași critici au uitat că, spre deosebire de Goethe care, pentru elaborarea scrierii autobiografice, nu s-a sprijinit numai pe amintirile sale, Lucian Blaga a folosit ca material primar numai ceea ce memoria sa a sedimentat în primul ei sfert de veac. Această „uitare” a făcut posibilă neobservarea unor goluri și afirmații eronate, existente chiar în sfera datelor strict biografice. Unii dintre slujitorii literaturii au mers pînă la a atribui lumii „Hronicului” fapte pe care aceasta nu le-a săvîșit. Lipsurile enumerate m-au determinat să-mi regrezuez însemnările privitoare la Lucian Blaga, să le întinerez prin folosirea unui material inedit și să încerc să dau o mină de ajutor aceluia care va scrie un studiu temeinic despre atît de originalul „Hronic și cîntec al vîrstelor.”

— Aveți un exemplu?

— Debutul poetic a avut loc la 26 martie 1910, cînd i s-a publicat poezia „Pe țărni...” în ziarul „Tribuna” din Arad; tot acolo i s-a publicat și cea de a doua poezie „Noapte”, în 8 mai, cum arată mai tîrziu Horia Teculescu. Memoria îl înșală, așadar, pe autorul „Hronicului” cînd afirmă că „Românul din Arad i-a publicat prima poezie, „Noapte”, astfel că greșesc și cei care merg pe urmele lui, ca Al. Piru. Sau: în amintirile sale despre Blaga, Horia Teculescu, afirmă că „în clasa a IV-a am înființat o societate literară”. Criticul literar transformă fără să verifice această informație și spune că în clasa a IV-a Lucian Blaga a fost ales președintele societății literare din școală. Complet neadevărat pentru cineva care studiază cu atenție statutul unei astfel de societăți și vede că președinții erau aleși dintre profesori etc.

— Ați scris pînă acum două lucrări despre Blaga, elogiate cum se cuvine. Vreți să mai scrieți și altele?

— Eu nu sînt istoric literar. Eu sînt un bun român. Atrag atenția asupra unor adevăruri, chiar dacă pentru asta nu dorm săptămîni și alerg luni de zile. Eu sînt profesor. N-am voie să comit erori. Eroarea mea se transmite din generație în generație.

— Munca de propagandist nu vă obosește?

— Nu vorbesc frumos. N-am vorbit niciodată. De fiecare dată înșă sînt surprins cînd văd săliile pline, și asta este un motiv de meditație.

— Cînd un profesor se poate considera bun?

— Un profesor bun trebuie să știe carte, să pretindă carte și să dea carte.

— E frumoasă bătrînețea?

— Nu!

— De ce?

— Fiindcă nu mai aștepti nimic. Dar trebuie să mă întreb și invers: dacă e urît? Și am să-ți răspund iarăși, nu e! Vrei să mă întreb, „de ce?” Fiindcă nu e!

— Renunț. Dealtfel nici nu sînteți bătrîn.

NICOLAE CRISTACHE

Aşa cum îi şade bine oricărei industrii, întreprinderea de motoare electrice Pitestii își are sediul puțin în afara orașului, astfel încât poluarea pe care ar produce-o să se ducă cumva pe apa simbetii — chiar există un riu în apropierea întreprinderii, un riu curat pe malul cărui, probabil, vara se hirjonea copiii. În ce o privește, întreprinderea nu prea poluează, ea arătând pe dinafară, mai degrabă, a institut de cercetări. Și pe dinăuntru arată bine. Secții curate cu linii de fabricație ordonate geometric, o estetică care ține seama de flux, cu mașini moderne și bine întreținute, cu oameni tineri și zimbători ce poartă salopete curate și șepci pe care sînt înscrise numele secțiilor de care aceștia aparțin — un plus de rigoare ce înseamnă că ținutul de la fracționare nu prea are ce căuta la trifazate — și, în sfîrșit, cu locuri de muncă de unde îți zimbesc florile. Și mai arată bine și pentru alt motiv — credem, esențial! — oamenii de aici muncesc bine, ocupîndu-se, în marea lor majoritate, minut cu minut, pînă la întreaga zi de muncă, de ceea ce se cheamă îndeplinirea ritmică a producției, fapt dovedit cu prisosință în contabilizarea imparțială a indicatorilor de plan. Vom apela și noi la acestia, dar pînă atunci să-i privim mai îndeaproape — dar la întîmplare — pe cîțiva dintre oamenii întreprinderii, la locul lor de muncă.

● Trebuie se traduce : se poate

Am observat că în fiecare atelier, la capătul unei linii tehnologice, există un panou care cuprinde următoarele date la zi (evident cu o zi în urmă) : ce plan de producție a avut fiecare echipă în parte, bucăți și sortimente, cite bucăți bune a realizat și cite cu defect, ce fel de defect, numele conducătorului echipei frunțase cit și al celei codage, planul zilei următoare. Nicolae Vișinescu, un șef de echipă frunțas în ziua de azi, — de la montajul motoarelor M.S.L., — privește cu un fel de neîncredere întrebarea noastră, cum ați reușit ?, adică de ce să i-o punem tocmai lui, n-a făcut nimic deosebit, adică ar fi ceva, în echipă sînt multe fete și el nu le lasă să vorbească, ar pierde timpul, dar să nu scriem asta fiindcă fetele sînt foarte harnice, conștiincioase, și dacă el se ocupă de aprovizionare în mod ritmic cu subansamble atunci totul merge bine. Și ar mai fi faptul că retribuția fiecăruia ține de realizarea planului pe întreaga echipă, așa că fiecare își îndeamnă vecinul să nu stea cumva și să fie atent. Și mai bine ar fi să-l întreb pe Nicolae Lisandru, șeful de echipă din tura de după-amiază, fiindcă are el niște metode bune, îi cunoaște din profesională.

Pe aceeași linie tehnologică, în cabina insonorizată unde motoarele sînt verificate în parametrii electrice dar și ascultate dacă nu au un zgomot supărător, oficiază Ilie Florea. Are 23 de ani, e din comuna Oarja și este ceticist după terminarea liceului. Adică — zice el — munca noastră cere și o pregătire morală, să înțelegi cite ceva și dincolo de lucrurile strict profesionale. Adică ? — întrebăm noi. Să vă explic : eu, de pildă, semnalez defectele și trimit înapoi motoarele la remediat, atunci cînd e cazul. Asta e sarcină profesională. Dacă văd că se repetă un defect de un anumit tip atunci bănuiesc că e vorba de un singur muncitor care nu prea cunoaște operația. Atunci îl caut pe acesta sau pe maestrul lui ; treaba asta nu m-a obligat nimeni să o fac. În aceeași ordine de idei mi-a vorbit și Filofteia Savu, care strunjea scuturi de motoare pe o mașină automată. De fapt o puse pe Mioara Mihai, o ucenică în primul an, să execute citeva operații. Foarte tînără și ca ani, aceasta, ucenica, lucra destul de încet. N-o să vă îndepliniți norma — i-am atras noi atenția titularii mașinii. Ba da, fiindcă o să lucrez eu ceva în plus și o să recuperez, iar ea, colega, trebuie ajutată, secția va avea nevoie și de munca ei.

Despre acest *trebuie* am discutat la scularie cu Nicolae Mihai, un bărbat tînăr care minuia una dintre cele mai perfecționate mașini din întreprindere. O bijuterie imensă și strălucitoare, cu butoane, instrumente de măsură, afisaj electronic, unde citirea cotelor de prelucrare se face în subunități de micron, cu dispozitiv special de ascultare a broșei care rectificînd se învîrtește chiar cu peste o sută de mii de ture pe minut, cu piese adiționale așezate pe catifea în cutii de lemn lustruit. Cum ați învățat să lucrați pe o asemenea mașină perfecționată ? Păi cam așa : mi s-a spus *trebuie* să trec de la matriterie la o mașină nouă care va produce scule de care depinde fabricația. Am fost ajutat, firește. Iov Avram, un muncitor care acum urmează subingineria, un as al acestei mașini aş putea spune, mi-a

condus primii pași. M-am ambiționat și eu, firește, e deja o tradiție în familie această meserie de rectificator ; două surori, una în atelierul vecin, alta la întreprinderea de autoturisme, sînt rectificatoare. Și să vă mai spun ceva, pentru oricine atunci cînd este disciplinat, cînd se califică, cînd este conștient și conștiincios trebuie, acest *trebuie* să faci cutare și cutare devine *ceva care se poate*.

● Ingineria valorii

Într-o încăpere cu ferestre mari, prin care un soare blajin încerca să ne mîngie obrazii, avea loc o ședință în premieră. (Poate că ședință nu este denumirea potrivită dar n-avem alta la îndemînă.) Din inițiativa conducerii întreprinderii, de citeva luni a luat ființă un mic colectiv care a primit sarcina să se ocupe de ceea ce în limba de ultimă oră se cheamă ingineria valorii. Iar acum inginerul proiectant Sebastian Crăsnaru înfățișa colegilor ingineri, proiectanți, ceticști, șefi de colective, propuneri ivite în urma studiilor efectuate. Pe o tablă școlară, pe citeva ferestre, pe niște mese : planșe prinse cu scotch și exponate concrete. Ideile de schimbarea tehnologiei, a materialelor vizează reducerea valorii (prețului) obiectelor în discuție. Iată citeva exemple : colectoarele motoarelor electrice au între lamele un material numit micanită, provenit din import și foarte adesea sub calitățile cerute. Inginerul prezintă o metodă nouă : în locul micanitei, niște simple bucăți de tablă care după încadrarea lamelelor în bachelita ce formează corpul izolator sînt înlăturate. Sau : reducerea diametrului carcasei, unei familii de motoare, în zona care nu are funcțiuni de rezistență. Par lucruri simple la prima vedere dar asta fiindcă sînt exprimate foarte limpede. Cu toate acestea există întrebări, inginerul Crăsnaru apelează la noi calcule — le avea făcute — și convinge : cele mai multe dintre propunerile micului colectiv sînt reținute cu rezoluția ; de lansat primele serii de încercări. Încercări pe serii realizate în flux de uzină, adică acolo unde noile metode se vor aplica direct în cazul în care și primele serii cu noile modificări nu vor afecta cu absolut nimic calitățile produsului în cauză. Altfel !..

Neîntind specialist în materie remarcă către directorul întreprinderii, inginerul Mihai Zisu, faptul că multe dintre propunerile care se referă la înlocuirea unui material scump cu unul ieftin, a unei tehnologii sofisticate cu una laborioasă dar mai puțin costisitoare, reprezintă la urma urmei pentru proiectant o chestiune de bun-simț și el trebuie să aibă în vedere toate acestea încă de la început, cînd realizează proiectul inițial. Directorul, care este un om cumpătat la vorbă, care are un sistem original de trasare și urmărire a sarcinilor în care „vorba multă e sărăcia omului” și „ceea ce e scris rămîne

scris”, mai precis un mic fișier în care notarea îndeplinirii sau a neîndeplinirii se face cu simple cifre, nu se simte totuși derutat de întrebarea care ar rezulta din cuvintele noastre, cu toate că ea n-are coordonate foarte inginereste. Ba chiar o aprobă cu mișcarea capului. Aveți dreptate să ridicăți această problemă — zice. Dar aceasta este situația, mai bine-zis a fost. Noi avem un volum mare de export, peste 70 la sută. Partenerul străin este uneori capricios, ce i-a convenit azi nu-i mai convine mîine, nevoile pieței interne sînt și ele în plină evoluție. Mai adăugăm și tendința firească de aliniere la ceea ce este mai bun pe plan mondial. Așa se face că produsele noastre au suferit continue modificări în sensul îmbunătățirii lor : în momentul de față nu mai avem nici un produs care să nu fi fost modificat sau înlocuit. Unii proiectanți, presați de ideea înnoirii produsului și doar cu parametrii funcționali ai acestuia în minte, uitau sau mai bine-zis nu se gîndeau dacă cutare materie primă tradițională este prea scumpă și au alta nouă și ieftină la îndemînă. Noi ca întreprindere nu pierdeam într-o asemenea situație dar nici că aveam de cîștigat. Au apărut totuși oameni care s-au gîndit atent și la valoarea produsului, nu numai la funcționalitatea sa. Unul dintre ei împreună cu colectivul său a obținut chiar un premiu la Festivalul național „Cîntarea României” pentru perfecționarea unei serii de motoare monofazate, perfecționare care a adus și economii de materii prime și materiale. Pe el, e vorba de inginerul Crăsnaru, l-am desemnat să conducă noul colectiv de ingineria valorii. Prin acest colectiv urmărim ca eforturile — uneori singulare — pe linia bunei gospodăririi să fie stimulate, centralizate și evident cit mai curînd finalizate.

Evident că atunci cînd muncești conștiincios te preocupă pregătirea ta profesională, cînd ești un bun gospodar, cînd stii că într-o colectivitate mai întîi este al nostru și pe urmă al meu, hărnicia are coordonate exacte. Și fiindcă tu nu ești singur, efectul hărniciei este major. În anul care a trecut întreprinderea a realizat planul la toți indicatorii și a atins cea mai dinamică creștere a productivității muncii. În graficul cheltuielilor materiale la mia de lei se constată că de la 834,8 lei în anul 1975 s-a ajuns la 558,0 lei în anul trecut. Și desigur mai sînt și alte cifre semnificative. Important este și faptul că și pe luna ianuarie noul indicator de bază, cel al producției nete, a fost realizat : de data aceasta în proporție de 101,4 la sută, producția globală are ca procent de realizare 103,5 la sută iar producția marfă 104,2 la sută — cifre, ca să spunem așa, semnificative. Evident, spun cei cu care am stat de vorbă, cînd mai treceți pe la noi instalăm linii automate tehnologice, noile promoții de tineri ambițioși vor intra în producție, vom avea rezultate și mai bune.

Îi credem pe argheșeni !

VICTOR CONSTANTINESCU ■
P. SORIN ■

CARMEN GROZA : In memoriam

Digul trebuie să dureze.

Cine îl apără ?

Un piept de pămînt înalt de șapte metri, lat de 12 metri la bază, stă în fața fluviului, în formă de cerc, pe o lungime de 154 de kilometri ! Desfășurat, digul, care apără Insula Mare a Brăilei, ar acoperi distanța dintre București și Brașov. Am mai spus aceasta în zilele în care, forțați de cotele mari ale Dunării, transmiteam știri și reportaje eroice direct de la fața locului, către ziarele centrale. Acum, cînd trec din nou pe dig, îmi reapar în memorie multe dintre acele fapte de eroism săvîrșite de către oamenii insulei în timpul acela de înclăstare cu fluviul. Imaginea lor nu face decît să ne bucure, pentru că ele au probat atunci, ne amintesc și acum, țărna fizică și morală a acelora care l-au apărut. L-au apărut, pentru că la rîndul său digul apără, asigură adică existența a două comune cu o populație de aproape 10 000 de suflete, a citeva cooperative agricole de producție, a 43 de ferme ale întreprinderii agricole de stat „Insula Mare a Brăilei”, a unui mic nucleu de industrie, o fabrică de nutrețuri combinate și o suprafață agricolă de peste 72 000 de hectare ! O adevărată bogăție la care se adaugă bogăția toamnelor, cînd insula devine un izvor auriu de grâu și de porumb. Digul a devenit deci, într-o expresie deloc pretențioasă credem, un simbol al duratei acestor oameni și al acestor bogății. De ce vorbim despre dig, despre importanța sa cînd toate acestea se cunosc atât de bine ? Vorbim pentru că, iată, cîlcînd peste dig, constatăm cu oarecare amărăciune că o parte din aceste atribute ale digului, o parte din importanța lui s-au uitat. „Ba, nu s-au uitat”, vor spune unii. Atunci, dacă nu s-au uitat, îndrăznim să spunem că starea digului pe alocuri este criticabilă. Da, pe anumite porțiuni digul, colosul acesta de pămînt care apără Insula Mare a Brăilei cu tot ce reprezintă ea, este neglijat. La punctul Bălaia, de pildă, peste digul vechi a fost adăugat pămînt. Acest pămînt suprapus trebuia lăsat să se așeze bine, să se taseze. Din păcate, nu s-a întîmplat astfel. Peste dig am văzut circulînd tractoare cu remorci încărcate cu nutrețuri și cu alte materiale, ale căror roți au tăiat digul aproape un metru adîncime. Și aceasta pe sute de metri, poate chiar kilometri. Iată, oprim doi tractoriști care circula pe dig cu tractoarele și remorcile : se numesc Dumitru Mihalcea și Stan Mocanu, sînt de la ferma Vișani și merg la ferma Șeicuța. Remorcile sînt încărcate cu baloturi de fîn, iar roțile, sub greutate, taie în pămîntul digului ca în carne vie !

— Aveți autorizație să circulați pe dig ? întreb mai mult așa, să aflu părerea oamenilor.

— Nu avem... ni se răspunde cu un aer vădit vinovat.

Mai mult, cei doi tractoriști n-au avut ce să ne explice. Dar ca acestia, aflăm, sînt foarte mulți și mai ales în dreptul fermelor din insulă. Iată, situații similare întîlnim și la punctul Veriga, oarecum și la Tăcău și Băndoiu, unde digul, pe anumite porțiuni, s-a tasat.

Cine apără și cine întreține digul din Insula Mare a Brăilei ? Răspunsul aveam să-l aflăm de la Iorga Nicolae, primarul comunei Mărașu : „După cite stiu eu, ne mărturiseste primarul, de întreținerea și apărarea digului se ocupă întreprinderea pentru exploatarea și întreținerea lucrărilor de îmbunătățiri funciare Brăila. Întreprinderea are vreo 40 sau 50 de oameni care trebuie să apere digul, să-l protejeze, să-l întrețină. Unul dintre șefi se află la Filipoiu, dar de acolo și pînă la Mărașu e cale lungă. Sinceri să fim, nici noi nu sîntem multumii de felul în care arată acum digul. Trebuie să avem grijă de dig cu totii, este adevărat, dar unii sînt plătiți în mod special pentru aceasta. De ce să nu-l întreținem tot timpul, ci numai atunci cînd ne îngrozește Dunărea cu viiturile ei ? Pe dig se circula cu tractoare, cu remorci, cu care, se circula și acum cînd pămîntul este desfundat și se fac șanțuri în dig, dar se circula și cînd e secetă și vînt, pămîntul digului se transformă în praaf și e dus de vînt în Dunăre”.

De aceeași părere este și președintele Cooperativei agricole de producție din Băndoiu, de aceeași părere sînt și alți locuitori, mai vîrstnici, ai satului. Ei știu ce înseamnă protecția digului, ei știu mai aduc aminte de primăverile în care zăpoarele îi scoteau din case și-i mînau cu bagaje și animale spre satele din terasele Bărăganului.

Totuși cine apără digul din Insula Mare a Brăilei ? Am văzut, această obligație cade în sarcina întreprinderii de exploatare și întreținere a lucrărilor de îmbunătățiri funciare Brăila. Dorind să luăm legătura cu conducerea întreprinderii, am aflat că se afla în ședință. Era chiar adunarea generală a oamenilor muncii. Am aflat aceasta de la inginerul Lucia Crăciun, care ne-a spus că pentru întreținerea digului „avem de toate”. Se va fi pomenit oare în adunarea oamenilor muncii și despre această obligație ? Am fi nedrepti însă dacă n-am mai sublinia și un alt aspect : este adevărat, mai întîi digul trebuie apărut și întreținut de acei care primesc bani pentru aceasta. Același interes, as zice că un interes chiar mai mare, trebuie să-l depună pentru întreținerea acestui mare obiectiv și acei pe care digul îi apără, adică oamenii care trăiesc și muncesc în incinta îndîguită a insulei. Din păcate, unii dintre ei, am văzut, nu numai că nu-l apără, dar, prin acte necugetate, prin ignoranță și delăsare, de multe ori ajută la deteriorarea digului la adăpostul cărui trăiesc și muncesc.

GRIGORE NICOLAE ■

Binele tuturor e binele fiecăruia în parte

Cind oamenii muncii se autoconduc, răspund adică de propriile lor destine, cind își autogestionează și autofinanțează acțiunile în procesul muncii, apare cît se poate de firească și nevoia de autoanaliză, necesitatea de a-și judeca deschis, obiectiv, felul în care ei au muncit, nevoia de a măsura eficiența muncii prestate, pentru a-i conferi valente mai mari. Este esența democrației noastre muncitorești, atribut care a conferit autenticitate, a marcat și adunarea generală a oamenilor muncii de la Combinatul de celuloză și hirtie „Letea” din Bacău. Problemele puse sub lupă aici au fost multe, de la principalii indicatori — productivitate, productivitate a muncii, realizare a sarcinilor la export — pînă la reducerea cheltuielilor de producție, a consumului de celuloză pe tona de hirtie, a obținerii unor substanțiale economii de energie electrică și combustibil. Darea de seamă prezentată de Teodor Timaru, secretarul comitetului de partid pe combinat și președintele al Consiliului oamenilor muncii, a analizat pe rînd și, am spune, sever toate aceste aspecte, a subliniat realizările, a scos în prim-plan, din dorința de a generaliza, experiența pozitivă, dar nu a trecut în nici un chip cu vederea lipsurile care se mai manifestă în unele sectoare de activitate, în felul de a munci al unor oameni, al unor colective. În această relatare de la fata locului ne vom opri mai mult asupra unei probleme care, ni s-a părut nouă, a dominat oarecum dezbaterile, l-a preocupat pe fiecare vorbitor în parte, pentru realizarea, în acest cincinal al calității, a unei producții de hirtie de calitate superioară.

Ce s-a făcut în această direcție? În darea de seamă se sublinia faptul, semnificativ de altfel, că peste 65 la sută din totalul producției de hirtie la combinatul este destinată exportului, la unele sortimente, hirtia de scris și tipărit, de pildă, exportul ajungînd pînă la 82 la sută. De ce apelăm la acest exemplu? Pentru că dincolo de limbașul lapidar al cifrelor stă efortul oamenilor, rivna lor susținută de a obține tot mai multă hirtie de calitate bună și foarte bună. Nu sîntem specialiști, dar am putut înțelege din dezbateri că principalele caracteristici ale hirtiei de la „Letea”, caracteristici apreciate de mulți beneficiari externi, sînt în primul rînd imprimabilitatea, rezistența, gradul de alb, satinașul, cît și condițiile de ambalare a produsului finit. Calitatea nu se urmărește însă numai la producția destinată exportului, ci și la intern: atenția producătorilor de hirtie de la „Letea” a fost concentrată, am înțeles, asupra hirtiiilor absor-

bante, hirtiiilor de decor și barieră, domenii în care, printr-o legătură permanentă și conlucrare fructuoasă cu beneficiarii, s-a reușit să se obțină o calitate bună, în măsură să satisfacă majoritatea cerințelor celor doi mari beneficiari: C.I.L. Pipera și C.P.L. Caransebeș. Și, legat tot de aspectul calitativ al hirtiei, să mai consemnăm încă un fapt: preocupările deosebite și constante ale oamenilor din sectorul de fabricație, pentru obținerea unor hirtii și cartoane cu gramaj redus pe unitate de suprafață. Preocupări care s-au soldat cu o realizare a planului, la acest capitol, de 102,4 la sută. Gramajul mediu realizat a fost de 51,2 față de 53,6 grame pe metru pătrat cît s-a realizat în anul 1977. Aceasta înseamnă că a crescut gradul de folosire a materiei prime, celuloza, că a crescut totodată gradul de tehnicitate sau tehnici-zare a procesului de producție care, în final, nu oglindește altceva decît gradul, dar gradul ridicat de profesionalizare a oamenilor.

Dar poate adunarea generală, ca for democratică al oamenilor muncii, nu și-ar fi atins scopul dacă n-ar fi luat în analiză și în dezbateri nu atît realizările, care oricum se constituie de acum într-o experiență cîștigată, ci mai ales lipsurile care se mai manifestă în activitatea unor oameni, a unor compartimente; dacă nu ar fi scos la iveală noi resurse, noi posibilități care, folosite, ar putea să situeze produsele combinatului din Bacău pe o treaptă superioară. Conștient de aceste resurse, inginerul Nicolae Barbu, directorul combinatului, atrăgea atenția asupra unui fapt: „Nu trebuie să uităm, mărturisise dînsul, că mai sînt încă multe probleme nerezolvate care pot genera deficiențe în planul calității produselor noastre. Pe lîngă faptul că ne lipsesc, într-adevăr, unele spații corespunzătoare de depozitare a materiilor prime și materialelor, a produselor finite, se mai semnaleză și unele deficiențe de calitate care apar din cauza oamenilor. Mă gîndesc, de pildă, la ușurința cu care unii muncitori execută operațiunile de finisaj, ușurința care aduce mai mult a neglijență, neglijențe manifestate în operațiunile de ambalare și manipulare a mărfurilor în depozite, în timpul încărcării lor în vagoane, care duc la degradarea, deteriorarea unor mărfuri și care trag în jos indicii de calitate”. Înălăturînd aceste aspecte de neglijență vom putea obține un indice calitativ sporit, pentru care depun eforturi cei mai mulți dintre oamenii muncii de la „Letea” Bacău. Alți vorbitori au găsit rezerve de îmbunătățire a indicelui de calitate în etichetarea corectă a mărfurilor, a marcaje-

lor, a manipulării cu grijă a bobinelor. Autorii neglijențelor de mai sus au fost aspru criticați, cu atît mai mult cu cît ele, deficiențele, oglindesc lipsa de responsabilitate a unor oameni, ușurința cu care ei abordează problema calității hirtiei.

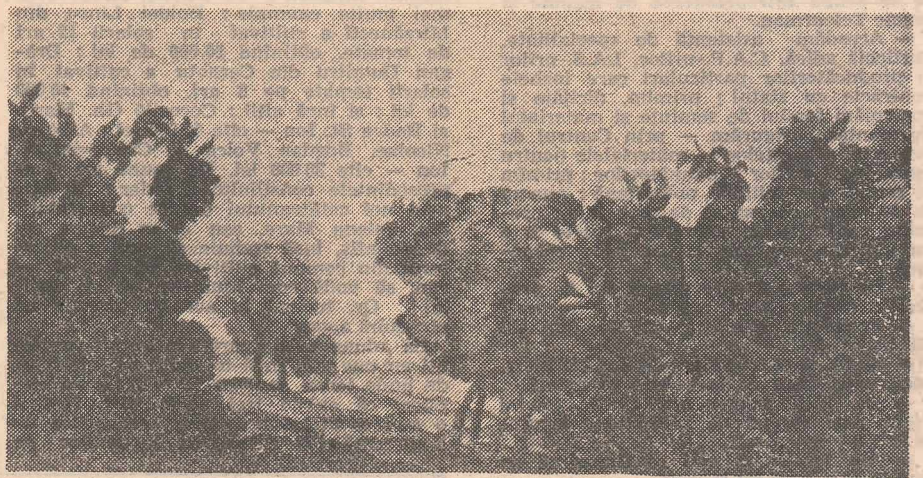
În susținerea aceleiași idei, a obținerii unei calități superioare de hirtie, muncitorul Gheorghe Farcas, Erou al Muncii Socialiste, găsea noi rezerve în respectarea disciplinei de la locul de muncă și a disciplinei tehnologice: „Nu putem să nu vom putea să obținem o calitate tot mai bună, sublinia dînsul, dacă nu vom respecta cu strictete disciplina la fiecare loc de muncă, disciplina tehnologică, dacă nu ne vom ocupa permanent de ridicarea propriei noastre calificări. În această privință, cred eu, nu ne putem declara încă mulțumiți. Darea de seamă, a subliniat vorbitorul, ne-a dezvăluit faptul că unii dintre noi lipsesc nemotivat de la program, absentele nemotivate atîngînd o cifră încă mare”. Alți vorbitori au arătat că sînt încă multe învoiri, concedii de boală, fapte care dovedesc, deocamdată, că fondul de timp trebuie mai bine folosit, la fel și forța de muncă. Alți vorbitori, printre care Vasile Pintilescu, Eleonora Drăgoi, Elena Burcă, Ion Mitea au fost de părere că folosirea eficientă a fondului de timp și a forței de muncă, factori care influențează direct calitatea produselor, trebuie să stea în atenția tuturor, a conducerii fiecărui sector de activitate, a organelor de

sindicat și U.T.C. care trebuie să desfășoare o muncă susținută de educare și mobilizare a întregului personal muncitor la îndeplinirea cantitativă și calitativă a planului.

Din darea de seamă cît și din dezbateri am putut să reținem că indicatorii de plan pe anul 1979 sînt mobilizatori pentru harnicul colectiv de oameni ai muncii de la C.C.H. „Letea” Bacău. Vor trebui să producă în plus, față de anul trecut, peste 12 000 tone de hirtie! Aceasta și datorită faptului că a fost pusă în funcțiune o nouă capacitate de producție. Dar cel mai mare izvor, forța cea mai sigură de îndeplinire exemplară a sarcinilor ce le revin oamenilor de la „Letea”, în acest cincinal, rămîne tot forța oamenilor, ei înșiși.

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

ȘERBANA DRĂGOESCU : Poveste

Frumusețea unei probleme stă, mai ales, în rezolvarea ei

(Urmare din pag. 1)

Otelarii țirgovistenii ocupă un loc aparte în noua constelație a siderurgiei românești. După cum bine se știe, oțelurile speciale reprezintă cartea de vizită a unei industrii moderne, ele asigură un spor de eficiență, calitate, progres tehnic nu numai industriei construcțiilor de mașini, ci, pe diverse căi, întregii economii naționale. Cele ce se întîmplă în aceste luni la Țirgoviste afectează, într-o măsură mai mare sau mai mică, întreaga țară, darea la timp în funcțiune a capacităților planificate pentru 1979 sau rămănerile în urmă privesc nu numai o mîină de specialiști într-un oarecare combinat, preocupati de instalatii cu funcționalitate enigmatică pentru profani — trăgătorii de bare, băi de decapare, pompe antiacide, fluxul de benzii pentru transformatoare, laminorul degrosisor și multe altele — ci ne privesc pe noi, pe dumneavoastră, pe ei. Milionul de tone de oțeluri speciale pe care le va produce în acest cincinal citadela industrială din Țirgoviste va avea o înțiruire cît se poate de directă și asupra vieții noastre de fiecare zi.

Zeci de întreprinderi trebuie să echipeze combinatul cu utilajele necesare în vederea realizării ritmice a investițiilor. Fără cooperarea exemplară, în stil mecanic de ceasornic, cu furnizorii, termenele nu vor putea fi respectate. Din păcate, acest mecanism de ceasornic a cam rămas în urmă. Anumite greutăți sînt poate inerente, avînd în vedere complexitatea utilajelor, din care unele se fabrică pentru prima oară la noi în țară, producătorii depinzînd strîns unii de alții, astfel încît nefuncționarea unei singure roți se repercutază negativ asupra întregului angrenaj. Alte greutăți ar fi putut fi preîntîmpinate, dacă...

— Tovarășe director inginer Constantin Dan, ați venit la Țirgoviste, în conducerea combinatului, după ce timp de două decenii și mai bine ați lucrat în funcții de răspundere la Resita. Aveți, asadar, o bogată experiență, v-ați legat viața de oțelul românesc, pe care îl iubiți aproape ca pe o ființă vie. Dar ce uriti mai mult?

— Indolenta, indisciplina, indiferența. Și aceste lipsuri, care nu sînt numai ale oțelariilor din Țirgoviste, explică multe. Oricum, în multe cazuri, pricina rămănerilor în urmă trebuie căutată nu în județul Dimbovița, ci la sute de kilometri departare.

Să mergem pe urmele citorva neimpliniri, nu neapărat pe firul tehnologic și fără a ne pierde în detalii tehnice, stă-

ruind asupra oamenilor din spatele mașinilor.

În prezent, toate privirile sînt ațintite asupra oțelăriei electrice nr. 2, care urmează să-și dezvolte producția de oțel lingou la 1 000 000 t pînă la 31 decembrie 1979. În acest scop, utilajele de bază — cupatoare și transformatoare — se execută în țară. Primul transformator este prototip, deci unicat și trebuia livrat de „Electroputere”-Craiova, cu termen de omologare și predare în... 1978. „Electroputere” nu și-a respectat obligațiile contractuale. În aceeași situație se află întreprinderea de mașini grele București, care trebuia să livreze primul cupor în decembrie anul trecut.

După ultimele discutii cu furnizorii a rămas ca transformatorul să fie livrat în trimestrul I 1979, iar livrarea cupatoarelor să înceapă în februarie 1979.

Apar și o serie de necorelări, pentru care nu pot fi învinuiți țirgovistenii, și care, după părerea directorului combinatului, constituie izvorul multor greutăți. Ni s-au arătat liste lungi de utilaje și echipamente care ar urma să fie livrate la Țirgoviste cîteva luni după data prevăzută pentru punerea lor în funcțiune la combinat! Bunăoară, e greu să învinuiești combinatul că nu va instala, conform planului, arborele bobină I la trăgătorii de bare în trimestrul I 1979 dacă, conform contractului, el urmează să fie livrat de întreprinderea producătoare abia în trimestrul III. Ni s-au citat zeci de cazuri cînd în planul combinatului figurează o dată, iar în planul de livrare al întreprinderii producătoare a utilajului respectiv apare altă dată, într-o succesiune răsturnată și nu una normală. Asemenea necorelări vizează, la trăgătorii de bare, instalația de acoperire plastic, ghidajele de role, înfășurătorile și desfășurătorile pentru bobine, la laminorul de benzii electrotehnice — mașina de șarjat etc., etc.

● O descoperire: nu trăim în epoca poștalionului

Necorelările — poate explicabile, în parte, de gradul de nouitate, deci de neprevăzut, al utilajelor respective — nu scutesc de răspundere furnizorii care nu execută prevederile contractuale clar formulate.

— Trăgătorii de bare — spune șeful serviciului investiții, inginerul Ioan Dan — trebuia să intre în funcțiune cu întreaga capacitate anul trecut, dar nu a fost posibil. Aceasta a afectat negativ atît combinatul, care nu a dat producția netă planificată, cît și industria constructoare de

mașini în ansamblu, care nu a primit oțelul de calitate scontat pentru rulmenți, arcuri etc. Barele mai sub-mentionate reprezintă materia primă pentru anumite oțeluri speciale fabricate sub licență și care în 1979 nu se mai importă. Dacă nu le vom fabrica noi riscăm să dereglăm, la acest capitol, economia națională. Unul din motivele întîrzierii constă în faptul că nu am primit zece mașini de trefilat de la Combinatul industrial de construcții de mașini Bistrița.

— Ce se întîmplă cu aceste faimoase mașini, despre care s-a vorbit și la operațională, tovarășe inginer Ioan Andrei? Știu că ați făcut cîteva deplasări în Bistrița-Năsăud pentru a elucida misterul.

— Bistrițenii au evocat unele deficiențe de proiectare. Intîmplarea face ca eu însuși să fi lucrat în proiectare, într-un atelier de prototipuri, și m-am convins — am căutat să le-o demonștrez și lor — că aceste deficiențe erau minore și, oricum, nu justificau o întîrziere de doi ani în livrare. Se puteau rezolva prin telex, prin telefon sau prin discutii la Bistrița cu proiectantul și cu noi. Ne-am fi dus acolo cu dragă inimă. Totul nu ar fi luat mai mult de cîteva zile, că doar nu trăim în epoca poștalionului! Cînd am discutat problema „la singe” cu directorul combinatului din Bistrița, la 15 august 1978, am constatat că în realitate întîrzierea se datora faptului că nu obținuseră prin colaborare piesele turnate și forjate. Atunci le-am executat noi forjațele, într-o lună, dar ei le-au ridicat peste trei luni. În august anul trecut termenul a fost împins pînă în noiembrie, dar iată, ne găsim în februarie tot fără mașinile de trefilat. Inginerul Constantin Pirvu, care s-a întors recent de la Bistrița, i-au promis că în martie...

Trăgătorii de bare nu a fost pusă în funcțiune și din cauza pompelor antiacide pentru instalațiile de decapare, care nu au fost livrate la timp de întreprinderea de pompe București.

— Trebuie să recunoaștem — spun inginerii Ioan Dan și Ioan Andrei — că noi, combinatul, am cam pierdut problema din mîini. Comenzile au fost trimise în 1976, dar nu le-am urmărit. Pe atunci ne reorganizăm, unii ingineri se pregăteau să se mute la alte servicii, alții și-au dat demisia, pe scurt, se gîndeau la ale lor. Adevărat, conform legii, întreprinderea de pompe trebuia să răspundă în decurs de 20 de zile dacă acceptă comanda, dar n-a răspuns. Asadar, ei nu au răspuns, noi nu am urmărit. În 1977 s-au relansat comenzile, deci chiar în anul prevăzut pentru intrarea în funcțiune, dar ele s-au trimis prea tîrziu. În 1978 am obținut repartițiile

pentru... 1981, ceea ce nu puteam accepta. Ne-au ajutat organele de partid județene și am obținut asigurări că vom recupera din întîrziere, primind pompele necesare trăgătoriei de bare în februarie și martie.

● Noi le dăm dacă ne dau, ei ne dau dacă le dăm

— Sînt multe cazuri cînd combinatul nu are nici o vină — afirmă Ioan Andrei. De ce nu a livrat pînă la 31 decembrie 1978 „Progresul”-Brăila mecanismele de manevrat capace la celulele de încălzire, iar întreprinderea mecanică Timișoara nu a livrat podul rulant cu clește Tiegler pentru laminorul degrosisor și semifabricate?

— În adevăr, de ce?

— Pe mine — continuă interlocutorul nostru — mă preocupă nu numai lipsa acestor echipamente care ne împiedică să dezvoltăm cantitativ producția, ci și a acelor instalații fără de care nu asigurăm calitatea dorită. De pildă, utilaje pentru instalația de degazare a oțelului sub vid pentru oțelăria electrică nu ne-au fost livrate la timp de Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini. Rezultat: nu se îndepărtează cum se cuvine gazul din masa oțelului și nu se realizează caracteristicile superioare pentru oțelul de rulment etc. Căutăm să suplînim cu experiența muncitorului, dar numai cu fler și experiență nu poți suplini lipsa unor utilaje specializate. Suferă beneficiarul, Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini, respectiv întreprinderile din subordinea sa care folosesc oțelurile noastre speciale. Este un cerc vicios. Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini nu ne livrează la timp utilajele pentru punerea în funcțiune la termen a capacităților, iar ei se plîng că nu le livrăm oțeluri de calitate dorită. Nu generalizăm, dar se întîmplă și asemenea situații. Simplificat vorbind, însă nu prea departe de adevăr, noi spunem că le dăm dacă ne dau, ei spun că ne dau dacă le dăm.

Ar fi cu totul inexact să ne închipuim că întreaga activitate de investiții a combinatului ar fi circumscrisă în acest ping-pong al doleanțelor. În ultimii ani, după ce a fost tăiată panglica inaugurală la primele capacități, țirgovistenii au livrat mari cantități de oțeluri speciale, și-au cîștigat un bun renume în industria noastră metalurgică. Nu a stat însă în intenția noastră să trasăm un bilanț al realizărilor, ci să înfățișăm caleidoscopul cîteva din dificultățile actuale în sectorul investițiilor. Sînt greutăți de creștere, pe care nu trebuie însă să le considerăm, în totalitatea lor, inerente oricărui început, chiar cînd acest început se cheamă „oțeluri speciale.”

In februarie, in Teleorman, concret despre legume, concret despre fructe

Interlocutorii noștri sînt inginerii Ion Cobianu, directorul întreprinderii de legume și fructe Teleorman, Sergiu Chiriță, delegat al Centralei pentru legume și fructe, și Alexandru Rădulescu, contabil-sef al I.L.F.-ului despre care scriem, cel cu sediul în Alexandria, capitala județului.

— Un principiu la care ținem este acela că lucrurile trebuie să fie clare de la început. Deci, vă rugăm să ne spuneți cu ce se ocupă întreprinderea de legume și fructe Teleorman.

— Acordăm asistență de specialitate, horticolă adică, C.A.P.-urilor, I.A.S.-urilor și producătorilor particulari care încheie contracte cu statul; primim, dirijăm și controlăm fondul de semințe și materialul de plantat; asigurăm — prin Centrul de protecție a plantelor — materialele pentru combaterea bolilor și dăunătorilor; primim și repartizăm folii de polietilenă; punem la dispoziție necesarul de ambalaje; preluăm producția de legume și fructe și o valorificăm conform contractelor economice.

— Să vorbim despre planul dv. de producție. Ce cifră aveți pentru anul în curs?

— Producție totală: 283 390 față de 237 105 inițial.

— Sigur, te și trec florii scriind 283 390 și încă tone. Cam ce înseamnă aceasta?

— De pildă, pentru Alexandria fondul pieței este format de 15 000 tone legume și 12 000 tone cartofi.

— Am înțeles și mai reținem că nu considerați cartoful legumă.

— Nu, pentru că nici nu e.

— Asta-i situația! În ce stadiu concret al muncii vă aflați astăzi, 15 februarie?

— Întreaga suprafață, 12 700 hectare este arată. Fertilizat chimic — 5 186 ha (plan 9 340 ha); fertilizat organic — 2 120 (4 080); varza timpurie, conopida, tomatele timpurii pentru solarii, vinetele au fost integral semănate. Avem la preîncoțit 1 500 tone cartofi față de 2 700 plan, dar simbată, 17 februarie, lucrarea se încheie.

— Tovarăși, scopul declarat al prezenței noastre aici este evidențierea mijloacelor prin care veți îndeplini indicația recentei Planare a partidului privind realizarea integrală a exportului.

— Producția noastră va fi dirijată spre export într-o proporție de minimum 70 la sută. De la mine, director, pînă la lucrător, toți luptăm pentru realizarea acestei sarcini.

— Ați dat anul trecut o producție mare, anul acesta vi s-a cerut o producție și mai mare. Ce garanții oferiți?

— Fiecare unitate are sarcini de plan precise, tehnologii pentru toate culturile. Semințele, în marea lor majoritate, le avem. Nu numai că zilnic controlăm, ci și ajutăm la realizarea sarcinilor.

— Ca să acordăm un credit deplin afirmațiilor dv. am dori să vă întrebăm dacă faceți acum ceva ce anul trecut, în aceeași perioadă, n-ați făcut.

— Facem. Avem stabilite module la Slobozia, Lunca și Turnu Măgurele. Modul înseamnă o suprafață mare — în cazul nostru circa 450 ha — pe care se cultivă câteva culturi. Acolo mecanizarea și chimizarea se fac ușor. Avem 6 module a câte 150 ha și la cartofi. La acelea, mecanizarea va fi aproape totală. Vom merge anul acesta pe o erbicidare completă la ceapă.

— Ne închipuim că și la celelalte culturi erese suprafețele erbicidate.

— Corect și vă spunem și cum. Printr-o creștere consistentă a erbicidelor.

— Ne conving spusele dv. căci vă propuneți să măriți producția mărind efectiv cite ceva. Doar din angajamente nu ies producții mai mari, parecă așa v-ați exprimat în cursul discuției noastre ce — cu puțină bunăvoință — ar putea fi luate de specialitate. Dar ce ne puteți spune despre interesarea oamenilor, sau, mă rog, despre interesarea oamenilor?

— În cele mai multe din C.A.P.-uri oamenii au hotărât să fie plătiți în funcție de venitul realizat din vânzări. Practic, omul este interesat ca producția lui să se și vîndă. Și dacă este de calitate, se vinde.

— Să vă lășăm să munciți. În munca aceasta a dv. trebuie să fiți și ajutați. Cui doriți să atrageți atenția pe această cale?

— Trebuie ca S.M.A.-urile să fie prompte în asigurarea mașinilor. Munca lor este importantă. Vă dați seama ce rol au ele la module? Noi am stabilit ce ne trebuie — urmează ca S.M.A.-urile să asigure cele necesare. Anul trecut ne-au creat greutăți, în special mașinile de recoltat ceapă.

EUGEN SAVU ■

Avem legume pe piață, dacă le avem în grădini

Soldații mei sînt răsăturile

„Măgura, ne spune dintr-un început Mircea Florea, vicepreședinte al Consiliului popular comunal, e departe de a fi în legumicultură același lucru cu Beiu, Șorobăneasa, Mirzânești, Bragadiru, Cervența, adică tocmai comunele cele mai avansate din acest punct de vedere în județ. Noi nu ne aflăm, practic, decît la început — dar de la anu' altfel o să stăm de vorbă!” Și totuși, comuna teleormăneană Măgura a avut într-o vreme destulă tradiție în legumicultură, fiindcă de aici se aprovizionau, acum 20, 30 de ani, întreaga piață a Alexandriei. Între timp, aflăm, oamenii au cam pierdut legătura cu grădina, dar vina desigur nu este numai a lor pentru că, așa cum spune tovarășul Mircea Florea, „în ultima perioadă noi cam scăpaserăm din vedere acest lucru”. Iată că nu același lucru se poate spune în momentul de față. Concret, într-o adunare a consiliului popular, li s-a explicat oamenilor nu numai sarcina primită de la forurile județene, aceea de a se contracta cu I.L.F.-ul cantitatea de 150 tone de legume pentru anul curent, ci și avantajele pe care le pot avea urmînd indemnul ce se află de acum tipărit și afișat în mai multe locuri din comună: „CETĂTENI! Fiecare metru de teren vă poate aduce venituri mari. Cultivați-l cu legume timpurii!” Pe același reușit afiș, mai multe exemple: Boldel Lincu din Mirzânești a cultivat în solarii 12 ari de tomate, obținînd 50 000 de lei; Drăgan Dumitru din Cernetu a cultivat în solarii tomate pe 8 ari, obținînd 40 000 de lei; și încă alții: Cocosăi Gh. Marin și Badca St. Ion — cite 40 000 lei; Albescu Nicolae, Bogdan Voica și Cimpoeru N. Ion — cite 30 000 lei. Ne spune tot vicepreședintele consiliului popular: „Li spunem noi cetățeanului despre cooperatorii din Poiana Mare, sau chiar despre cei de pe afiș, însă trebuie să vadă cooperatorul din comună cultivînd pe același teren, să vadă cum muncește și cît câștigă! Or, tocmai în această direcție ne străduim acum”.

La adunarea de care am vorbit, oamenii au pus mai întîi tot felul de întrebări, de unde teren, mai cu seamă. Li s-a explicat că există trei posibilități, fără a o mai socoti și pe cea a terenurilor de lîngă casă: 1) cultivarea legumelor pe

loturi personale; 2) cultivarea lor pe suprafețe primite prin convenție pentru folosință de la C.A.P.; 3) cultivarea pe terenuri comasate, din rezerva comunei, prin asocierea mai multor țărani cooperatori. Oamenii s-au gîndit: da, au spus ei, n-ar fi rău pe terenurile în folosință personală, numai că se știe că la noi apa este cam la adîncime, și asta ar cam îngreuna udatul culturilor. Mai bine, au hotărît, să mergem pe comasarea loturilor personale, dar numai în zonele care se pretează la culturile legumicole, adică pe terenuri protejate, avînd condiții de irigare, ferite de inundații. Dar ce urmează să se cultive? Nu altceva decît tomate pentru export! Este mai rentabil, chiar dacă și mai pretențios. Dar prețurile? Aici, după Legea 28 din 1976, privind producerea și valorificarea legumelor, cartofilor și strugurilor, țărani au fost informați despre următoarele posibilități concrete de plată a muncii lor: ce se culege mai devreme de 1 iunie (tomate timpurii) — 8,50 lei per kilogram, plus un „barem” stimulat, pentru sortare, ambalare și prezentare conform obligațiilor contractuale la export, în valoare de 54 de bani pe kilogram; între 1-VI și 10-VI — 6,50 lei/kg, plus „baremul”; de la

Știați că există un program al ardeilor grași?

Ci iată-ne totuși acum, la spartul iernii, adică în prag de primăvară, cînd în întreaga agricultură bate vîntul innoitor al prețioaselor indicații de partid și stat. Într-un dialog mai prelunzit cu citiva dintre factorii în sarcina cărora cade datoria de a asigura încă în toamna acestui an o producție legumicolă suplimentară de 1 250 000 tone, ceea ce ne va menține pe locul 4 în Europa, pe locul 6 în lume, ca producție, și pe locul 4 în lume în ceea ce privește consumul de legume pe cap de locuitor.

Aceste prime amănunte cu care am intrat, ca să zicem așa, în lumea legumelor, ne-au fost oferite de doctor inginer Boris Cobălas, directorul științific al Institutului de cercetări pentru legumicultură și floricultură, institut aflată la 18 kilometri de București, în comuna Vidra, comună al cărei locuitori, în întrecere nedelarată cu cei din Poiana Mare, Izbiceni, Goicea Mare și alte cîteva comune din jurul Bucureștiului, Craiovei și Aradului, și-au depus candidatura pentru titlul de „cei mai buni grădinari din România”.

„Nu sînt în măsură, avea să ne declare Boris Cobălas în continuare, să fac un clasament exact al celor mai buni grădinari din România. Dar pot afirma, ca titlu informativ, că producția legumicolă a trei comune, Poiana Mare, Izbiceni și Goicea Mare, a asigurat aproape jumătate din exportul de legume al anului trecut. În ceea ce-i privește de grădinarii din Vidra, marfa lor a luat drumul pietelor interne, răspîndindu-se în întreaga țară pe o arie foarte largă și în cantități de nebănuit, epitetul datorîndu-se folosirii la maximum a fiecărui metru pătrat de pămînt, ba chiar a fiecărei palme de pămînt, vidrenii mai beneficiînd și de faptul că nu de puține ori se uită cu grijă și luare aminte la anumite lucruri, adică noutăți, din curtea, fermele și laboratoarele institutului nostru. Dar să nu-i omitem din această simplă însușire pe vestitul grădinari ai Craiovei, mai exact spus cei de la Isalnița, raiul de altădată al rotilor de grădină. În zilele noastre, la Isalnița, în imediata vecinătate a termocentralei, de unde ia căldura, și a combinatului chimic, de unde ia îngrășămintele chimice, s-au ridicat cele 203 de hectare de sere, cea mai mare suprafață de sere din lume, o fericită îmbinare a tradiției cu tehnica ultramodernă.

Deși institutul se va numi în viitorul cel mai apropiat Truștel de cercetare, producție și cercetare tehnologică pentru cultura legumelor și a florilor de cîmp, denumire care vrea să ilustreze o mai strînsă

11 la 20-VI — 6,40 lei/kg ... de la 1 iunie — 3,60 lei/kg, plus un „barem” de 0,45 lei pentru prezentare... Da, au spus oamenii, este convenabil. În plus, li s-a spus, sămîntă asigură I.L.F.-ul, răsădnește de asemenea, deși mai convenabil ar fi să vi le faceți singuri, folii de polietilenă găsiți la chioșcul I.L.F. din comună, contra a numai 14,50 lei kilogramul, puteți găsi înlesnire și pentru procurarea a diferite materiale de construcții, pentru solarii, chiar și asistență tehnică din partea oamenilor de specialitate de la întreprinderea cu care vizeți contracta: I.J.L.F. Teleorman. Ce ziceți, ne apucăm de treabă?!

Oamenii nu s-au grăbit. Au plecat fiecare la casele lor, s-au sfătuit cu nevestele, cu copiii, dacă erau mai mărișori, și numai după vreo două zile s-au întors: da, tovarășe președinte, facem contractele! În total, 44 de țărani cooperatori din Măgura s-au angajat în fața I.L.F.-ului, dar iată că totalul cantităților contractuale 1-a depășit cu mult pe cel al sarcinii primite: 318 tone (din care 310 tone reprezintă numai tomate pentru export!), față de cele 150 tone planificate... Spre exemplu, cetățeanul Sisirică Elefterie s-a angajat să predea statului 10 tone de tomate, cetățeanul Dumitrașcu D. Tudor tot 10 tone, cetățeanul Grasu Petre 5 tone și așa mai departe. S-a înscris și Școala generală nr. 2 din comună, tot cu 5 tone! Și, aflăm, asta este numai un început, chiar dacă Măgura a avut acum cîtăva vreme o anumită tradiție în materie. Or, tradiția poate fi fără îndoială refăcută, ceea ce e chiar în intenția cooperativelor din Măgura.

Acasă la cetățeanul Ion Trăncan, pe care-l vizităm, patru oameni muncesc cu rîvnă. Sus-numitul, ajutat de fiul său, Tudor, de soție, Maria, și de ginere, Dorel Dincă, inginer la o întreprindere din Alexandria, s-au apucat încă de dimineață să planteze ultimele răsăduri, să îmbrăștie gunoii de grajd, să niveleze pămîntul și să strocească bine tulpinile abia răsărite din ghiveci făcute chiar cu mîinile lor de gospodari. Bătrînul Trăncan are 60 de ani și ne mărturisește că grădinaritul este o pasiune veche, care cere și migală și pricepere. Mîngiea cu palma firsoarele abia răsărite, „soldații mei”, cum le spune, și ne încredințează că ar vrea ca mai mulți cetățeni din comună să practice legumicultura, fiindcă, în felul acesta, „Măgura ar deveni un vîrf al județului!”

DUMITRU GRAUR ■

legătură de-acum încolo între cercetare și valorificare, i-am abordat totuși pe citiva dintre cercetătorii mai sus-amintitelor laboratoare, aceștia fiind, în ordine, doctor inginer Boris Cobălas sau inginerii Mihai Dumitrescu, Nicolae Gherman și Mario Podoleanu.

Am notat, asadar, din programul tomatei, cîteva importante succese obținute de ingenera Narcisa Sîndele, care, după aproape 6 ani de cercetări extrem de migăloase, pe milimetru pătrat, ba chiar și pe suprafețe mai mici, a reușit să realizeze tomata H-14, un hibrid dintre cele mai timpurii, rezistent la boli și la condiții de transport, întrucît are o mărime mijlocie și o consistență elastică, fermitate, deosebite. Se pretează și pentru cultura în solarii, unde poate atinge recolte record, dar el este prevăzută mai ales pentru cultura în cîmp, unde asigură, grație și cercetărilor laboratorului de agrochimie, o recoltă de 60 de tone la hectar. Concomitent cu demersurile pentru omologare, pentru a scurta din timpul intrării lui în marele circuit, H-14 are pentru acest an o sîmîntă suficientă pentru 150 de hectare, urmînd ca la anul să se populeze cu sîmînta acestui hibrid alte 1 000 de hectare. Tot ingenera Narcisa Sîndele este autoarea a două importante soiuri de vinete, H-120 și H-117. Un alt soi de tomată, extrem de rentabil, Buzău-1 600 datorat muncii de aproape 8 ani a doctorului inginer Cristea Chiru de la stațiunea din Buzău. Cu o productivitate de 90 de tone la hectar, mare, 120—150 de grame, zemos, bun pentru industrializare, tomată Buzău-1 600 este cultivată încă din acest an pe o suprafață de 500 de hectare, suprafață care va fi mult mărită în anul următor. O altă tomată, de importanță geografică, întrucît ea urmează a fi răspîndită mai ales în Transilvania, zonă săracă în roșii, este Someșan, la fel de timpurie precum cele mai timpurii soiuri din Bărăgan, productivă la nivel competitiv, 40—45 tone la hectar. Autor, inginerul Otvos Zoltan. Principala caracteristică a acestei tomate este timpurietatea, Transilvania fiind pînă la ora actuală văduvită de acest tip de tomate. În fine, pentru industrializare, inginerul Toadă Echim a definitivat Linia-536, un fruct foarte rezistent, cu o colorație intensă și cu un ridicat conținut de substanță uscată, aptă industrializării.

În programul ardeilor grași, două prezențe de marcă, ardeii Vidra-3, autor, ingenera Eugenia Șuța, și gogosarul Rubin, autor, Maria Tănăsescu, amîndouă soiurile fiind net superioare tuturor celorlalte, amîndouă cucerind deja medaliile de aur (Vidra-3, medalie de aur la Expoziția internațională de horticultură de la Erfurt, 1977, ca și Rubin, plus aprecierea unanimă a vizitatorilor de la TIBCO 1977 și 1978). Vidra-3, fruct mare, cărnos, galben-verzui, 65 de tone pe hectar. Rubin, foarte timpuriu, recoltare încheiată pînă la 15 septembrie, deci ferit de brumele toamnei, pulpă groasă, bun pentru solarii, cu o producție de 55 tone la hectar.

Din programul cepei am notat mai ales amănuntele privind soiul numit Diamant,

creația aceluiași doctor inginer Cristea Chiru de la stațiunea din Buzău, ceapă care, spre deosebire de cea tradițională, se seamănă direct în cîmp, fără să mai treacă prin stadiul de aragoc. O producție de 60 tone la hectar, cea mai lungă perioadă de depozitare, bună pentru consumul curent, dar și pentru industrializare. Medaliat la TIBCO-77 și '78, Diamantul a cucerit aprecierile publicului, originea sa fiind celebră ceapă de apă de Buzău, deci nu lute, cu miros pătrunzător, dulce, la concurență cu o altă ceapă, la fel de celebră, ceapa roșie de Făgăraș și Turda. Îi vom putea vedea pe ardeleni mîncînd pită și slană cu ceapă albă, nu roșie? „Nu cred, afirmă Boris Cobălas, ardeleni sînt greu de smuls dintr-ale lor”. „Ceapa Diamant, avea să intervină inginerul Mihai Dumitrescu, dacă o tai în rozete, le sărezi și le scoți la un pic de ger, apoi o mîncinci cu slănină și cu un pahar de țuică rece, zici că altă bunătațe pe lume cu greu s-ar mai afla. După 14 ani de muncă încordată, combinînd ceapa de Buzău, frumoasă ca o porțocală, dar cam subredă ca rezistență, cu niste soiuri spaniole, inginerul Cristea Chiru a realizat un soi de care poate fi cu adevărat mîndru”.

Și lista soiurilor create de cercetătorii Institutului de la Vidra sau din stațiunile din țară ar putea continua. De exemplu, la Isalnița a fost încheiată cercetarea pentru primul soi de mazăre din legumicultura noastră, soi care se numește, evident, Prima și al cărei autor este ingenera Florenta Păunel. După 15 ani de muncă a obținut, iată, o mazăre cu boabă fină, rezistentă la temperaturi joase și cu o producție de 6 tone boabe la hectar. Mai notăm în continuare că laboratorul de producere a semințelor de superelită, condus de inginerul Nicolae Gherman, un real succes poate să trebuie a fi socotit faptul că pentru anul în curs laboratorul a asigurat 1 500 de kilograme pentru semințele cu bob mic, în loc de numai 1 300 kilograme, cît era planificat, iar la semințele cu bob mare s-a ajuns la 21 200 de kilograme, față de numai 20 000 cît era planificat. Existența unui astfel de fond de seminte de superelită ne dă certitudinea recoltelor pe care le așteptăm în toamna viitoare.

Ar mai învăța, ca să continuăm cu același țărăn care s-ar apuca din nou de grădinarie, fie că o face în gospodăria sa individuală, fie că o practică în cadrul fermei legumicole ale C.A.P.-ului, cît de importantă este optimizarea dozelor de îngrășăminte chimice, optimizarea care a ajuns pînă acolo încît, în funcție de foarte mulți alți factori, se poate ști cu exactitate ratia zilnică de îngrășăminte chimice. „Un adevărat grădinari al zilelor noastre, spunea inginerul chimist Mario Podoleanu, pentru a folosi cît mai eficient substanțele active, se cuvine a nu zîmbi dacă, pentru mai buna creștere a măriei-sale ceapa, va trebui să folosească, nici mai mult, nici mai puțin, calculatorul electronic cu comandă program. Se și vorbește la ora actuală de o modelare matematică a fertilizărilor prin irigație”.

VICTOR NIȚĂ ■

De la Ministerul Energiei Electrice: În legătură cu scrisoarea lui Dumitru Gheorghe; tovarășii Buna Traian și Vlad Gheorghe au fost sancționați administrativ pentru încălcarea regulamentului de lucru. Sancționat a fost și Dumitru Gheorghe — consum de băuturi alcoolice în timpul serviciului. Procuratura locală a sectorului 8 a hotărât scoaterea de sub urmărire penală a numiților Buna Traian și Vlad Gheorghe ca nefiind vinovați.

De la Întreprinderea de pompe București: Vă aducem la cunoștință că situația locativă a inginerului Popescu Dănilă ne este cunoscută și s-a hotărât înscrisura sa pe lista de priorități la nr. 8 urgența a II-a — apartament cu 2 camere.

De la Comitetul județean Ialomița al P.C.R.: Tovarășii profesoara Tudose Maria vă solicită sprijin pentru obținerea unei detașări în Fetești unde are domiciliu stabil și pe motiv că este suferindă. I s-a explicat de mai multe ori că nu i se poate aproba cererea din cauza lipsei unui cadru calificat la Școala generală nr. 2 din Făcăeni. Totuși s-a hotărât să i se acorde aviz favorabil încadrării la Liceul industrial Fetești urmînd să se prezinte la Ministerul Educației și Învățămîntului pentru obținerea aprobării.

De la Procuratura locală a sectorului 8: Urmare a cererii tovarășei Băciu Alexandrina vă comunicăm următoarele: Într-adevăr, soțul reclamantei se face vinovat de infracțiunea de abandon familial, motiv pentru care a fost trimis în judecată și condamnat la un an închisoare. Deci afirmația petiționarei... „nici pînă în ziua de azi nu s-a luat nici o măsură” este falsă.

De la Întreprinderea de produse ortopedice și proteze, formația Oradea: În cazul copilului Mercas, fiul Mariei Mercas care s-a adresat revistei Flacăra, ghetete comandate în august 1978 au fost lansate în lucru în septembrie iar la 27 octombrie, anul trecut, au fost expediate.

Din partea Regionalei CF București:

Urmare sesizării cititoarei Liliana Dobre, adresată revistei FLACĂRA referitor la locuință, vă informăm: pentru rezolvarea situației, tovarășii L. D. i s-a propus mutarea în locuința de serviciu a fostei stații Filipești de Pădure, din comuna cu același nume, județul Dimbovița. În acest sens, va fi mutată și cu serviciul în apropiere locuinței.

De la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare: Sesizarea tov. Mărășescu Ion s-a dovedit neîntemeiată. Șoferii Burcă Constantin și Mărășescu Ion, plecați cu marfă în Franța, nu au respectat ruta de întoarcere, motiv pentru care au avariat mașinile, au parcat într-un loc necorespunzător în R.F. Germania, prejudiciind astfel statul român. În acest fel procedînd, li s-a retras viza de ieșire din țară ca șoferi și erau obligați să-și ceară transferul de la ITIA la orice unitate internă. Neputînd așa, li s-a desfășurat contractul de muncă. Deciziile de imputare și desfacere a contractului de muncă sînt pe rol la Judecătoria sectorului 7, așa că nu se poate propune altă măsură.

De la Tribunalul județean Arad: În legătură cu soluționarea cauzei reclamate de către Coman Gheorghe (litigiu cu o casă înstrăinată soților Ardelean) precizăm că soluționarea ei este suspendată pînă cînd va fi depusă autorizația legală de înstrăinare de către petent.

De la Procuratura județeană Bistrița-Năsăud: Plîngerea petiționarilor Ruscău Paraschiva, Cireu Virginia, Bărbîntă Dumitru și Dodu Maria, care s-au adresat revistei, a fost respinsă după o atență cercetare. Este adevărat că gestionarele Măgherușan Ana și fiica sa Niculina au vîndut bere cu suprapref, dar ele au fost amendate administrativ cu 1000 și respectiv 700 de lei. S-a introdus de asemenea sesizare la forul tutelar, IBC Sîngeorz-Băi, ca să fie puse în discuția colectivului de oameni ai muncii. Au fost luate măsuri de a se efectua verificări privind modul de proveniență a bunurilor dobîndite de către Măgherușan Ana. Acesteia i s-au restituit greșit metalele prețioase în 1978, motiv pentru care s-a cerut recurs extraordinar la Procuratura generală.

Mă numesc Romoșanu Salomia și vă sesizez faptul că în municipiul în care locuiesc, Alba Iulia, sînt două unități „COAFOR” aparținînd cooperărilor mestesugărești. Pentru coafat la o unitate se percepe suma de 17 lei, la cealaltă 27. Am întreb de ce și mi s-a răspuns că măsura este în directă legătură cu faptul că unitatea cu pretul de 27 lei a fost zugrăvită. Credeam că la coafat nu se plătește și zugrăvitul, după cum nici la bărbierit nu se încasează și demolatul.

Sînt Pirvulescu Niculina din București, sectorul 4, și în 13 ianuarie a.c. am făcut o criză de ulcer. Am anunțat Salvarea care, după părerea mea, a venit cam tîrziu — la 3 dimineața. Aș

dori să spun că eu cunosc prevederile noii legi sanitare dar cred că nu este cazul să se comită excese, mai ales în cazul meu — bătrînă și singură. Mă refer la faptul că de drept și de fapt aparțin de Spitalul „23 August”, pe care trebuia să-l anunț.

Mă numesc Nedeleșcu Nicolae, sînt din București și revin la o scrisoare anterioară: În apartamentul ce-l ocup pe Șoseaua Mihai Bravu 85-93 bloc C16, scara C, ap. 2 se mențin zgometul și vibrațiile produse de stația de termoficare și stația de hidrofor ale ICAB-ului ce se află la subsolul blocului, chiar sub locuința ce o ocup. Tov. Frunză de la Sanepid a propus rațional ca să se facă o rocadă. Eu cu familia să ne mutăm în locul unde sînt acum birourile ICRAL iar tovarășii de acolo, unde stau eu. Vă rugăm să sprijiniți aplicarea acestei soluții.

Sîntem 42 de oameni ai muncii (memoriul are 42 de nume și tot atîtea iscălituri — n.r.) de la Laboratorul „Progresul” din cadrul ICR 1 București și am îndeplinit și depășit planul pe lunile noiembrie și decembrie 1978. Am primit însă retribuția diminuată. Vă rugăm să ne ajutați să aflăm motivul.

De la Comitetul orașenesc de partid Huși: Petentul Coșeriu Dumitru solicită schimb de locuință din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej în localitatea noastră. Biroul executiv al consiliului popular este de acord cu mutarea petiționarului în orașul Huși prin schimb de locuință. Totul este să găsească omul cu care să efectueze schimbul.

De la Ministerul Muncii: Tovarășul Bogaci Gh. Alexandru care vi s-a adresat poate dobîndi drept la pensie CAP în condițiile Legii 4/1977 cînd va împlini 65 de ani. Perioadele în care petentul susține că a participat la război sau a lucrat la Ocolul silvic Slobozia, IPEI Slobozia sau la Oficiul postal Lehliu pot fi dovedite, pentru luarea în calcul, fie cu adeverințe, fie cu declarații cu martori în condițiile Decretului 92/1976, adică este obligatoriu să aibă începuturi de dovezi scrise din care să rezulte cele afirmate.

De la Consiliul popular al județului Iași-Direcția sanitară: Am cercetat cele sesizate în scrisoarea tov. Paleacu Leontina din orașul Reșița, alea Hunedoara nr. 8, sc. 2, ap. 6, județul Caraș-Severin, și vă comunicăm următoarele: copiii intoxicați cu ciuperci li s-a acordat asistența medicală necesară și posibilă la locul producerii intoxi-

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește actele originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.

cației, în satul Podoleni de Sus, comuna Cozmești, apoi la Spitalul din comuna Rădăcăneni și la Spitalul județean din Iași. S-a analizat comportarea cadrului mediu sanitar din satul Podoleni de Sus, care a fost chemat să dea primul ajutor de urgență celor intoxicați cu ciuperci și s-au luat măsurile legale necesare.

De la Consiliul popular al orașului Alexandria: Din analiza celor relatate de Boboc Valeriu a rezultat că acesta are dreptate în sensul că în prezent locuiește într-o garsonieră — spațiu insuficient și necorespunzător pentru familia sa. Pentru rezolvarea cererii s-a luat legătura cu președintele Consiliului oamenilor muncii de la I.U.I.U. Islaz, stabilindu-se ca petiționarului să i se repartizeze un apartament din prima cotă de locuințe ce va fi repartizată.

De la Întreprinderea de autocamioane Brașov — Comitetul de partid: Tov. Roșu Gh., soț, și tov. Roșu Romița, soție, sînt oameni ai muncii încadrați la S. 580 în calitate de lăcătuși. Pentru activitatea desfășurată în această secție au fost propuși și aprobați de către C.O.M. să primească o garsonieră, pentru care li s-au făcut formele în această lună.

De la Tribunalul județean Cluj: Referitor la scrisoarea petiționarului Petruța Margareta, vă facem cunoscute următoarele: Prin sentința civilă nr. 8973 din 27 decembrie 1978 a Judecătoria Cluj-Napoca s-a admis plîngerea unității Întreprinderea de tricotate „Someșul” Cluj-Napoca împotriva hotărîrii nr. 67 din 2 noiembrie 1978 a Comisiei de judecată și, rejudecînd cauza, s-a respins contestația petiționarului, menținîndu-se decizia de imputare nr. 100 641 din 7 august 1978 în valoare de 5 793 lei, reprezentînd cheltuieli de școlarizare. Instanța a reținut că pe-

tiționara nu a respectat condițiile prevăzute în contractul de școlarizare, părăsind unitatea înainte de expirarea termenului de 5 ani prevăzut în contract.

De la Departamentul Căilor Ferate: Cu începere de la 15 mai 1978, data intrării în vigoare a Decretului nr. 165/1978, elevii și studenții care se deplasează ziinic de la domiciliu la locul de învățămînt beneficiază de abonamente de călătorie pe calea ferată, valabile la trenurile de persoane numai pînă la distanța de 75 km. Aceste abonamente sînt valabile și la trenurile accelerate și rapide, numai cu plata suplimentului de viteză și a tichetului de rezervare a locului.

Recomandările care se fac pe toate căile tuturor consumatorilor de energie electrică pentru economie la consumul de curent riscă să devină inefficiente din cauze minore. Iată, de pildă, în trecut, nu prea îndepărtat, se găseau în magazine becuri mici de 15 și chiar 5 W. Azi de ce nu sînt? Eu, și ca mine mulți, în pivniță, în cămară, în hol, nu am nevoie de becuri de 25 W, ci de cele indicate mai sus. Doresc să citesc în „Flacăra” ca se insistă pentru producerea acestor becuri mici. (Vasile Petrescu, str. Alex. Moșgioroș 2, Brașov).

De la Consiliul popular al sectorului 8: Referitor la scrisoarea adresată de către Drăgan Gheorghe, domiciliat în București, Calea Griviței nr. 395, sc. 1, ap. 8, sectorul 8, vă comunicăm următoarele: Lucrările de reparare a imobilului petiționarului sînt esalonate pe doi ani: 1978 și 1979. În prima etapă s-au executat operațiunile de consolidare propriu-zise, urmînd ca în anul 1979 să se efectueze restul lucrărilor executate. Precizăm că s-au luat toate măsurile care să asigure o bună desfășurare a activității pentru perioada următoare.

Social

● Ghîșescu Mihail și Ghîșescu Elena — Piatra Neamț: În articolul „Ape minerale pe apa sîmbetei” vi s-a trecut numele greșit, adică Ghîșulescu. Facem cuvenita rectificare ● Ștefănescu Elena — Horezu — Vilcea: Din faptul că nu găsiți un arcuș de vioară reținem vina fabricii producătoare, în primul rînd. Încercați la o consignație ● Bărbulescu Maria — Berbești-Vilcea: Spre a verifica adevărul spuselor dv. și pentru luarea de măsuri într-o faptă de acest gen (controlorul Mitricoiu v-a reținut abonamentul cu scopuri jocosice) am înaintat scrisoarea Comitetului județean Vilcea al P.C.R. ● Dr. Mircea Vasiliu — Lugoj — Timiș: Articolul dv. dedicat zilei de 8 Martie nu se încadrează în profilul publicației noastre. Poate la „Sănătatea” ● Ionescu N. Ion — Cîmpina: Începînd cu 1973, Întreprinderea „Neptun” din localitate v-a reținut în total 684 lei. Trebuie să vă adresați forului tutelar al lui „Neptun” și încă repede ● P. Frincu — Sibiu: V-ați adresat revistei și „nu v-a răspuns decît M.E.I.”. Acesta este forul care răspunde solicitărilor profesorilor ● George Vasu — Cluj-Napoca: Aveți articolul „O comunitate românească la începutul secolului al XX-lea în S.U.A.”. Trimiteți-l și om vedea ● Alupoae Mihai — Constanța: Procuratura generală v-a respins cererea de declarare a recursului extraordinar și vă revolta idea că vi s-a răspuns printr-un formular „împizat”. Nu de aceea vi s-a respins cererea ● Sbiga Ioan —

Alba Iulia: Materialele ajung în mina aceuia căruia i-au fost adresate ● Sandu Lulu — Vasilași — Ilfov: Ne rugați, împreună cu cei 4 frați, să scriem în revistă: „Mamă, întoarce-te acasă”

EUGEN SECELEANU

Juridic

● Giurea Dumitru — Tirnăveni: Dosarul se află la Procuratura generală pentru soluționare ● Horbocea Maria — Buzău: Ne-am adresat Procuraturii din Drobeta-Turnu Severin. Așteptăm răspuns ● Vladimîr V. Vavilin — București: Laboratorul central de expertiză criminalistică a lămurit cazul ● Enache Aurel — Constanța: Ce scrie în contract: „magazie” sau „locuință”? ● Pigulia Dumitru — Rm.Vilcea: Băiatul a rămas unde a crescut ● Asoeția locatari — Galați: Pînă la urmă ați acceptat în scris recordarea? — iată întrebarea ● Gheorghiu Gheorghe — Constanța: Numai instanța ● Ciuculescu Nicolae — Valdeeni: Am trimis memoriul dv. Procuraturii generale ● Moșcoia Francisc — Maramureș: Reinnoim memoriul la Procuratura generală ● Toboc Constantin — Cobadin: Trimiteți copii de pe hotărîre ● Mihai Iliș — Brăila: O vom face și de data asta ● Alca M. Elena — Marcea: Președintele tribunalului vă va oferi explicații corespunderătoare ● Mitu Gheorghe — Rm. Vilcea: Întrebările dv. sînt îndreptățite. Vă poate răspunde Inspectoratul general al miliției ● Murgoci Tache — Focșani:

Consultați un avocat. Părerea noastră este că se poate ● Grama Iorgu — Ianca: Vă așteptăm la redacție cu actele corespunzătoare.

NICOLAE CRISTACHE

Administrativ

● Alexandru Ionescu — comuna Coșereni, Ilfov: Fiind pensionat cu gradul III de invaliditate, începînd cu 1 ianuarie 1978, trebuia să lucrați jumătate din durata normală a programului de lucru, condiție prevăzută în Legea nr. 3/1977, articolul 23, alineatul 4. Dat fiind că în perioada ianuarie-septembrie 1978 nu ați prestat o activitate retribuită în conformitate cu prevederile legale, nu vi se pot plăti pensia și alocația de stat pentru copii ● Nicoleta Papură — Galați: Părinții dumneavoastră se pot pensiona dacă îndeplinesc condițiile legale, respectiv vechime în cîmpul muncii și limită de vîrstă ● Marica Ion — Slobozia: Pensia de întreținere se stabilește prin hotărîre judecătorească și se plătește pînă la majoratul copilului; dacă acesta se află în continuarea studiilor, pensia se poate acorda și după majorat pînă la terminarea acestora, dar fără a depăși vîrsta de 25 ani ● Petre Vasile — București, Dragomir Ilie — Slatina ș.a.: Conform legislației în vigoare, la venitul mediu intră și pensia suplimentară; nu se ia însă în calcul, atunci cînd se stabilește tariful de încadrare al chiriei privind majorarea acesteia ● Ion Mocanu — comuna Ianca, Brăila: Alocația pentru copii a fost corect calculată ● Ioan Iliescu — Brașov, Cornel Bucur — Me-

diaș: Dacă aveți un apartament proprietate personală, nu mai puteți beneficia de credit acordat de stat pentru alul ● Romeo Mănescu — Galați: Ați vrea să lucrați pe unul din șantierele mari ale țării, iar noi să vă găsim un loc. Vă sugerăm să vă adresați în scris Direcției județene a forțelor de muncă Mehedinți în vederea încadrării pe șantierul hidrocentralei „Porțile de Fier II”.

MARGA NEDELEA

Învățămînt

● Ioana Petrea — comuna Slobozia-Conachi, județul Galați: Ne întrebați dacă, fiind absolventă a liceului agricol cu examen de bacalaureat, puteți urma cursuri postliceale. Firește ● Laura Ștefan — Brad, Hunedoara: Ați pentru data și locul unde are loc concursul de admitere, precum și pentru a afla materiile ce se cer, în scopul de a deveni stewardesă, vă sugerăm a vă adresa direct întreprinderii TAROM ● Olteanu Victor — Turda: Învățămîntul de subingineri este o formă completă de învățămînt superior; concursul de admitere, planurile și programele acestui învățămînt sînt distincte față de cursurile de ingineri; în prezent, Ministerul Educației și Învățămîntului analizează posibilitatea extinderii învățămîntului superior seral și fără frecvență și la învățămîntul superior tehnic, conform prevederilor art. 71 din Legea nr. 28/1978 a educației și învățămîntului; potrivit Ordinului M.E.I. nr. 340/1969, absolvenții cu diplo-

mă ai unei facultăți cu durata de 4, 5, 6 ani care doresc să urmeze o a doua facultate se pot înscrie în anul I, fără concurs de admitere, la o facultate la care este organizat învățămînt fără frecvență. dumneavoastră însă nu vă încadrați în prevederile acestui ordin ● Mariana Riza — elevă clasa a VIII-a, Turda: Doriți să aflați dacă pentru treapta I de liceu există vreun liceu cu profil militar; întrucît nu specificați ce fel de profil militar preferați, vă sfătuim să vă adresați direct M.A.N. sau M.I. ● Liviu Bălușescu — comuna Peștișani județul Gorj: Firește că există astfel de facultăți, atîta doar că dorința dumneavoastră, ca examenele de admitere la acestea să se rezume la disciplinele pe care le menționați, ni se pare absurdă ● Ion Netedu — Huși, Vaslui: Este inexplicabil faptul că vă adresați revistei FLACĂRA pentru o astfel de problemă, mai ales profesor fiind, cînd un simplu telefon dat organelor în drept vă putea lămurii asupra chestiunii în cauză ● Liviu Bugescu — Timișoara: Sîntem bucuroși să aflăm că, fost student fiind, vi s-a aprobat reînmatricularea solicitată; pe viitor fiți mai atenți cu manifestările dumneavoastră.

HORIA PĂTRAȘCU

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.

Pentru o nouă datare a străvechii ctitorii românești de la Rîmeți — județul Alba!

Vasile Drăguț, istoric și critic de artă, a publicat în „Studii și cercetări de istoria artei”, tom. 13/nr. 1, 1966, studiul intitulat „Zugravul Mihul și epoca sa”, în care se referă și la o inscripție descoperită în biserica minăstirii de la Rîmeți, județul Alba, pe fresca reprezentând un sfânt și care se află pe pilastrul sud angajat, care susține arcada ce desparte pronaosul de naos.

Această inscripție în limba slavonă, pictată în alb pe fondul albastru al picturii, în stînga personajului, are următorul conținut:

„Am scris eu mult păcătosul, robul lui Dumnezeu Mihul zugrav din Crișul Alb, sub păstoria arhiepiscopului Gheorghe în zilele lui crai, anul luna iulie”

Coroborînd inscripția de mai sus cu o inscripție mai tîrzie sculptată la exterior în piatră, Vasile Drăguț a propus completarea lipsurilor inscripției descoperite, în felul următor:

„Am scris eu mult greșitul, robul lui Dumnezeu Mihul zugrav din Crișul Alb, sub păstoria arhiepiscopului Gheorghe în zilele lui Mateiaș Craiul, la anul 1486, luna iulie 2”.

Vasile Drăguț își ia rezerva datării definitive a inscripției după efectuarea unor fotografii cu filme sensibile la radiațiile infraroșii, cu ajutorul cărora speră ca particulele de pigment rămase invizibile să fie reconstituite, datorită proprietăților termografice diferențiale ale emisiei infraroșii ale suprafeței.

O asemenea propunere am făcut și eu, privind descoperirile făcute de mine la biserica din Cinciș la 14.XII.1962, în studiul intitulat „Date istorice în legătură cu monumentul din Cinciș” publicat în volumul Sesiunea științifică a Direcției monumentelor istorice — ianuarie 1963, pag. 98—100.

Și alți autori erudiți dau o datare a acestui monument:

— Gr. Ionescu în „Istoria arhitecturii în România”, vol. I, pag. 312 (a doua jumătate a sec. XV);

— Virgil Vătășianu în „Istoria artei feudale în Țările Române”, vol. I, pag. 566, Ed. Academiei Române 1959, pune chiar sub semnul întrebării datarea din sec. XV, cu rectificarea de la pag. 761 a aceleiași cărți, datorită faptului că „din aceste picturi nu cunoaștem nimic, dar nu este exclus ca se vor putea descoperi urme sub tencuiele actuale”. Acest fapt s-a produs mai tîrziu (circa 1965) prin des-

coverirea de către V. Drăguț a inscripției de care ne ocupăm;

— Liana Tugearu în articolul „Monumentele, mărturia ale istoriei noastre”, publicat în revista „România literară” nr. 1/1979, se referă la fotografiile speciale făcute de către dr. jurist Nicolae Dan de la Laboratorul central de expertiză criminalistică și interpretate de arheolog Monica Breazu, care datează, pe baza acestora, inscripția la 1376;

— Nicolae Cristache în articolul „Urmele care duc la adevăr”, publicat în revista „Flacăra” nr. 4/25 ianuarie 1979, în care enunță la modul general investigația specială sub-mentonată făcută de colectivul de la laboratorul de criminalistică la Rîmeți.

Cele 3 straturi de pictură murală identificate de noi pe stîlpul sud al altarului sînt în stare să ne spună multe noutăți, dar este necesar a se lua decizia unor extrageri separate pro-strat, cu expunerea lor într-un muzeu de construit la fata locului (propunerea noastră).

Din fericire, descoperirea lui V. Drăguț, combinată cu fotografiile speciale făcute de mine la 12—13 august 1977, combinate mai departe cu descoperirea unui grafit a cărui descifrare ne propunem s-o prezentăm aici, aduc o lumină anticipativă acestor extrageri. Este vorba de posibilitatea unei noi datări, mult anterioare celei propuse de V. Drăguț, și care, evident, poate arunca o nouă lumină nu numai asupra acestui monument ci poate să răstoarne, în favoarea istoriei noastre, vechimea unor monumente datate prea tîrziu (sînt mai vechi decît au fost date).

În acest sens mi se pare notorie o lucrare puțin cunoscută sau cumva trecută cîndva, intenționat sau nu, sub tăcere și care propune unele datări mult anterioare celor admise oficial la un moment dat. Este vorba de broșura profesorului Em. C. Grigoraș, intitulată „Criptografia și istoria românească”, datată 20 decembrie 1924, apărută în Editura „Cultura națională”. Această lucrare o scoatem de sub colbul vremii (după 55 ani!) cel puțin cu intenția de a fi reexaminată de istoricii contemporani.

Ea vine să pledeze cu forță pentru ceea ce numim redatări; exact ceea ce își dorește a fi și prezenta informare.

Din cele 24 inscripții deciptate în această lucrare, 12 se află pe pereții sau pe picturile unor monumente; enumerăm unele din acestea rezumativ pentru deosebitul lor interes:

1. Studenița, R.S.F. Iugoslavia, profetul Zaharia și Marii profeti, două icoane în stînga și dreapta intrării; ctitor, tarul Milutin, 1312. Inscripția vorbește de prezența valahilor și a bisericii lor la anul 873.

2. Arsenalul dogilor din Veneția, leul de la Pireu adus la Veneția în 1687; inscripția se află pe cele două laturi ale statuii. Indică existența la 1128 a unei biserici valahe.

3. Biserica Sf. Nicolae-domnesc de la Curtea de Argeș.

Inscripția de pe poalele arhidiaconilor: Io Dumitru, Duminică 14 noiembrie 1261.

Idem, partea a 2-a. Domnitorul Voislav (necunoscut) termină biserica la 14 noiembrie 1261 și o pictează Dumitru.

Inscripția de pe gîtul primului arhidiacon: am zidit-o Io Radu Basarab (amestec de caractere grecești și latinești).

Trei inscripții pe poalele și gîturile arhidiaconilor:

— Io Nikolai V V zugrăvit,
— Io Ugoditos V V tirnosit,
— Io Voislav V V gătit viserika.

Profetul Zaharia (pe cap).

Cel mai vechi document scris de limbă proto-română:

Okale mie o vimj a om:
Ochii mei au văzut un om.

și numele:

— Roks ot Roman,
— Kiril ot Gelpem,
— Burilă ot Ilirio

— Luka ot Sibi okn (din Ocna Sibiului).
Nu comentăm deocamdată această inscripție pentru că ni se pare fabuloasă urmarea ei; ne propunem în viitor fotografierea specială și revizuirea.

Importanța lucrării lui Em. C. Grigoraș este însă cu totul alta și nu o legăm neapărat de prezentul articol informativ; am citat-o însă pentru a reaminti cit de importantă este analiza acestor inscripții existente sau de găsit altele noi. Nu este exclusă nici necesitatea apelului la metode de studiu și analiză matematico-electronică și nici apelul la metodele de analiză fizico-chimică pentru o mai corectă datare.

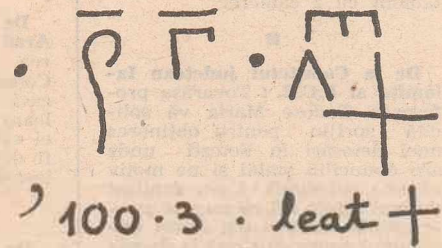
Revenind la inscripția de la Rîmeți, mi se pare extrem de curios cum a fost posibil să dispară dig inscripție tocmai datele cele mai importante; printul, anul și ziua? Examinînd cu atenție macrofotografiile recente, susțin ipoteza că

aceste elemente ale inscripției nu au dispărut de la sine, prin uzură, ci că au fost șterse cu voie, pentru că ceea ce a mai rămas pledează pentru o ștergere prea selectivă „cu acid” (probabil oțet), mult înainte chiar ca pictura să fi fost acoperită.

Cine, și cum, și pentru ce, n-ar putea fi comentat, decît prin descifrare cu fotografiile speciale pe care le recomandăm eu în 1963 și V. Drăguț în 1966 sau alte descoperiri.

Din fericire la partea din dreapta jos a inscripției aici comentată am descoperit un prea edificator grafit (inscripție incizată), iar prin macrofotografiile din zonele lacunare apar unele concluzii neașteptate.

Transcrierea grafitului este, după opinia noastră, următoarea:

adică anul (1)103+e.n.

Este evident, dacă un grafit este zgîriat pe o tencuială pictată el este mai nou decît pictura sau cu alte cuvinte pictura este mai veche decît data 1103 a grafitului.

Faptul că cifra una mie lipsește nu ne poate mira prea mult, cu atît mai mult cu cît eliziunea se folosește și azi curent (de exemplu: '79), fiind înlocuită de prezența crucii de la sfîrșit.

Privind anul inscripției lui Mihul zugrav, voievodul și data zilei bazate pe fotografiile noastre, noi am ajuns deja la o altă concluzie, care datează biserica înaintea grafitului citat. Ne rezervăm însă o intervenție viitoare, după o reverificare la fața locului prin fotografii cu putere de rezoluție mai mare; în acest sens primesc bucurosi orice colaborare. Ne abținem deocamdată a face dezvăluiri care frizează incredibilul!

În concluzie, ținem să precizăm că pentru moment susținem următoarele teze:

Biserica minăstirii de la Rîmeți este mai veche decît 1103;
Nu poate fi vorba de un arhiepiscop Gheorghe în timpul lui Matei Corvin și nici de un arhiepiscop (!);
Sînt necesare investigații de noi grafit, cum sînt cele descoperite de mine în dreapta aceluiași personaj; ne permitem a sugera încă o dată extragerea frescelor suprapuse, pentru elucidarea adevărului asupra acestui prea important monument din Transilvania, pentru istoria României.

DINU MORARU ■

Vom asista la ofensiva unei științe noi: ingineria istorică?

(Urmare din pag. 1)

precierea unei teorii sau ipoteze istorice, poate fi asemănată cu munca pe care o face inginerul în orice domeniu de activitate. În meseria noastră — vorbesc de ingineri — matematica garantează structura și fiabilitatea unei construcții. În cercetarea istorică ea poate contribui eficient la validarea unei teorii sau supoziții prin același mod. Prin calcule, creierul electronic poate evalua sau aproxima mai repede și mai exact decît o face mintea omenească. Bazîndu-ne pe aceste considerente, noi am introdus conceptul de **inginerie istorică** și pe cel de **genetică istorică**.

Reconsiderarea evenimentelor istorice din perioada Daciei romane i-a condus pe cercetători la părerea că legiunile romane au părăsit teritoriul Daciei mai puțin din pricina valului migrator și a conflictelor de frontieră, ci în primul rînd datorită permanentelor revolte ale populației autohtone, a unei opoziții ferme și constante în fața căreia puternica armată romană a fost nevoită să cedeze. Noile argumente aduse în sprijinul acestei teze se referă la faptul că statul dac a fost nu numai creatorul unei puternice democrații militare, ci și autorul colectiv al unei foarte înalte culturi. Este amintit în acest sens calendarul dacic de la Sarmizegetusa, de o precizie uluitoare, care atestă fără drept de tăgadă marile cunoștințe de matematică și astronomie ale strămoșilor noștri. (Un studiu amplu consacrat acestei probleme, elaborat de citiva ingineri brașoveni, a văzut lumina tiparului în revista Magazin istoric.) Or, într-o asemenea situație — susțin în concluzie cercetătorii — o ocupație romană de 165 de ani nu putea să înabuse sau să anuleze dorința de libertate a unui popor cu un nivel atît de dezvoltat de cultură.

O ipoteză cu totul nouă aparține inginerului D. Stănculescu Ghigheanu, autorul unei lucrări în pregătire de istoria

construcțiilor pe teritoriul României — elaborată după o muncă de două decenii. După părerea autorului, construcțiile din Munții Orăștiei nu reprezintă cetăți sau edificii fortificate, ci temple, deci clădiri care la vremea respectivă — ca în atitea alte state ale antichității — au reprezentat adevărate lacăsurile de cultură.

Documente istorice și arheologice descifrate în ultimul timp prin mijlocirea algoritmilor de calcul i-au determinat pe cercetători să ajungă la concluzia că ocupația Transilvaniei de către regii maghiari a durat pînă în secolul al XIII-lea, ultima fortăreață fiind zona Făgărașului, sau așa-numita Terra Blachorum, pomenită în documentele vremii. Este vorba de un triunghi strategic sprijinit pe Munții Făgărașului, mărginit la nord-est de Munții Perșani și Măgura Codlei și la nord-vest de Olt. Rezistența a luat sfîrșit la 1211, cînd domnitorul Negru Vodă, pentru a conserva ființa statului român, a trecut în Muntenia, întemeind, prin descălecat, Țara Românească. (Teza a fost prezentată pe larg într-un număr anterior al revistei noastre.) Un argument solid în sprijinul acestei afirmații l-ar constitui descoperirea recentă de către arheologul Nicolae Pușcașu a unei cetăți de lemn mult mai mare decît cea de la Dobica (cetate atribuită lui Gelu și descoperită în zona Crișurilor). Cetatea de lemn din Făgăraș este marcată de vizibile urme de incendiu, cucerirea și distrugerea ei prin foc avînd loc, după opinia specialiștilor, la o dată care indică și plecarea lui Negru Vodă în Țara Românească. Triunghiul strategic de la poalele Munților Făgărașului ar mai cuprinde cetățile descoperite în Munții Perșani, la Comăna de Sus, și așa-zisa cetate a lui Negru Vodă de sub muntele Urlea.

Vom încheia relatarea noastră reproducînd cîteva fragmente dintr-o recentă lucrare intrată în atenția grupului de cercetători conduși de inginerul Alexandru Forje, de o inestimabilă valoare științifică, dar care, spre marea noastră surprindere, este aproape total necunoscută istoricilor de profesie. Este vorba de lucrarea în două volume „Hungary and Transylvania” scrisă de John Paget în 1855, studiu monografic cu ample referiri la populația românească din Transilvania și la relicvele istorice de sorginte romană. De remarcat totodată că John Paget (cetățean englez căsătorit cu baroana Polixena Wesselény, văduva baronului Ladislau Bánffy) își întocmește lucrarea în urma unor călătorii de studii efectuate începînd cu anul 1834. În peregrinările sale, John Paget a fost însoțit de către un prieten grafician, Hering, care și-a notat impresiile, realizînd un număr mare de desene, multe dintre acestea reprezentînd monumente arheologice sau scene și portrete caracteristice pentru populația românească din Transilvania. Cîteva dintre aceste mărturii grafice au fost inserate în volumele prietenului său, dar marea majoritate s-au constituit într-o lucrare de sine stătătoare, intitulată „Sketches on the Danube, in Hungary and Transylvania”, dar care din păcate, ne spune Alexandru Forje, n-a putut fi găsită în nici o bibliotecă din România.

Referindu-se la populația românească din Transilvania, John Paget este izbit de asemănarea dintre țărănul român și strămoșul său dac. Totul — fizionomia, robustețea, ținuta mindră, costumația — îi amintește călătorului englez tipul fizic al oștanului dac de pe Columna lui Traian.

În Țara Hațegului peregrinul englez este fascinat de frumusețea și măreția vestigiilor romane. Din însemnările sale, noi, cei de azi, desprindem însă o constatare extrem de dureroasă: multe dintre acestea au dispărut definitiv. John Paget își exprimă dealtminteri dezaprobarea în legătură cu modul în care sînt îngrijite și conservate aceste monumente și relicve istorice. Numeroase tezaure numismatice — observă vizitatorul — sînt vindute pe tarabele zarafilor, monedele de aur romane — citeva reproduce și de graficianul Hering — sînt în marea lor majoritate topite de către aurari și bijutieri.

Cîte neprețuite însemne ale trecutului au pierit definitiv în cea primă jumătate a secolului trecut! Cîte relicve

de preț au fost lăsate la discreția jefuitoarelor! Această invazie barbară, susțin cercetătorii, n-a fost însă făcută din lăcomie și ignoranță. Într-o perioadă marcată de avîntul redemptării naționale, de o nouă conștiință de sine a poporului român, dovezile materiale ale continuității noastre pe aceste meleaguri nu puteau fi privite cu ochi buni de către o cîrmuire austro-ungară. Distrugerea sau instrăinarea lor s-a efectuat după toate probabilitățile ca urmare a unor directive și planuri sistematice. Iată în acest sens o dovadă.

„Conduși de gazda noastră — scrie John Paget — am început să cercetăm Ulpia Traiană...”

Către mijlocul satului, am fost îndreptați să vedem un mozaic descoperit aici la 1823... Camera din stînga de circa douăzeci de picioare pătrate era ocupată de un mozaic inconjurat de un briu frumos ornamentat reprezentînd vizita lui Priam la Ahile să-i ceară corpul lui Hector. Numele lui Priam, Axelleus, Artomedon, scutierul lui Ahile, sînt scrise cu litere grecești, iar Mercur care-l conduce pe Priam este indicat prin caduceul său cu aripi. Figura lui Priam, stînd ingenunchiat și îmbrățișînd genunchii lui Ahile, este bine trasată și expresivă, iar îmbrăcămîntea regelui troian, demn de remarcă, prezintă o asemănare uimitoare cu cea purtată de valahi iarna (s.n.).

Culorile deși nu sînt frapante, au fost destul de bine conservate. La început totul era acoperit de praf că aproape nu se distingea nimic, dar după ce am spălat cu grijă mozaicurile și le-am șters, totul a apărut cu claritate.

...Mozaicul din dreapta reprezintă judecata lui Paris.

...Chiar cînd am plecat din Vărbhely am aflat că un alt mozaic a fost descoperit acolo, despre care am găsit o mențiune într-o revistă periodică publicată de M. A. Ackner intitulată Transylvania și care nu mai apare în prezent”.

Însemnările lui John Paget, reproduse aici fragmentar, i-au făcut pe cercetători să formuleze următoarea părere. Mozaicurile dispărute n-au fost realizate de către romani, ci de către meșteri autohtoni. Îmbrăcămîntea regelui troian și caracterele grecești (utilizate și de către daci) sînt probe indubitabile în această privință.

Un cercetător al adîncurilor

Cînd a venit, în 1972, la Institutul de cercetări marine din Constanța, tînărul Constantin Pastuch, născut la Arad, la 28 mai 1941, n-avea nici un fel de experiență în domeniul scufundărilor subacvatice. Avea, în schimb, diplomă de medic, obținută în 1966 la Cluj-Napoca, specializare în anestezie și reanimare, dobîndită sub îndrumarea unor reputeți profesori, George Litarczek și Ion Cristea, precum și o mare dorință de a face ceva într-o disciplină, medicina presiunilor mari, aflată pe atunci, la noi și pretutindeni, abia în faza abecedarului.

Firește, începutul n-a fost simplu, în condițiile în care doctorul Pastuch a luat treaba de la zero, dar s-a ajutat în îndrăzneala sa întreprindere de o mai veche pasiune pentru sport, în facultate practicase luptele și culturismul, de o mai nouă pasiune pentru navigație, cu brevet în regulă și cuter personal, „o bărcuță ceva mai lungă ca o copaciu”, ancorată în portul Constanței, în apropierea cărui dealțel a și eșuat! Modest și serios, cum a fost și cum a rămas, s-a apucat de treabă cu sîrguință și tenacitate, pornind, în cadrul unei cercetări inițiate și susținute de C.N.S.T., să studieze posibilitățile și condițiile fiziologice de scufundare și lucru sub apă ale scafandrilor la mare adîncime, domeniu în care va aduce, vom vedea imediat, puncte de vedere personale, apreciate în țară și peste hotare. În citeva rînduri a beneficiat de scurte stagii de specializare la Marsilia, la celebra Compagnie maritime d'expertises (COMEX), primind brevet de scufundător autonom al Federației franceze de studii și sporturi subacvatice, precum și o diplomă care atestă că a coborît, în toamna anului 1975, pînă la adîncimea de 80 de metri.

Acasă, în paralel cu sarcinile privind antrenarea unei echipe de scafandri profesioniști, cărora le-a pus la dispoziție date noi referitoare la randamentul superior al munții lor, desfășurată fie în operații de sudură și tăiere de metale sub apă, fie în montări de conducte submarine, fie în amenajări-portuare, fie în verificări ale barajelor hidrocentralelor, fie, în ultima vreme, în intervenții la părțile submerse ale platformei de foraj „Gloria”, doctorul Pastuch și-a continuat și aprofundat cercetările și investigațiile de teren, urmînd determinarea influențelor mediului hiperbar asupra proceselor neuro-senzorio-motorii ale omului, actualizînd și îmbogățind metodologia examinării medicale a scafandrilor. Plecînd de la un studiu publicat în 1974 în „Revista sanitară militară”, „Evaluarea rezervelor necesare de gaz respirabil în scufundarea autonomă cu aer comprimat”, pe care l-a întocmit în urma colaborării cu Catedra de fiziologie a I.M.F. din Cluj-Napoca, cu un colectiv condus de profesorul Ion Baci, Constantin Pastuch a pus la punct cea dintîi fișă din literatura de specialitate a examenului medico-fiziologic al scafandrilor. Pe temeiul unor scufundări reale sau numai simulate, în barocamere, a analizat în detaliu fenomenul numit de Cousteau „extazul adîncurilor”, cînd, în acțiunea narcotică a azotului din aerul comprimat la adîncimi mai mari de, cifra care urmează e stabilită convențional, 60 de metri. Dincolo de 60 de metri, studiile cercetătorului român au întărit datele cunoscute pe plan mondial, azotul poate produce o stare de euforie, asemănătoare intoxicației alcoolice, provocînd grave și, nu odată, fatale tulburări psihice. Spre a se evita asemenea accidente, aerul comprimat se înlocuiește, la adîncimi mai mari de 60 de metri, cu amestecuri respiratorii sintetice, în compoziția cărora heliul ia, de regulă, locul azotului, grație greutateii sale moleculare mici și a densității care, ca o consecință firească, crește mai greu odată cu adîncimea. Dar și aceste amestecuri se supun, la adîncimi considerabile, unor riscuri, presiunea parțială a oxigenului din aer respirat crescînd și dînd naștere hiperoxiei acute, manifestată sub forma unor convulsii epileptiforme, lipsite de semne premonitoare. În mai multe din lucrările sale, mai ales, în „Testul oxigenului. Criteriu de selecție a scafandrilor de mare adîncime”, „Revista sanitară militară”, 1977, doctorul Pastuch a exprimat puncte de vedere originale, completînd tabloul clinic al unui fenomen descris pentru prima dată de fiziologul francez Paul Bert.

Nu demult, cercetătorul constanțean a onorat invitația unei publicații franceze, „Revista de medicină subacvatică și hiperbară”, trimițînd spre tipărire studiul „Modificarea frecvenței respiratorii și a ritmului cardiac în utilizarea scafandrilor autonome”, care a fost primit cu mult interes și incredintat tiparului în numărul 17/1978 al respectivului periodic, ca o nouă dovadă a pretuturii de care se bucură munca lui Constantin Pastuch în perimetrul medicinei presiunilor mari. Dar, măsura în vorbe și în fapte, doctorul Pastuch ține să sublinieze că se află cu investigațiile sale abia la început și că tot ceea ce a realizat pînă acum, „nu foarte mult”, a putut prinde contur mai ales datorită unor colaborări de prestigiu, la care trebuie să adăugăm, pe lângă cele scrise pînă acum, pe cele întreprinse alături de doctorul Hilda Herman de la Institutul de cercetări pentru protecția muncii, nu fără a omite contribuția tehnicienilor de la I.R.C.M., inginerii Ion Gere, Dumitru Dinu, Constantin Vlad, Dumitru Dorogan și Dinu Bădescu.

Chiar dacă la început munca doctorului Pastuch înseamnă, rezumînd, un prețios pionierat în medicina hiperbarică.

OVIDIU IOANIȚOIAIA ■

Covalitinul, din nou sub semnul îndoielii?

Omologată în țară și străinătate, atestat de numeroase comisii de specialitate, verificat cu succes în practica medicală, medicamentul a devenit pe neașteptate obiectul unor controverse pasionale.

Recent, Covalitinul, medicament anti-litiatic, conceput și realizat de dr. chimist Tina Covaliu, a fost nevoit să se supună unui nou examen de specialitate. Al citelea din lunga și zbuciumată sa viață?

Într-o primă fază de studiu clinic, produsul a fost administrat bolnavilor la Spitalul Panduri încă din 1962. De atunci și pînă în prezent, despre efectele terapeutice ale medicamentului și-au spus părerea nu mai puțin de 267 de comisii, cauzistica lui cuprinde, între altele, 11.000 de foi de observație, iar omologarea lui a reclamat din partea Institutului de stat pentru controlul medicamentului patru studii clinice, toate încheiate favorabil. Brevetat în țară și străinătate, Covalitinul se administrează curent în numeroase așezăminte medicale din țară și străinătate, iar începînd cu luna iunie 1976 el poate fi procurat din rețeaua farmaceutică. Aceste repetate probe de foc s-au dovedit necesare atît pentru testarea riguroasă științifică a produsului, dar, deopotrivă, și pentru îndeplinirea unor formalități dictate de un greoi mecanism de avizare, pentru menajarea unor „sensibilități colegiale”, sau chiar pentru spulberarea unor manevre calomnioase.

Am vorbit despre toate acestea la momentul oportun, semnalînd și salutînd în cele din urmă triumful Covalitinului, medicament cu virtuți de excepție, prioritar pe plan mondial, cunoscut și recunoscut în țară și străinătate.

Din păcate, se pare, că ne-am arătat mult prea devreme optimiști. De curînd, așa cum aminteam la începutul rîndurilor noastre, în pofida numeroaselor atestate de specialitate, procesul Covalitinului a fost reevaluat. Noua comisie a fost însărcinată de către Ministerul Sănătății să aprecieze... aprecierile unei comisii, care la rîndul ei a reconfirmat avizul favorabil al unor testări realizate de către clinicienii în unități sanitare din Cluj-Napoca, Tirgu Mureș și Timișoara. Și rezultatele au fost pe măsura celor așteptate de organizatori: repus în balanța îndoielii, Covalitinul a redevenit un caz nereșolvat. Despre rigorile, argumentația și ținuta științifică ale acestui ultim act decizional vom vorbi spre sfîrșitul relatării noastre. Deocamdată vă propunem să revedem împreună fișa biografică a Covalitinului.

1. În 1962, într-o primă fază de experimente și studii clinice, medicamentul este administrat bolnavilor. Rezultatele se dovedesc excelente.

2. În 1968, dr. chimist Tina Covaliu și doctorul Rugendorff, pleacă împreună în R.F.G., pe baza unei burse de studii, pentru a lucra și perfectă în colaborare produsul anti-litiatic conceput de Tina Covaliu. Performanțele medicamentului atrag atenția unei firme de articole farmaceutice care se oferă să cumpere și să fabrice produsul. Tina Covaliu respinge oferta și se întoarce în țară. Rugendorff acceptă tranzacția și uită să se mai întoarcă în țară.

3. În 1971, la INCREST, sub direcția supraveghere a savantului Henri Coandă, se întreprinde un nou studiu al Covalitinului. Rezultatele reconfirmă valoarea medicamentului.

În 1972-1973, un alt studiu al Covalitinului, desfășurat de data aceasta sub girul Academiei de științe medicale, determină omologarea medicamentului. „Produsul Covalitin — se serie în actul oficial — poate fi introdus în fabricație și practică medicală. Produsul s-a dovedit lipsit de nocivitate în perioada experimentării, neinregistrîndu-se reacții adverse notabile sau accidente”. Semnează acad. prof. dr. A. Moga, și profesorii universitari dr. I. Bruckner, dr. R. Păun, dr. Valentin Neagu, dr. I. Stoiian, dr. C. Pană și alții.

4. Covalitinul se vinde pe piață (1975), iar la 14 iunie 1976 primește autorizația de fabricație nr. 1007.

5. În 1978 medicamentul este testat și primește aviz terapeutic în Italia, iar eficiența lui terapeutică este demonstrată în proporție de 84 la sută. „Produsul — notează profesorul dr. Franco Bianchi de la Clinica de urologie din Ancona — a fost bine tolerat de bolnavi, excepție făcînd un număr foarte redus care și înainte de tratament au prezentat tulburări de stomac și care au întrerupt tratamentul. Nu s-au semnalat în timpul tratamentului efecte nocive, afecțiuni secundare grave, sau afectarea unui organ vital”.

6. Se încheie un contract comercial cu firma SIDUS din Italia în valoare de multe milioane de dolari. El urmează să fie onorat începînd cu luna februarie

a.c. de către întreprinderea de medicamente București.

7. Produsul românesc face în continuare obiectul unor oferte comerciale sosite din partea firmelor Hercules Inc., Lambert Warner S.U.A., Schöller Pfarma Austria, Hilles Laboratories și Beecham Anglia, Phönix Laboratorios Argentina și altele.

8. Produsul este înregistrat, conform convenției de la Geneva, ca marcă internațională sub denumirea de Covalitin și obține brevete de invenție în Anglia, Franța, Spania, R.F.G. Este în curs de brevetare în S.U.A.

9. Din Italia sosește propunerea pentru înființarea unui institut de litiază pe profil Covalitin la Canciano.

Pentru introducerea tratamentului cu Covalitin în toate clinicile de specialitate din țară, în 1978 dr. chimist Tina Covaliu organizează un curs de inițiere în cadrul Spitalului P.T.T. din Capitală. Participă medici din mai multe centre universitare ale țării. Aplicarea tratamentului la clinicile de urologie din Cluj-Napoca, Timișoara și Tirgu Mureș reconfirmă valoarea și utilitatea medicamentului. Din referatele întocmite la sfîrșitul tratamentului reținem aceste citeva aprecieri. „Medicamentul se dovedește foarte util în tratarea litiazei urinare cu predominanță în cea migranță și umple un gol în arsenalul terapeutic al litiazei urinare. Efecte secundare și complicații, nesemnificative”. (Clinica de urologie din Cluj-Napoca.) Efectul terapeutic a fost bun. Nu s-au semnalat efecte secundare nedorite”. (Clinica de urologie din Timișoara). „Medicamentul a dat rezultate pozitive în proporție de 75 la sută. Cristalurea a cedat, iar colicele și hematurile au dispărut, bolnavii devenind capabili de muncă. (Clinica de urologie din Tirgu Mureș.) Acest ultim referat notează totuși și comportarea medicamentului în două cazuri particulare. La unul din pacienți, afirmă conf. dr. Dorin Niculescu, ar fi survenit o hemoragie gravă, iar în alt caz, un ulcer latent ar fi devenit manifest clinic sub tratament. De notat însă că la aceeași clinică un alt cadru de specialitate, medicul primar urolog Balogh Ernő, referîndu-se la cele două cazuri menționate ține să precizeze că acestea nu au făcut parte din lotul experimental clinic, cum o afirmă conf. dr. Dorin Niculescu, fapt pentru care refuză să semneze referatul. Medicul Balogh Ernő a ținut să reconfirmă această opinie în cadrul unei convorbiri telefonice pe care a avut-o cu dr. chimist Tina Covaliu.

În continuare, foile de observație întocmite de cele trei clinici de urologie au făcut obiectul unui studiu de specialitate în cadrul unei comisii desemnate de către Ministerul Sănătății. Referatul final este semnat de prof. dr. C. Pană, col. dr. Ion Marinescu, medic primar urolog, șef lucrări dr. Eugen Popescu, medic primar urolog, dr. farm. Ion Cruceanu, cercetător principal, și dr. în științe, chimist Tina Covaliu. Pentru înformarea cititorilor noștri, desprindem un fragment din concluziile finale ale referatului: „În urma discuțiilor avute s-a apreciat că, în contextul rezultatelor obținute, produsul Covalitin poate fi introdus în practica medicală. Eficiența terapeutică pentru cele patru categorii de litiază tratate cu Covalitin este de 78,4 la sută. Efectele secundare și complicațiile sînt nesemnificative. La nici unul din cazurile tratate cu Covalitin 1, 2 și 3 nu s-au observat scăderi ale concentrației calciului sau calciului ionic după tratament, dimpotrivă, bolnavi cu hipocalcemie mergînd pînă la 7 mg la sută la sfîrșitul perioadei de tratament

● Covalitinul în Italia

Reproducem parțial propunerea unei mari firme din Italia pentru înființarea unui institut de tratare a litiazei după procedeu terapeutic al dr. chimist Tina Covaliu.

„Fiind cunoscută faimoasă activitate a doctorei Tina Covaliu și tratamentul domniei-sale privind litiaza reno-uretrală cu produsul original românesc Covalitin, societatea noastră supune conducerii Ambasadei române dorința de a inserie terapeutică doctorei Tina Covaliu în propriul program al societății. Clinica de patologie renală va trebui să fie deservită de o echipă sanitară italo-română sub conducerea directă a doctorei Tina Covaliu și să devină în Europa occidentală sediul unei sucursale de cercetare, diagnostic, tratament și inițiere a specialiștilor în studiu aplicat al excepționalului descoperirii științifice românești. Nu va fi o simplă difuzare comercială a produsului, ci o structură sanitară specifică în care cauzistica diversă să găsească tratamentul individualizat cel mai potrivit în funcție de descoperirea formulei științifice românești.

Societatea noastră roagă ambasada să înainteze guvernului român și doctorei Tina Covaliu această propunere.

Această înfrățire româno-italiană, concretizată printr-o activitate socială și de rezolvare a unor suferințe umane, va fi o confirmare a relațiilor de prietenie și fraternitate dintre popoarele noastre”.

au prezentat valori normale (9 mg la sută și 11 mg la sută). La toate cazurile nu sînt modificări osoase. Produsul poate fi prescris în litiaza reno-uretrală cu indicație de tratament medical, în microlitiaza urinară pentru prevenirea recidivelor, în sindroame cu potențial litogen, microhematurii, nisip urinar, cristalurii. În prezent, nu se cunoaște un alt medicament cu acțiune similară preparat în țară”.

Comisia, alcătuită din 12 membri și prezidată de prof. dr. I. Bruckner, a apreciat, revizuiind concluziile subcomisiei precedente, că eficiența terapeutică a Covalitinului nu este dovedită și că produsul are efecte secundare. Dar aici merită să notăm un lucru nu lipsit de semnificație. Referatul a fost semnat numai de 6 membri ai comisiei. Trei din cei desemnați să ia parte la lucrări nu s-au prezentat (prof. dr. V. Ciobanu, prof. dr. C. Pană, dr. farm. I. Cruceanu), doi au refuzat să semneze (col. dr. I. Marinescu și dr. chimist Tina Covaliu) iar unul (șef lucrări dr. E. Popescu) a semnat, dar cu un amendament prin care revine de fapt la concluziile primului referat.

Ce se întîmplă de fapt?

— În primul rînd, ne declară tovarășa dr. chimist Tina Covaliu, prof. dr. I. Bruckner a refuzat categoric examinarea foilor de observație, afirmînd că preferă apa distilată în locul Covalitinului. L-am întrebat cum poate face această afirmație din moment ce cu alte ocazii, cînd a participat în cadrul altor comisii însărcinate tot cu studiul clinic al Covalitinului, a avizat favorabil medicamentul. Mi-a răspuns că atunci a fost pe post de fantomă și abia de data aceasta a devenit factor de decizie. Mi s-a spus apoi că în aprecierea efectelor tratamentului au fost însumate efectele obiective cu cele subiective. Dar este vorba de o practică internațională! Mai mult decît atît: aprecierea Covalitinului numai în funcție de efectele obiective îi recomandă eficiența în proporție de 78 la sută. I-am amintit prof. dr. Bruckner că medicamentul a fost testat cu succes în Italia, dar mi-a răspuns că nu dă doi bani pe această demonstrație. I-am mai spus că transfulgur Rugendorff, fîrînd secretul Covalitinului, a favorizat producerea unui medicament similar sub denumirea de Campanyl. Mi-a răspuns că a auzit lucruri bune despre acest medicament. Ce să mai zic, ce să mai cred în această situație? Este trist că în loc să procedăm ca niște adevărați slujitori ai științei, spre binele sănătății publice și pentru prestigiul școlii naționale de medicină, ne lăsăm antrenați de resentimente profesionale și răfuiele personale.

LIVIU MAIOR ■

P.S. Cu cele de mai sus ne-am adresat tovarășului acad. prof. dr. I. Bruckner, rugîndu-l să ne expună punctul său de vedere în legătură cu declarația tovarășei dr. chimist Tina Covaliu, declarație inserată în cuprinsul relatării noastre. Ni s-a oferit un răspuns evaziv, prof. dr. Ion Bruckner invitîndu-ne să consultăm în acest sens raportul întocmit de comisia Ministerului Sănătății. (O copie după acest raport ne-a fost prezentată dealtfel de către tovarășa dr. chimist Tina Covaliu.) Apreciînd că experimentele clinice efectuate la Cluj-Napoca, Tirgu Mureș și Timișoara nu probează în mod științific eficacitatea Covalitinului, tov. dr. I. Bruckner a ținut să ne informeze că nu propune respingerea medicamentului, nu se opune nici la comercializarea lui în străinătate. Ce propune însă — ca președinte al acestei comisii — n-am reușit să aflăm.

Sint, înspre nordul de taină al sufletelor noastre, patru așezări cu nume latinești: Salva, Parva, Romuli și Nepos, a căror rezonanță trimite în istorie. Cîți dintre noi nu am trecut pe lângă ele fără să ne dăm seama de legătura intimă care se naște între cuvinte, pronunțînd doar separat, indiferent și pasager: Salva, Parva, Romuli sau Nepos? Ce reprezintă de fapt aceste patru așezări risipite pe harta țării ca stelele Carului Mare, undeva în vecinătatea de grație a unui vechi oraș de „graniță”: Năsăud? Un poem de curte lăsat moștenire peste veacuri transcrie vizita împăratului Iosif al II-lea de Habsburg, prin aceste domenii nelinistite ale sumbrului Imperiu austro-ungar, în anul 1773. Peregrin cu suita sa cavalerască pe Valea Someșului, împăratul s-a oprit într-o zi de țîrg la Salva și a urmărit dintr-un jilț improvizat fabuloasa revărsare de ritmuri și de culori a dansurilor românești, vorba muzicală și expresivă a bărbaților și femeilor în straie albe, cu înflorituri geometrice și pălării cu pene de păun. Uimit de asemănarea acestor oameni în port, în grai, în gesturi, cu reprezentările romane rămase în bibliotecă și în pinacoteci, Iosif al II-lea s-a înălțat din jilț și a exclamat: „Salve parvae Romuli Nepos!”, adică: „Salut, mică nepoată a lui Romulus!” sau, mai exact ca sens: „Salut, mică nepoată a Romei!”

Exclamația sa a făcut inconjurul imperiului și a aprins imaginația administrației chezarocrăiești. Birocrații, proslăvind gura de aur a împăratului, au botezat, în memoria vizitei sale pe meleagurile năsăudene, patru așezări omeniești din zonă, cu aceste cuvinte: Salva, Parva, Romuli, Nepos. Ca o recunoaștere a latinității noastre, a descendenței noastre pe acest pămînt.

De fapt, comuna Salva, aceea care a declanșat, probabil, resorturile poetice imperiale, exista din vremi adînci. Probabil din vremurile ocupației romane. În orice caz, localitatea e pomenită de regele Ungariei, Bella al IV-lea, pe la 1245, cu ocazia unei moșteniri lăstate, prin tradiție, reginei Elisabeta. „Tradiție” care confirmă existența așezării cu mult înainte de edict. Mai tîrziu, Matei Corvin, rege maghiar de origine română, legiferează cel dintîi libertățile românilor care-și revendică aceste locuri, întărindu-le proprietățile asupra pămînturilor, la granița regatului cu lumea de răsărit.

Prin urmare, nucleul acestor așezări românești se află la Salva, termen de referință și toponimic de legătură între romani și români. În fapt, existența oamenilor pe aceste meleaguri e atestată din paleolitic și neolitic, din vremurile comunei primitive, din perioada primelor lupte tribale care duc la puternicul stat dac condus de Burebista. Uneltele și relicvele

vieții de toate zilele, podoabele și cimitirele descoperite de arheologi mărturisesc continuitatea existenței ființei noastre etnice pe aceste meleaguri în care românii și-au lăsat amprenta genetică și lingvistică, de tradiție și de gintă.

Oriunde te afli aici, în perimetrul celor patru așezări omeniești de la poalele stelelor, dinspre Munții Rodnei spre Munții Maramureșului, trăiești cu senzația că aerul e mai pur, cerul mai limpede și mai aproape, încît poți atinge luccafărul de seară cu genele. Viața aici are rezonanțe cosmice. Cerul e strîmt în defileuri, constrîns să alunece printru văi abrupte, prin căderi de apă zbuciumate, prin păduri răvășite de furtună și spulberate de zăpezi, într-o natură sălbatică, rece, amintind un început de eră glaciară. Senzația e de incremenire în geologie de in-tuneric și lumină, în zgomotul și în furiariturilor care coboară din munți, străbătînd așezări durate la drum de țară, mutate cîndva forțat din vechile lor vetre de pe creste, la altitudini mai domestice, în contact nemijlocit cu civilizația. Impărăteasa Maria Tereza a dat ordin ca satele și comunele din zonă să fie coborîte în văi pentru a sta cu adevărat în calea amenințărilor din afară, promițîndu-le oamenilor de hotar, în schimb, privilegiul de sorginte seminobiliară, o anume libertate și independență care i-a făcut mindri și înțelepți. De fapt, ei păzeau o graniță iluzorie, greu de impus între românii din Transilvania și românii din Moldova, între care a existat, dintotdeauna, o legătură mai presus de destin și de meandrele istoriei, păstrată ca o comoară de pret pe drumuri de munte, în taina pădurilor și în lumina ochilor.

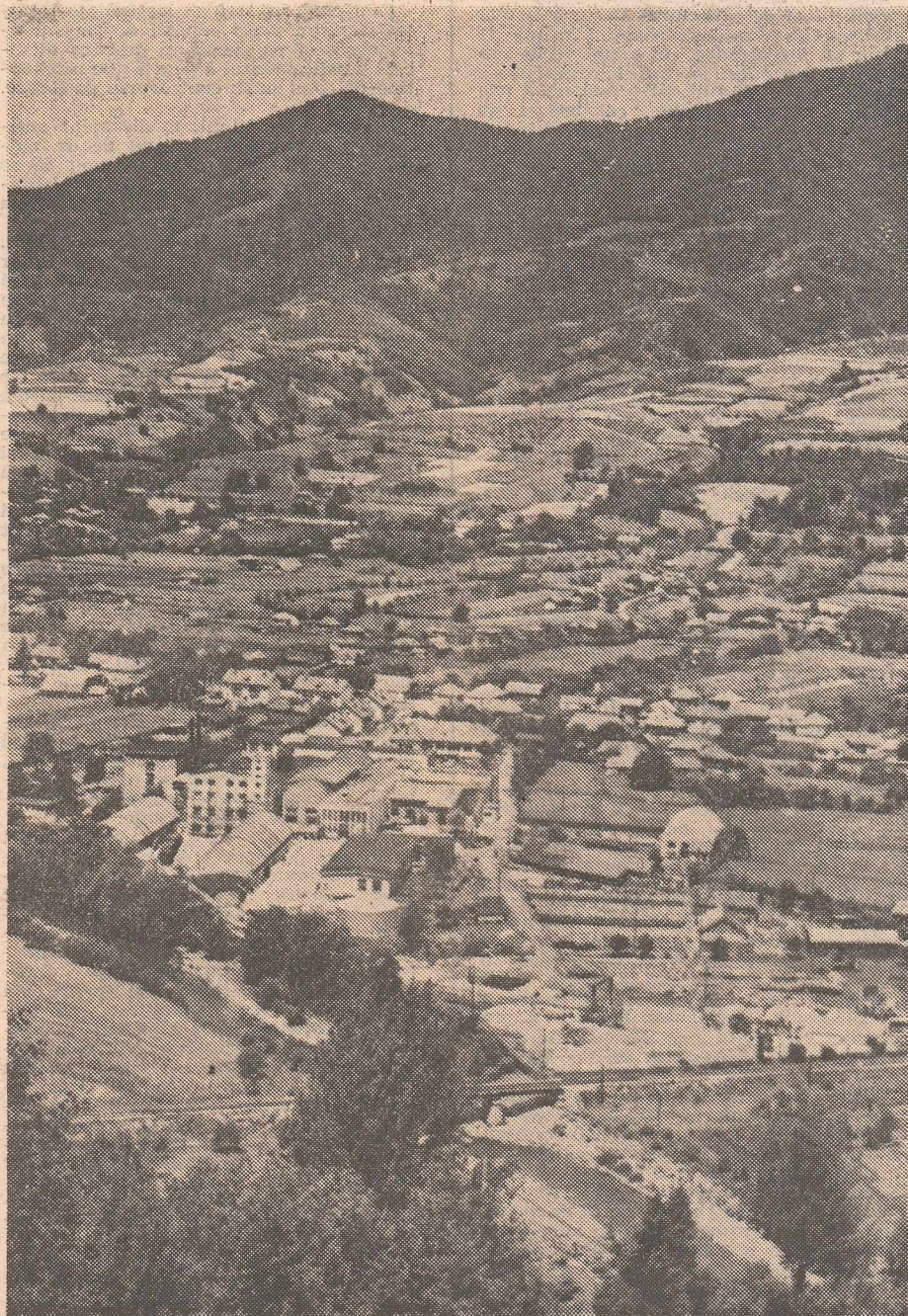
Cine sint, de fapt, locuitorii acestor meleaguri sinuoase, cu văi adînci și piscuri pline de fulgere, cu lunci limpezi, cu păduri imense și ape minere gîlgiind din pămînt, crescători de animale și tăietori de copaci, încăpățînați, taciturni, singuratici, populînd comune întinse pe zeci de kilometri, în case izolate ca altarele, pe unde oamenii se strigă pe nume de la un munte la altul, increzători în rezonanța de catedrală a lumii lor legendare? Oameni retrași din istorie de-a lungul vremurilor, retrași în aceste văi primordiale, în fortificații naturale, de teama vicisitudinilor existenței, de teama năvălirilor barbare, a agresiunilor la adresa ființei noastre etnice, din răzvrătire față de legile inumane ale societății, ca să se reîntoarcă la legile naturii, la libertatea dintîi a firii noastre nesupuse, a naturii, a vegetației și geologiei! Toată viața lor a fost o luptă pentru a-și păstra demnitatea, integritatea și libertatea. Cronicile din Bistrița consemnează cu o frecvență tulburătoare permanentele procese intentate de românii acestor locuri brutalității feudale, imixtiunii în treburile obștii, raptului, deposedării de drepturi și de pămînt, anulării unor privilegii cistigate cu sînge și jertfe. Iată un episod zguduitor.

Cînd Maria Tereza, teribila împărăteasă a Austro-Ungariei, a hotărît inrolarea românilor în oștile grănicerești ale imperiului pentru a apăra hotarele de „românii de dincolo”, oamenii de aici s-au revoltat. În fruntea lor se afla un bărbat venerabil, în vîrstă de 120 ani, simbol de longevitate românească și de neînduplecare. Ei au coborît din munți și, nemulțumiți, au intrat în Năsăud, l-au bătut pe generalul austriac din garnizoană ca pe un rîndaș oarecare și l-au alungat pe episcop ca pe un „anticrist”. „De doi ani sîntem cătane — a spus bătrînul Tănase Todoran — adică grăniceri, și carte n-am căpătat de la înalta împărăteasă că sîntem oameni liberi. Ne-au scris iobagi, dăm dare, facem slujbe cătănești, copiii noștri vor merge pînă la marginile pămîntului să-și verse sîngele. Dar pentru ce? Ca să fim robi, să n-avem nici un drept?!”

Represaliile au fost sălbatice. Bătrînul bărbat, considerat instigator la revoltă, a fost tras pe roată în fața mulțimii. Cu mult înainte de martiriul lui Horia! Cei 19 ortaci ai săi au fost condamnați la spînzurătoare. Doar patru au mai fost executați. Restul de 15 au trecut goi printre cei 300 soldați ai regimentului represiv și au fost loviți cu vergile, pe rînd; cîți au mai trăit, cîți au murit, nu se mai știe.

Aproape 200 de ani mai tîrziu, aceiași români, urmașii bătrînului Tănase Todoran, dezarmau cea din urmă companie horthystă care, în retragerea spre vest, prăda și incendia comuna după comună, aruncînd podurile în aer, jefuînd averile oamenilor retrași, dintr-un vechi obicei sau din instinct, în munți, în văile primordiale ale existenței lor, aproape de stele. Se poate spune că, astfel, românii din Salva, din Parva, din Romuli și din Nepos au participat nemijlocit la propria lor eliberare.

NON DA LUMINIS VOI SALVA, PARVA, ROMULI, NEPOS

Rețin cuvintele unui profesor din Salva: „Dacă le-ai fi cerut țărănilor, înainte de 1940, să scoată la iveală măcar o pereche de ghete, cred că ar fi trebuit să se descalte primarul”. Oamenii de pe aceste meleaguri au umblat în opinci pînă aproape de mijlocul secolului 20. De parcă ar fi incremenit, timp de 2000 de ani, în briul de piatră sculptat pe Columna lui Traian! Adevărul e că dacă inventaseră pentru ei cea mai perfectă încălțăminte care se poate imagina pentru adăposturile ascunse în munți. Sint și astăzi bărbați și femei care poartă această încălțăminte practică pentru zecile de kilometri străbătuți zilnic prin văi abrupte, aproape verticale. La Parva, de pildă, pămînt înseamnă piatră. Ca și la Romuli, aproape de granița Maramureșului. Nu se cunoaște planul orizontal, decît în cartea de geometrie și la cadastru. Deși ne aflăm abia la 535 metri deasupra nivelului mării. Adică, de pildă, edilii n-au reușit să găsească în vatra comunei un teren viran, drept, mai mare de 50 de metri, cînd căutau un loc pentru amenajarea unui teren de fotbal! Astăzi, oamenii, unii, umblă pe schiuri sau în sănii. E de necrezut, dar aici carul cu patru roți aproape că nu există. Iarna, primăvara, vara, toamna și din nou iarna, țărăni din Parva umblă în sănii trase de cai și de bivoli. Chiar și după retragerea zăpezilor și erupția întîrziată a florilor de cais! Văile sint atît de abrupte încît săniile alunecă la fel de bine pe pămînt, pe iarbă, ca și pe zăpadă. Așa încît, se poate spune: prin comuna Parva, întînsă de-a lungul a 20 de kilometri pe firul rîului Rebra, trec mai ales cele patru roți scinteietoare ale Carului Mare de pe cer. În rest, tăcere. Într-adevăr, o mare liniște acoperă aceste întinderi de piatră și de lemn. Numai departe, în munți, se aud copacii doborîți cu ferăstraie și trunchiurile alunecînd spre centrele de exploatare forestieră. Și, uneori, clopoteii cristalini ai turmelor de oi. Doar aparențele creează senzația că oa-

menii aceștia sint departe de civilizație și de lumea dezlăntuită. De fapt, în trei ani și-au construit 80 de case cu un cat, case frumoase, case de munte cu acoperisuri de cabană, cu streșini în care cîntă fluierul la bătaia vîntului, cu pereți de ceramică și din lemn, cu bucătărie, cu baie, cu mașini de spălat, cu mașini de gătit și televizoare, cu aparate de radio și mobilă nouă cu furnir. E paradoxal cum acești oameni, care au trăit în păduri și au durat o adevărată civilizație din lemn, au descoperit mobila atît de tîrziu! Ce sint, mai ales, oamenii din Parva? Crescători de vite, muncitori forestieri și mineri în cariera de marmură. Meserii ale căror începuturi se pierd în negura veacurilor. De curînd au devenit și mineri în subteranul de caolină și chiar dulgheri, fierari-betonisti, zidari, strungari, lăcătuși, profesori, medici, ingineri în Năsăud și în Bistrița, aflați într-o continuă și zilnică transhumanță.

Salva e în acest sens o comună cu o extraordinară forță economică. Aici, ca pretutindeni în perimetrul cadrilaterului Salva, Parva, Romuli și Nepos, oamenii se ocupă de cînd se știu pe acest pămînt cu creșterea animalelor, cu exploatarea pădurilor și cu agricultura. Salva e o comună bogată, cu oameni gospodari. Cerul așezării e străbătut de păuni. De păuni? Prin ce miracol „păuni” la Salva, ca într-un covor persan, într-un covor zburător din „1901 de nopți”? Păunii, spun bătrînii, au fost aduși aici de legunile romane tocmai din Asia Mică și au rămas aici, ca într-o insulă a istoriei. Salva e așezată într-un peisaj mirific, luminat intens de soare. Portul oamenilor aminteste costumele legiunilor romane, „coifurile” lor au pene de păuni adaptate la pălării, pieptare cu ciucuri ca niște medalii, ășarfe și panglici. Dansurile sint de o virilitate și vivacitate copleșitoare. Ritmurile sint explozive, însoțite de chiote și salturi spectaculoase în aer.

ULI, NEPOS

rile sînt vii, calde, de climat dulce, teranean, exprimînd bogătie și poftă iață. Lunca e deschisă. Dealurile și tii aproape, la orizont. Cerul e mai senzația de libertate mai puternică. Se cultivă griu, porumb, ovăz și fi. Recoltele sînt acceptabile. Se oi, vaci, boi, bivoli, porci, cai. Salva strat cotit pentru cai și pentru e cu roți mari, precum carele ro-

adul de aur al comunei îl reprezintă 4 729 oi, 2 288 taurine în care predorasele „Brună de Maramureș” și ată românească”, 770 porcine, 486 line etc. Oamenii se mindresc cu alele din grajduri. Grajdurile sînt îngrijite, albe. Zăgrăvile cu meste-Dovadă a cultului lor milenar pen-animale. În Nepos, de pil-uncionează — lucru care mi s-a surprinzător dar revelator — un ori pentru animale! La contractări, n Salva au predat în acest an 560 e de bovine în greutate, fiecare, de 400 kg, 460 porcine, 800 hectolitri pte de vacă și 267 hectolitri de lapte ie. În Salva există chiar o asociație i a crescătorilor de animale și a pot-urilor, condusă de țăranul George se. Dar alături de el, printre gospo-de vază ai comunei, se află Pompei one, Anchidim Năstulă și George i, fiecare cu peste 15 bovine în graj-și cu peste 50 de oi în saivane. Expli-deci cum la Salva, acolo unde trăiesc ai mari crescători de păuni din țară, ridicat în ultimii trei ani peste 200 se cu etaj, s-au cumpărat peste 400 zoare și 40 de automobile! Una din noi are pictat pe perete — doar ! — un ceas ale cărui arătătoare i întotdeauna orele 12 fără un sfert! plină, de miez al zilei, oră de lu-într-o așezare solară a cărei vatră a în luncă, dar ale cărei drumuri se să din munți ca apele torențiale, u că din munți își trag oamenii forta neția. Ah, ce minunatii sînt păunii alva zburînd în cerul liber sau vi-ca la coif, în evantăi, pe clopurile lor dansînd călușarii!

L a Nepos crește pruni, meri, peri și mai ales nucii. Cine n-a mușcat dintr-un măr ionatan sau parmen auriu de Nepos, nu știe ce gust are lumina soa-pe pămînt. Dar nucii din Nepos renumiți pe toată Valea Someșului i recoltele lor și pentru umbrelor aduc aminte de romane și balade. La Nepos oamenii au trăit perma-cu teama inundațiilor. Aproape în e an satul era amenințat să alunece le. Nucii, cu rădăcinile lor adînci, fixat parcă mai bine în pămînt. Și, rînd, oamenii au construit un dig n serpantă, care i-a făcut rude cu ezii, dar care, mai ales, i-a îndepăr-primejdiile viiturilor de primăvară ineurilor timpurii. Aici, în așezarea a florală, trăiesc unul din cei mai apicultori ai meleagurilor: profeso-e matematică Ion Lup. Aici trăiesc tori de vite celebri în țirguri, ca Ani, Ion Pop și Grigore Lup. Nepos pe vremuri unul din satele cu pron-cendiar pentru pămînt și pentru menii se judecau prin tribunale ani i. Arhiva judecătorei din Năsăud e de amintirile întunecate ale războa-le familie. Să nu uităm că ne aflăm osfera romanului „Ion” al lui Liviu anu — născut în apropiere — și în poeziei lui George Coșbuc. Ei bine, frapant, astăzi nici unul dintre 05 locuitori ai satului Nepos nu are pe rol la tribunal! Vechile con- pentru pămînt și pentru oi s-au Oamenii și-au redobîndit pacea, reintors în istorie. Trăiesc bine. Isi copiii la învățătură. Nepos este lin care au plecat cei mai mulți in-ali! Fiii Neposului sînt astăzi ingi-profesori, juristi, artiști, oameni de universitari și academicieni. Ci-! Poate de aceea părinții și rudele ropiate rămase în sat au hotărît asfalteze ulițele, să le facă... străzi rate. Odată cu dezghețul începe tul. Nisipul și bordurile sînt pre- Nu se va mai îneca nimeni în Oamenii din Nepos au vocația ucțiilor. Digul e o mărturie. Dar po- operit de pe Someș, care face legă- u lumea, rămîne dovada inventivi- și ingeniozității lor. E un pod ca e altul, transformat în han peste e, în loc de odihnă și de popas pen- i și pentru călători. Un pod rămas remea regimentelor grănicerești. Un coperit cu sindrii, un pod pe care se retrag călușarii duminică dimi- sau duminică după-amiaza, cînd sau cînd bate vîntul. Un pod decre- onument arhitectonic. Un pod din- nepos spre lumea largă.

R omuli e așezarea cea mai nordică. În vecinătatea marilor viaducte ale eroi- cei fii ferate Salva-Vi-șeu. Comuna de tranzit între țara Năsăudului și țara Maramureșului. Aici, pomii încep să inflorescă la mijlocul lunii mai și prima brumă cade la sfîrșitul lui august. Tări- mul molizilor, brazilor și fagilor. Mi- roase a mentă. Pînă și zăpada miroase a mentă. Pretutindeni, case noi cu acope- riș din lemn. Ne aflăm în plină civiliza- ție a lemnului. O civilizație care nu respinge însă televizorul, chiar dacă munții cu stîncile lor parabolice de- formează și voalează uneori ima- ginea. Privind emisiunile televiziunii, bărbații, femeile și copiii din Romuli se simt pe planeta Pămînt ca într-un mare sat. Un sat vegheat de înțelepciunea lui Ioan Romanesi, Nicolae Cimpan, Vasile Ga- nea, Filip Bulz, Ioana Bulz, Lucreția Bulz, Maria Tulceanu, Vasile D. Ganea, Dumitru Bulz care se apropie de 80 de ani și constituie „sfatul bătrînilor”. La Romuli toată lumea joacă sah. E satul în care oamenii stau mult pe gînduri. Aici înre- gistrăm un aspect firesc al civilizației de consum: cooperativa de consum din sat vinde într-un singur an mărfuri în va- loare de 6 milioane și 500 000 lei. Se mîncă numai piine albă și semialbă. A- tenție! Odinioară, aici nu se minca decît mămăligă. La școală, copiii din Romuli învață limba franceză și limba germană. 38 de cadre didactice cu studii superioare predau celor 489 de copii ai Școlii gene- rale de 10 ani, la nivel de competență urban. Problemele pe care și le pune di- rectorul școlii, Gheorghe Pop, e o mare victorie a spiritului. Dar ceea ce copleşte la Ro- muli e numărul mare de „nepoți ai lui Romulus” — cum spunea împăratul Iosif al II-lea. Media de copii pe familie este de cinci sau șase. Familia lui Floarea și Mircea Gheorghe are 14 copii și este con- siderată familia cea mai frumoasă. Fami- lie de muncitori forestieri și crescători de vite cități drept cei mai buni gospodari din comunitate. Urmează familiile lui Sin- ziana și Nicolae Bulz cu cîte 12 copii și familiile lui Magdalena și Ion Sabrani, Ana și Ion Cilean cu cîte 10 copii. Apoi, 36 de familii cu 9, 8 și 7 copii. Numele cele mai frecvente: Romul la băieți și Romula la fete. Pentru toți, un dispensar și un medic: Romeo Petringel. În circumscripția lui, cifra zero rămîne invariabilă în dreptul rubricii mortalitate infantilă, în ultimii 5 ani. Și trenul de Sighetu-Marmației trece pe deasupra comunei, la zeci de metri înălțime, prin defileu, peste viaductele monumentale lăsate în urma lor de bri- gadierii liniei ferate Salva-Vișeu. Fără această cale de fier, comuna Romuli ar fi rămas închisă în taina legendei și în a- fara civilizației. Dintre brigadierii ro- mantici de altădată a rămas unul sin- gur la datorie: picherul Vasile Itu, omul care îngrijește de cale ca de propria li- nie a vieții strînsă în palmă. Trenul lansează pe calea undelor un semnal prelung. Ferestrele sale lumi- nate se proiectează pe zăpadă și alunecă cinematografic în întuneric. Pe cer se prăbusește o stea. Liniște.

A cum, aud, de parcă aș sta în vetrele celor patru așezări Salva, Parva, Ro- muli, Nepos, pașii bărba- ților și femeilor care urcă în munți, spre casele lor risipite pe văi și pe culmi, în singurătate și în speranță. Viața acestor oameni e compusă din ascensiuni și co- borîri de fiecare zi, precum mersul lor prin istorie. În orice caz, ei cunosc mai bine ca oricine astăzi mersul trenurilor și mersul stelelor. Uneori se aude în noapte legănatul înă- busit al războaielor de țesut. Femeile lu- crează pînă tîrziu la urzeala pinzei de in și de cinepă, a pănurilor groase, a cer- gilor și stergarelor colorate ca o gură de rai. Casele femeilor din Salva, Parva, Romuli și Nepos sînt muzee de artă populară. Ele țes mereu timpul și-i dau sens profund. Cu ele se închid pleoapele și tot ele dau naștere. Bărbații lor au în- vățat din cele mai vechi timpuri să le moșească singuri. Și fac acest lucru fără greșală. (O spun chiar medicii de circumscripție.) Sensul vieții lor este eternitatea. Pentru că ei dau viață lumii în care tră- iesc.

ADRIAN DOHOTARU ■

Al. Andrițoiu

Anonimul

Ca-n cuib de nobili îți visezi strămoșii și semn heraldic bați, cu meșteșug — Cînd între două paranteze roșii mai trece-o zi pe auritul crug.

Surizi, încărîntînd, cu glorioșii căci rîni mi te-nstelară din belșug iar cînd, la cîntători, ți-ascuți cocoșii te-apleci, visînd, pe sabie și plug.

Din palme-ți curge timpul de nisip ca să rîmii ca-n cronici anonime plugarul și ostașul fără chip, idee mare fără-amănunțime și ești ca soarele pe căi ce curg dinspre amurg spre zori și iar spre-amurg.

Toast

Să batem cui din lemn de trandafiri pentru portretul fetei ce iubește un trubadur scăpat din amintiri și care cîntă galben, nelumește.

Precoce primăvară sau tîrziu, nou anotimp al virstei răsturnate, la ceasul logodit la care scriu, — în poarta inimii, vai, cine bate ?

Liliachie muză, tu să fii ? Sau numai o părere ca o cupă ce se ridică-n serile tîrzii în setea arsă-a ochilor din trupă ?

Se-nalță cupa peste țară larg spunînd urarea, cine să trăiască. Cu alba mea cămașă pe catarg se umflă-n respirație zeiască.

Contorsiune

Mistralul, alizeul sau simunul sau alte vînturi calde imi despica din alb spre alb izvoarele și drumul vegheat de sudici zei de majolică.

Un suflet care a uitat de trup, ecou, în temple, de sandale sfinte, — se-oprește lingă statuarul grup al zeilor cu zîmbetul cuminte.

Aprinde deci baghete parfumate, ofrande trist de fragede să culci pe-altarele adînc desfigurate: cărnose, fructele, din clime dulci.

Și toate-acestea-n frigul de afară un frig geometric și filosofal, cînd Crucea Sudului, în călimară, se leagănă pe mări, în dans egal.

Rigoarea vremii cheamă la rigoare înfierbîntatul suflet ostenit și vechi, valahicele calendare cu zodiac, m-au re-mpămîntenit.

Unde-s pagodele și unde-i prețul de fildeș și de jad ? Transfigurați, ne-adună Crivățul și Băltărețul, în tindă, lingă lari, lingă penai.

Ilustrații de EUGENIU BARĂU la „Meșterul Manole”

Nicolae Dan Frunteletă

Judecător de pace, vîntul

Pare că arde iarba sub zăpezi Din toate verile uitate pe pămînt Cenușă caldă urcă, respirînd O simt în somnul meu alunecînd

Aleargă peste cîmp doar vîntul-vînt Judecător de aer și de pace O curgere curată-n veșnicii Către prea-marginea ce ni se face

Ca două umbre sîntem, în albul descompus Ne doare vîntul, ne desparte iar Cu legea clipei repezi, otrava dăruiată De zeul deșirat, și gol, și clar

Judecător de pace, vîntul-vînt În noi cit oare-ncape această pace Precum o vară veche rătăcînd Pe drumul din copilărie-ncoace ?

Scrisoare pentru tine

E-atit de frig, mor păsări în eter Orașul s-a făcut o căprioară Lovind cu botul stîlpi sticloși de ger Mi-e trist și dor. Și nu întîia oară.

Ca o egretă sufletul pleacă Spre țări mai calde, cite vor mai fi În golul lui zăpada înnoptează Castele albe, umbre fumurii.

Urcă spre pleoapa cu bătaie verde O oboseală ca un semn uitat Eu poate-aș fi doar pavăza căldurii Sau și mai simplu, margine la pat

Mi-e dor și trist, cobor dintr-o zăpadă Cum dintr-un turn străin și cristalin Stai ghemuită la un pod de vise Iar eu, în veghea celor ce nu vin.

Libertatea aerului

Luminînd dimineața, o, dimineața

Pînă-n priviri Lumea infloare, în albă floare în neagră floare, în floare de singer, floare de pace, floare de doruri floare de miri

Cit peste lume e dimineața O libertate în aer foșnește Fără de capăt, ceva deplin poate deci fi fierbe în arbori geme în iarbă cîntă în păsări cită iubire și nesfirșire În cosmosul nostru de mari copii Liberi în aer Liberi în vis Ochii mei mari Fintini nebune Tot ce-au dorit Tot ce-au privit Atita au. Umblă un gînd Bogat și singur Liber în lume.

flacara
FARA
PREJUDECATI

Starea de satisfacție

SAU, ALTFEL SPUS, STAREA DE VARĂ
ÎN PLINĂ IARNĂ LA EFORIE NORD

De la an la an, tot mai mulți turiști români și străini vin să-și petreacă, iarna, vacanța sau concediul pe litoral, găsim aici o climă ceva mai blândă decât în restul zonelor țării cu o temperatură medie a sezonului rece de 4 grade, precum și 7000 de locuri încălzite în hoteluri și sanatorii balneare moderne și confortabile. Dacă tarifele sunt considerabil reduse față de vară, calitatea serviciilor, ne-am convins, este aceeași, mai ales în cadrul întreprinderii de hoteluri și restaurante Eforie Nord, clasată în 1978 pe primul loc în controalele și sondajele ministerului de resort. Institutul de economie a comerțului interior și a turismului efectuează, anual, sondaje în rândul vizitatorilor Pontului Euxin, stabilind pentru fiecare I.H.R. un indice de satisfacție, determinat prin analiza calificativelor acordate tuturor serviciilor, pe scara de la foarte mulțumit la foarte nemulțumit, ca și prin studiul reclamațiilor. În 1978, beneficiind de cel mai mare coeficient de satisfacție, 1,13, I.H.R. Eforie Nord a ocupat, cum ziceam, locul 1 în ansamblul Oficiului național de turism „Litoral”.

Deținând 13 hoteluri cu încălzire centrală, inclusiv „Europa” aflat la această oră în curs de renovare și reparații, întreprinderea respectivă poate primi peste 3000 de turiști pe serie, marea majoritate sosiți aici la tratament, asigurat în două baze dintre cele mai dotate, la Policlinica Grand și la Centrul de recuperare medicală și fizioterapie ce alcătuiesc împreună Sanatoriul balnear de la Eforie Nord. L-am vizitat, zilele trecute, găsim-l ocupat numai pe jumătate, vom reveni asupra acestui aspect, strălucind de curățenie și prevăzută cu personal medical de înaltă calificare și specializare. În fruntea lui se află, din 1973, o femeie, doctorita Suzana Belc, nu doar pricepută în meseria sa, ci și harnică și întreprinzătoare, grădindu-și durerile și neacuzările bolnavilor ce trec pragul unității pe care o conduce. Ca factori naturali de cură, sanatoriul folosește nămolul sapropelic, de origine organică, de la Techirghiol, apa sărată din lacul cu același nume, condusă prin conducte subterane până în largi bazine de acumulare, apa de mare. Piscina acoperită are o suprafață de 500 metri pătrați. Se tratează aici, cu excelente rezultate, afecțiuni ale aparatului locomotor, afecțiuni ginecologice cronice și dermatologice, bolile reumatismale, cele inflamatorii și degenerative, sechelele posttraumatice fiind, în mare măsură, rezolvate. În ceea ce le privește pe ultimele, e suficient, credem, să spunem că aici s-au recuperat și odihnit după marile întreceri atletice ale anului cîteva din sportivii de frunte ale țării, între care Natalia Mărășescu, Heana Silal și Argentina Menis. Lista fiind încă prea mică, probabil din necunoaștere, căci avem toate motivele să scriem că baza de recuperare medicală și fizioterapie de la Eforie Nord ar trebui să fie mai mult în atenția mișcării noastre sportive, ea egalând în toate privințele și depășind în unele, nici capitolul distantă n-ar fi de ignorat, pe cea de la Băile Felix.

În sanatoriu se intră direct din 3 hoteluri încălzite, pe numele lor „Steaua de mare”, „Meduza” și „Delfinul”. Baza de tratament e capabilă să asigure, zilnic, peste 2000 de proceduri, aplicând metode terapeutice de mare eficiență. Băi, impachetări, kinetoterapie, electroterapie, înțelegând prin asta ultrasunete, curenți diadinamici, nemectron, ionizări, curenți cu iarpulsuri și așa mai departe, masaj de tot felul, gimnastică medicală, saună, aerosoli, tratament cu Boicii forte și, spre a nu mai lungi vorba, acupunctură. Deschisă față de nou, doctorita Belc, medic primar în balneofizioterapie, cu facultatea terminată la Cluj-Napoca, în 1959, a introdus, în urmă cu mai bine de un an, terapia cu Boicii forte, înregistrând, după vorbele ei, ameliorări și vindecări notabile, îndeosebi în maladiile reumatismale. Dacă e bucurioasă că s-a angajat pe acest drum, regretă că nici unul dintre mai tinerii săi colaboratori, și are destul de mare ispravă și certe afirmări profesionale, ca medicii Cornelia Popescu, Ioan Groza, sau Georgeta Georgescu, ca să cităm numai cîteva nume, n-a izbutit să urmeze, la Timisoara, specializarea doctorului Vasile Boici privind metoda originală de administrare a noului produs românesc, dar socotește că nici acum nu-i timpul trecut, avînd intenția să facă demersurile necesare. În ceea ce privește acupunctura, practică mai degrabă sporadic de medicul Sabin Ivan, directorul sanatoriului apreciază că „lucrurile sînt abia la început”, acțiunile respective trebuind să i se acorde mai mare atenție. După cum, în altă or-

dine de idei, consideră că, în cel mai scurt timp, poate chiar din primăvară, unitatea pe care o conduce trebuie să se angajeze în lupta contra obezității, fiind nevoie numai de unele rețușuri în domeniul regimului alimentar. Rezumînd și fără a intra în prea multe amănunte, la Eforie Nord, e în funcțiune o adevărată „uzină de sănătate”, de talia Băilor Felix, modernă, cit se poate de îngrijită, se simt mina și ochiul unei femei împătimită în ordine și curățenie, excelent dotată din toate punctele de vedere, dar lucrînd numai la jumătate din capacitate! Apelînd la matematică, avînd, în ziua documentării noastre, o mie de locuri ocupate din cele peste două mil existente la Policlinica Grand și Centrul de recuperare!

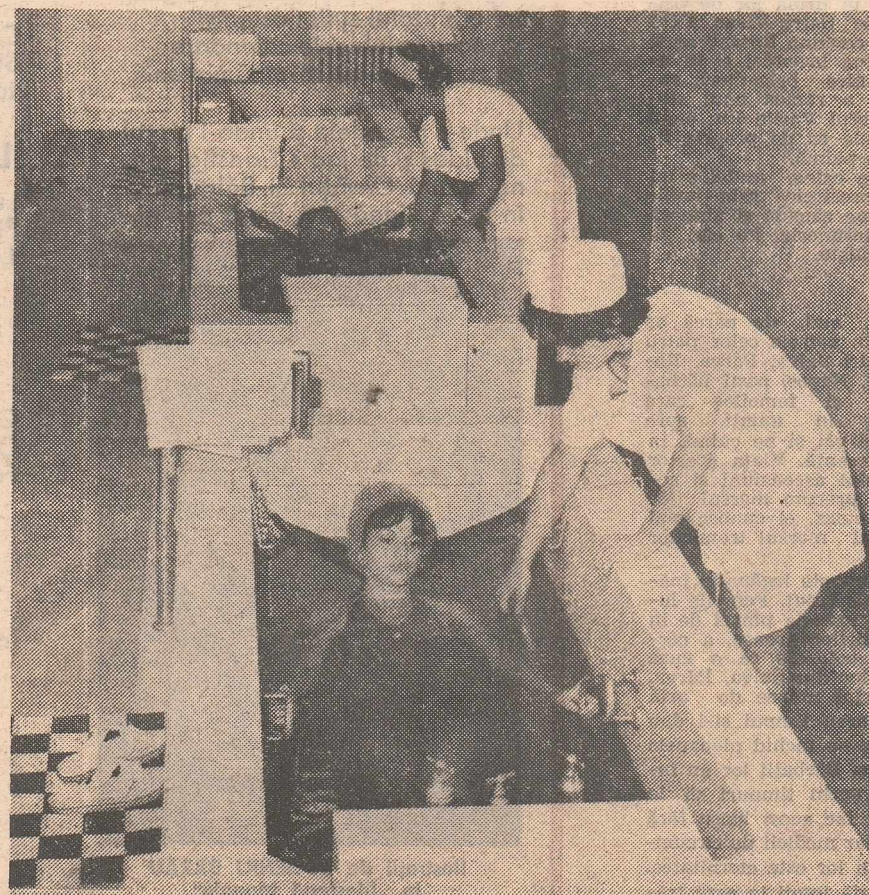
Despre această nu prea fericită situație, am discutat, citeva ceasuri mai tîrziu, la sediul întreprinderii din stațiune, avînd ca interlocutori, amabili și realști, pe directoroarea Virginia Luca și pe directorul comercial Dumitru Diaconescu, de a căror seriozitate se leagă, firește, succesele amintite mai devreme. Ni s-a explicat că, prin O.J.T., o zi la Eforie Nord costă, iarna, adică în extrasezon, 65 de lei, sumă în care se includ cazarea, masa și tratamentul. Cazarea în hoteluri de lux, masa în 5 variante, înțelegînd aici, pe lângă bucatele obișnuite, un meniu de cruțare și unul dietetic, tratamentul în bazele descrise, cu 3 proceduri la alegere, de regulă, nămol, masaj și băi de plante. Am verificat, în restaurante, aceste afirmații și am constatat că ele corespundeau întru totul realității, ca o dovadă, palpabilă, că la I.H.R. Eforie Nord drumul de la vorbe la fapte este foarte scurt și ușor de parcurs. Plecînd pe urmele cuvintelor lui Dumitru Diaconescu, om cu vechi și recunoscute state de serviciu în turism, am mai aflat că s-au făcut, prin comparație cu anii anteriori, frumoase progrese pe linia distracției și a agrementului, a timpului rămas liber după tratament. Dincolo de televizoarele plasate în holurile hotelurilor, vizitatorilor de iarnă ai litoralului li s-a pus la dispoziție, la Eforie Nord, o sală polivalentă, cu felurite jocuri. Pentru ei, săptămînal, ansamblul „Nunta Zamferei” a dat spectacole, cu intrare liberă. Tot pentru ei, în lipsa unui cinematograf, s-au proiectat, la fiecare 2-3 zile, filme în sala amintită. Pentru a înlesni dialogul dintre conducerea întreprinderii și oamenii muncii veniți la odihnă și tratament, s-au montat, în holurile hotelurilor și în sălile de mese, cutii pentru sugestii și propuneri, acțiune aflată în curs de generalizare pe baza unei cunoașteri mai complete a preferințelor și opiniilor turiștilor.

Ba mai mult. Avînd plan de făcut și

hoteluri de umplut, responsabilii I.H.R. Eforie Nord n-au așteptat totul de la organul tutelar, Oficiul O.N.T. „Litoral”, ci au pornit-o prin țară, încercînd să-și rezolve singuri problemele legate, lesne de dedus, de slaba afluență a vizitatorilor în extrasezon. Înarmați cu date convingătoare, din care reieșea faptul că multe organisme, O.J.T., U.G.S.R., Ministerul Muncii etc. una contractează și alta trimite, numărul trimiterilor fiind mult mai mic decît cel prevăzută în contracte, în seria pe care am prins-o noi 79 în loc de 250 la O.J.T., 232 față de 430 la U.G.S.R. și, ceva mai bine, 113 din 150 la Ministerul Muncii, Virginia Luca și Dumitru Diaconescu au constatat, nu fără mîhnire, că popularizarea făcută, în diferite orașe și județe din țară, în jurul turismului de iarnă pe litoral e cit se poate de firavă! Așa se poate explica, dar nu justifica, de ce din județele Alba sau Bacău, de pildă, n-a venit în ianuarie și februarie nici un turist la Eforie Nord! În timp ce aici, cum am arătat, stă nefolosită o bază de odihnă și tratament dintre cele mai temeinice, sindicatul din una din marile unități industriale ale Capitalei, I.M.U.A.B., i s-a repartizat un singur bilet la Eforie Nord, pentru luna septembrie! Dacă situația e ceva mai bună la întreprinderea „23 August” din București, nici numărul trimiterilor asigurate în această uzină prin sindicat, 12 pe întreg anul, e departe de a satisface cererile și, ca o consecință firească, departe de a satisface capacitățile de cazare și cură ale litoralului, iarna. I.H.R. Eforie Nord, ca și Oficiul O.N.T. „Litoral” au căutat și găsit unele soluții, luînd direct contact cu casele de pensii din cele 8 sectoare ale Capitalei, procedînd la amenajarea de puncte turistice în marile întreprinderi industriale, operație aflată abia în faza de demarare, dar toate acestea n-au reușit să atragă către stațiune decît un număr mic de vizitatori, în condițiile în care, prin grija partidului și a statului, aici a fost pusă la dispoziția oamenilor muncii o rețea de odihnă și tratament demnă de invidiat.

Cu alte cuvinte, ne-am descurcat la greu și ne-am împotmolit la ușor! Considerăm că e de datoria Ministerului Turismului să treacă la o analiză urgentă și responsabilă a cauzelor pentru care „uzina de sănătate” de la Eforie, și nu numai ea, lucrează cu jumătate din capacitate. Din cîte știm, fonduri pentru popularizare sînt suficiente, e nevoie numai ca ele să fie folosite cu eficiență și discernămint.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Ce e nou la Geoagiu-Băi?

Dintr-un prospect extragem următoarele date legate de stațiunea Geoagiu-Băi din județul Hunedoara: „Stațiunea balneoclimatică este situată pe valea pîriului Clocota, la 19 km de orașul Orăștie, fiind situată la o altitudine de 350 m. Existența acestei așezări este atestată prin măturile cioplite în piatră cu aproape 2000 de ani în urmă, pe vremea ocupației Daciei de către romani, sub numele de Germisara. Din dicționar aflăm că Germisara este nume autentic daco-geic, format din cuvîntul germ, însemnînd fierbinte, și din sara, izvor. Înțelesul dacic al cuvîntului preluat de romani demonstrează folosirea băilor cu mult înaintea venirii romanilor în aceste locuri. Săpăturile arheologice demonstrează, încă o dată, că aceste fînturi erau stăpînite de populația geto-dacă. Apele minerale termale și mezotermale sînt bicarbonatice, caldice, magneziene cu urme de fier, hidrogen sulfurat, hipotone și ușor carbogazoase. Apele au o ușoară radioactivitate, ceea ce le mărește puterea terapeutică. Temperatura apei la izvor variază între 29° și 33° C. Temperatura medie anuală a aerului, 9,8° C.

Înainte de sfîrșitul anului 1-am întîlnit la Geoagiu-Băi pe medicul specialist Dan Galu, medicul șef al stațiunii balneare, căruia i-am adresat o singură întrebare:

— Ce e nou la stațiunea din județul Hunedoara — Geoagiu-Băi?

— Multe. Anul 1978 a fost rodnic pentru noi. Am schimbat profilul bazei numărul 4, fiind acum profilată strict pe fitoterapie — adică pe plante medicinale. O unitate plafar din zona Orăștie, numită „Digitalis”, care funcționează din 1924, produce pe lângă uleiuri volatile și o gamă largă de produse obținute din plantele medicinale din zonă. În vecinătate există o plantație de hamei care are din punct de vedere medical proprietăți deosebite. Am propus introducerea hameiului în tratamentul bolilor reumatismale. Extrasul vegetal din hamei are un efect foarte bun în insomniile cauzate de durerile acestei boli, fiind totodată un înălțător al stomacului, eliminînd aciditatea. La ora actuală avem și rețete originale, aceste rețete fiind rezultatul celor 9 brevete de invenții ale personalului medical de aici, invenții prezentate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”. Legat de plantele medicinale din zonă, plante necesare tratamentului, vă putem spune că în ajutorul nostru au venit mulți specialiști cu utilaje moderne care colege plantele la timpul optim, eliminîndu-se astfel amatorismul în culesul și valorificarea acestor veritabile bogății naturale. Astfel aplicăm un tratament complex de plante începînd cu infuzii (ceaiuri), în afecțiuni ale tubului digestiv și hipertensiune arterială, sfera putîndu-se extinde nemărginit. Am introdus tratament cu aerosoli avînd la bază tot plantele medicinale. Folosim în practica curentă cataplasme, utilizînd plante tocate mărunt. V-aș mai putea spune că soluțiile extractive de plante medicinale le folosim și la ionizări, care reprezintă introducerea prin piele, în organism, cu ajutorul curentului electric, a diferitelor substanțe medicamentoase și folosirea pe o scară tot mai largă a sonoforezei, reprezentînd introducerea în organism a soluțiilor respective cu ajutorul ultrasunetelor. În viitorul apropiat prezentăm spre brevetare un tonic extras tot din plante medicinale, avînd valoarea cafelei dar nu consecințele toxice ale acesteia. Acest tonic îl studiez de mulți ani împreună cu doctorul Ovidiu Oprîță.

Toate aceste procedee despre care v-am vorbit reprezintă munca și preocuparea noastră de ani de zile, cunoscîndu-se că preparatele din plante medicinale sînt bine asimilate de organism, avînd un regim igienico-dietetic. În ciuda faptului că stațiunea este foarte veche — cunoscîndu-se că prin anul 157 e.n. guvernatorul dac a dăruit o placă în cinstea zeilor tîmăduitori „Esculap și Higia” — ea este totuși foarte tînără. În apropiere există vechile băi romane lăuate în paragină și acest fapt ne intristează. Doctorul Radu Alexandru, un pasionat arheolog, a descoperit la intrarea acestora monede și cioburi de vase. „Aici — ne spune Dan Galu — totul este înconjurat de istorie. Trebuie doar un efort ca să smulgem tainele ce ne înconjoară”.

SORIN POSTOLACHE ■

De două mii de ani mereu

O față din ginta Aluta, anume
Despicind al risului șuvoi
Imi spune
Vino cu noi.
Sint piatră din pietrele acestor hotare
Zidită sint din daci și din romani
Eu sint aici de totdeauna
Acuma
Și peste toate miile de ani
Ca riul ce curge fără încetare.
Am zestre pădurea, colina, dumbrava
Și munții toți și marea și riuri albastre
Sint fata din vatra Cudava
Aici lingă apă sint casele noastre
O față ! Ce albă și-e fata
Ca floarea de măr sălbatec
Grea de rouă dimineața.
Și părul — ce-n creștet îl stringe —
Ca scoarța de frasin spre toamnă.
O gură de piersică ruptă, de singe
Semeț îți este netedul frunții
Ești mindră ca munții.
Vino ! Imi spune și ochii îi tucesc
ca scintea

Voi fi roditoare ca Leca
Vino, clădește-mi casa din vis.
Si fata zimbește la soare
Ce porți, ce inalte porți s-au deschis
Acum e mereu sărbătoare.

VASILE-PAUL DRĂGOESCU ■

ANTONICA IOAN : Țesătoare

Noblețea unei cărți de învățătură

oliver lustig
atunci,
acolo... la
auschwitz

O carte impresionantă a publicat Oliver Lustig : **Atunci, acolo... la Auschwitz**. Ea nu poate fi judecată nicidecum cu detașare, comentată ca o scriere obișnuită, deoarece constituie o confesiune teribilă despre suferințele îndurate în lagărele naziste. Paginile cărții descriu, fără nici o dorință de a literaturiza, scene de cosmar din „imperiu crematoriilor”, locul de supliciu a milioane de nevinovați adunați de fasciști nu numai pentru a-i extermina fizic, ci mai ales a-i nimici din punct de vedere moral, metodic, răpindu-le demnitățile, batjocorindu-i înainte de a-i trimite în neant. Autorul nu inventează nimic, el a văzut ceea ce povestește, a simțit ceea ce așterne pe hirtie. Pentru el, scrisul e o încercare de a se salva de sub povara amintirilor copleșitoare : „De treizeci de ani încerc să uit. De treizeci de ani mă lupt cu mine însuși să mă detașez, să nu mă gândesc la ce s-a întâmplat atunci, acolo”. Cartea devine o mărturie a pasionantei lupte pe care scriitorul o poartă pentru a alunga imaginile de cosmar care îi bintuie memoria. El își amintește scene din copilărie, din timpul războiului sau din captivitate, din primii ani ai revoluției socialiste sau dintr-o perioadă apropiată de cea de azi. Fluxul memoriei este capricios, nu păstrează o logică anume, fiind cel mai adesea întrerupt datorită rememorării unor episoade din infernul guvernat de fasciști. Autorul nu evită să relateze scene de mare cruzime în care oamenii sint aduși, prin torturi mai mult sau mai puțin rafinate, la stadiul unor jalnice viețuitoare. El apelează la astfel de descrieri pentru a tulbura, pentru a zgudui conștiințele contemporanilor. Aceste pagini se citesc cu sufletul la gură, par incredibile și totuși faptele s-au petrecut întocmai, așa cum atestă atâtea și atâtea mărturii. Generațiile tinere trebuie să cunoască această carte, ea reprezintă un document răscolitor despre o epocă din viața omenirii care nu trebuie să se mai repete niciodată. **Atunci, acolo... la Auschwitz** are noblețea unei cărți de învățătură, a unei cărți avertisment și a unui patetic rechizitoriu care atrage atenția că omul nu trebuie să uite niciodată, că oricând se pot ridica împotriva sa forțe capabile să-l înjosească și să-l distrugă. Tentativa autorului de a uita eșuează. În cazul acesta — un caz al întregii omeniri — a uita înseamnă o dezertare, o vină imposibil de iertat : „Dacă pământul, acest imens glob, cu adâncurile lui incomensurabile, n-a găsit atita forță, atitea resurse să-și vindece în treizeci de ani toate arsurile, să învelească, în treizeci de ani, cu iarba dălătoare de viață, toate porțiunile unde s-au săvârșit fărădelegile fascismului, cum aș putea eu să-mi cicatrizez astfel rănilor încât să nu mai sîngereze niciodată ?”

George Alboiu

Încăpăținare

Aici printre cabanele sportivilor la munte
un Sisif cocoșat poate fi văzut urcînd.
Piatra, pedepșa zeilor, e însăși cocoașa lui.
El urcă aplecat ascunzîndu-se
printre stînci
de ochii alpiștilor
prezenți pretutîndeni.
Ii e rușine de cocoașa lui
preistorică
pe care o cară
numai pentru că e greu urcușul
și
pentru că povestea lui mare trebuie
să continue
cu orice preț.

De familie în ianuarie

Nevastă,
adu o ceapă de pe balcon
pune-o pe masă
să-i dau una cu pumnul
să tresară din somn
toate grădinile.
Acum cînd ninge către seară și tot orașul se
purifică
(albul acela care place păcatului)
să înfigem dinții în miresmele verii
căutînd, fără succes, conceptul acesta
în proaspăt apărutul Dicționar filozofic.

Apa aceasta

Cu un ochi poetul lucrează în schimbul de zi
cu altul în schimbul de noapte.
Dar tu-l vezi pe riu întînd
cu barca pe umeri
și-l vezi ducînd aceeași barcă în spinare
pe străzile orașului.

Rubrica mea

Ion Barbu

Cred că l-am cunoscut pe Ion Barbu îndată după întoarcerea lui din Germania, unde licențiatul în matematică, dominat de o irezistibilă atracție către boemă și viață de petreceri (**Wein, Wein und Gesang**, vorba populară : vin, femeie și cîntec), nu-și luase doctoratul, ca mai tînărul, dar vechiul său prieten și mai apoi, exeget, Tudor Vianu. Nu-și ascundea nimic din preferințele lui, nici chiar aceea pentru unul din cele mai la îndemînă „paradisuri artificiale”, eterul (de care l-a dezintoxicat, din vreme, vrednică lui soție). Farmaciile din jurul ștabului nostru, Capsa, îl luaseră la ochi și-i refuzau acel articol. Eu, unul, am avut însă, spre deosebire de Vladimir Streinu, plăcerea să-l servesc, bătînd perimetrul respectiv, spre a-i face plăcere. De atunci datează simpatia pe care mi-a arătat-o pînă la sfîrșit, deși nu ne înțelegeam în toate. Îi admiram, firește, poeziile și eram în curent cu faima lui, de geniu matematic. În acei ani se lupta cu greutățile materiale, predînd la diverse licee matematica, înainte ca profesorul său, Gheorghe Țițeica, să si-l aleagă asistent, punînd mari speranțe în viitorul său, deși era neliniștit de cealaltă reputație a lui Dan Barbilian (numele civil al poetului). Dealtfel, puțini erau cei ce credeau atunci că impenitentul boem va ajunge cel mai mare matematician al nostru și un foarte mare poet, ridicat pe scut de minoranții ermetismului, în care el singur a avut geniu și a propus o concepție de viață. Aceasta a fost recent descoperită cu inteligență critică și vastă informație de Dorin Teodorescu, în cartea apărută la „Scrisul românesc” din Craiova, **Poetica lui Ion Barbu**.

Prima noastră supărare, care n-a durat mai mult de cîteva săptămîni, a fost pricinuită de foiletonul meu din „Adevărul”, despre **Craii de Curtea Veche** de Mateiu I. Caragiale. Indispus de reclama ce se făcea cărții am scris cu considerație, dar și cu rezervă, ceea ce mi-a atras, într-un transparent final de articol al lui Ion Barbu, fără să mă numesc, epitetul de îns cu lobbii superiori ai creierului lipsă. Firește, l-am evitat la Capsa și lui i-a părut rău. Cum era dispus oricînd să-i irtie pe cei pe care-i jignise, s-a așezat într-o dimineață lingă mine la masă și m-a întrebant :
— Vrei să reluăm o conversație oarecum întreruptă ?
— Am răspuns surzînd :

— Desigur, dacă-ți face plăcere să stai de vorbă cu un individ lipsit de lobbii superiori...

Am ris amîndoi și ne-am strîns cordial mîinile.

A doua oară a fost o controversă generalizată, în care de o parte a fost el singur — unul împotriva tuturor — iar de cealaltă, Streinu, eu și Al. Rosetti, cu care era în cele mai tandre raporturi și care-i publicase **Joe secund**, în Editura Cultura națională, de sub conducerea lui. Polemica a ținut cîteva săptămîni, în pagina a doua, culturală, din **Facla** lui Ion Vinea și din plăcerea diabolică a lui N. Carandino de a ne vedea încrucișîndu-ne stilurile și stilurile. Tot aceluiași prieten îi datorez faptul de a-mi fi îmbogățit colecția de autografe cu cîteva din replicile, foarte tăioase, ale lui Ion Barbu, scrise pe jumătăți de coală, cu numeroase retușuri stilistice, dar în splendida lui scriere cvasirondă. Atunci ne-a numit, pe Streinu și pe mine, profesori la liceul din Găești, „găeștinari”. Mă veți crede că amîndoi am fost cei dintîi care am făcut haz de această vocabulă ? Ne-a plăcut derivația, cu iz de satră a cuvîntului scornit, pentru că eram și noi mari amatori de filologice, fie chiar pe spinarea noastră. Asta nu ne-a împiedicat pe nici unul din noi, învățați

Ar trebui puțină uitare, puțină orbire, puțină surzenie
pentru ca apa aceasta care curge pe străzi
la înălțimea omului
apa aceasta care curge fără să inunde
nimic

să ni se pară normală.
Oricum,
și ziua și noaptea ea spală perfect
fără săpun, toate urmele
și nici o reconstituire
nu mai este posibilă.

Altă fabulă

În oraș, e firesc, lupii nu mai există ;
dar prindeți un iepure
de cîmp,
aduceți-l într-un sac să nu vadă nimic
și dați-i drumul în mijlocul orașului.
Vor ieși lupii
de pretutîndeni
și-l vor alerga printre tramvaie
la stopuri va fi goana și mai mare.
În oraș, e firesc, lupii nu mai există ;
dar prindeți un iepure și faceți
așa cum v-am spus.

cu toanele și chiar violențele verbale ale lui Barbu, să ne regăsim la aceeași masă de la Capsa, ca și cum nimic nu s-ar fi întimplat.

Ion Barbu nu ținea la supărare, nici cei ce avuseseră să cunoască pe pielea lor usturătura cuvîntului său vitriolant, care ar fi făcut din el un pamfletar de forta lui Tudor Arghezi sau Oscar Han.

Am avut numeroase prilejuri de dispută și mi-am permis să-i spun într-o zi de toamnă, din anul 1939, ca replică unui anumit entuziasm al său :

— Ești o brută soldătească !

Era la Capsa. M-am așteptat de la el la o iesire furibundă. Natură cu imprevizibile și incalculabile reacții temperamentale, Barbu nu s-a supărat, ba chiar, vorba lui Alecsandri, și-a revendicat schimbarea poeziei în renume și oferindu-mi la „9 Decembrie 1939” exemplarul **Biblicelor** lui Camil Baltazar, ce-i fusese dedicat, mi-a improvizat un catren în care-mi cerea restituirea unui volum de Rilke, semnînd ca rimă la „frescă” :

— A voastră

„Brută soldătească”.

O altă mare impertinență a mea față de dînsul a fost aceea din ziua cînd i-am spus, în prezența lui Streinu, că recentul său „Protocol” în vederea unui club Mateiu I. Caragiale, nu era decît o cronică rimată, ce e drept, la un înalt nivel. Am așteptat cu calm să-i suport o invectivă colosală. N-a răspuns nimic. A schimbat vorba. A doua zi însă, găsindu-mă tot la Capsa, singur, s-a așezat lingă mine și, înainte de a comanda filtrul cotidian cu repetiție, m-a întrebant direct :

— Asa crezi, că **Protocolul** meu este o cronică rimată ?

— Nu, domnule Barbu, dar așa ar fi dacă ai rămîne consecvent esteticii dumitale ezoterice, total ostilă tematicelor și anecdoticii. Or, **Protocol** e o splendidă poezie, dar în marginea Crailor de Curtea Veche, cu evocarea și caracterizarea perfect inteligibilă a tuturor personajelor din roman. Vezi, ai căzut în cursa pe care singur ai întins-o lui Arghezi, după **Cuvînte potrivite**, cînd i-ai imputat ceea ce ti s-ar putea acum întoarce în propriii dumitale termeni. Poezia din **Protocol** este însă o dovadă că talentul și genul își pot permite orice „manieră”, inclusiv aceea de alunecare în direcția pe care o condamnă.

M-a ascultat în tăcere dîndu-mi în **petto** dreptate. Îi admiram nu numai pentru creația sa literară, dar și pentru adîncimea vederilor lui. Cînd intra conversativ într-o problemă de artă literară emitea puncte de vedere cu totul personale, care-ți dădeau de gîndit și te făceau să regreti că nu le-ai înregistrat pe bandă de magnetofon.

Altminteri, în materie de gusturi literare, era foarte subiectiv cînd venea vorba de valorile noastre. Despre opera variată a lui Camil Petrescu spunea :

— Nu există !

Nu mai suferea nici chiar poezia lui Eminescu :

— Îți mai place ? m-a întrebant într-o bună zi.

Am avut curajul să-i răspund :

— Desigur.

În ziua de august 1961, cînd a fost înhumat la cîmîtirul Bellu, Alexandru Rosetti și cu mine am fost singurii săi confrati care l-au însoțit pe ultimul drum. Matematicienii au fost la înălțime, prezenți în **corpore**, și i-au ținut patru cuvîntări plînge de egoii. Revin asupra lui Alexandru Rosetti : a venit special de la Sinaia. Tudor Vianu s-a recuzat, temîndu-se că nu va putea face față emoției sale (avusese un preinfarct cardiac și l-a urmat în mormînt după mai puțin de trei ani).

ȘERBAN CIOCULESCU ■

Chichen-Itza

2.

„Timpul înseamnă bani” nu este, poate, decit formula brutală a unei decepții filosofice. Sătul de iluzii nemuririi, omul dă uneori impresia că s-a hotărât să nu mai creadă decât în valorile trăite și pe care le poate cumpăra. El și-a întors fața de la marile întrebări, pentru a-și negocia răspunsurile. Și ce-i rămâne celui care a renunțat să mai sperie altceva decit să înainteze pe acest drum? Ceea ce nu poate fi cumpărat, trebuie disprețuit sau ignorat, va adăuga el.

Din fericire, o astfel de logică are punctele ei slabe. Și, mai devreme sau mai târziu, unii le descoperă, înțelegând atunci că o duioșie care ne expune ne frustră, totuși mai puțin decit o invulnerabilitate găunoasă. Alții par să fi știut asta dintotdeauna. Dr. Huerta, care ne însoțește, face parte dintre ei. Fost chirurg, acum pensionar, el e un taciturn de o mare discreție. Virsta îl constringe să se menajeze, să nu facă eforturi, dar sint convins că nu din acest motiv, odată ajuns la Chichen-Itza, se retrage la adăpostul unui baobab somptuos ce-și întinde umbra peste iarba înșorită. Ne privește cum ne risipim pe peluza din fata piramidei și ne așteaptă, ca și cum ar vrea să aplice ideea lui Ortega y Gasset după care cine vrea să ne învețe un adevăr trebuie să ne ducă pînă acolo unde putem să-l descoperim singuri.

Cu gîndul încă la Thompson și la aurul scos de el din Fintina Sacră, primul drum îl fac la această fintină. Apa are o culoare verde, dată se pare de o algă microscopică. Dar ea capătă uneori, precizează cineva, culoarea cafelei datorită frunzelor putrezite; și alături, datorită unor semințe de flori, culoarea singelui. Cea mai potrivită, dealtfel, pentru taina acestui loc unde, observ, turiștii nu ezită să se fotografieze.

Și de ce ar ezita? Sint atîtea de descoperit, nu numai în memoria finții, ci și sub pustiul luminos al cerului de azi. Cer de foc, sub care piatra arde funebru. Și plutește parcă în aer îndemnul lui Horațiu: „Bucura-te de ziua de azi!” Chiar între ruine, omul nu e redus la tăcere. Sau, poate, tocmai acolo trebuie să vorbească mai tare. Căci, probabil, nu mai judecăm piramidele la fel cu cei vechi. Și, spre deosebire de ei, am pierdut, poate, sensul eternității pentru a cîștiga dreptul să vorbim despre o clipă cînd pietrele ies din muțenie. Nu ne mai obsează atît nemurirea, cît ora care trece. Am vrea ca ea să compenseze prin plinătate faptul că trece ireparabil. Dor ce e nefiresc aici? Omul acestui secol a trăit experiențe care, fără să facă din el un om mai rău sau mai bun, l-au silit să privească dintr-o dublă perspectivă formula **hic et nunc**. Am văzut prea multe ruine ca să nu fi înțeles că înainte de a deplînge „timpul pierdut” trebuie să-l trăim cum trebuie pe cel ce ne stă la dispoziție. Si am văzut nisipul așternîndu-se implacabil peste ambiții care au transformat viața într-o problemă de abilitate, ca să nu fi înțeles că există o morală în ceea ce rămîne.

Chichen-Itza arată, firește, azi cu totul altfel de cum a cunoscut-o Thompson. În jurul piramidei și templelor nu mai e nici o urmă de măcăniș. Autocarele sosesc mereu, răsună tranzistoare, totul are aerul unui parc arheologic, iar în „trena” legendei proliferază și aici un comerț conjunctural de care profităm cumpărîndu-ne, în sfîrșit, pătării de pai. Soarele e prea tăios.

Mă mir în prima clipă văzînd printre articolele puse în vânzare multe hamace. Pe urmă ne lămurim. Aflăm că în Yucatán se doarme aproape numai în hamace. Patul nu există la săraci și se întimplă să lipsească și din casele celor bogăți. Aceasta din pricina climatului torid. Dar, în cazul celor de condiție modestă, mai există o explicație: odată hamacul strîns, încăperea, singura, rămîne liberă.

În timp ce mă îndrept spre piramidă, gîndul că aceasta e ultima piramidă pe care o urcăm în Mexic aruncă în amiază lîmpede de la Chichen-Itza o umbră de regret. Cîudași mai sintem! Cu o oră înainte, în autobuz, mă simțeam mai degrabă excedat de ritualul care se repetă aproape identic de citeva zile. Mereu aceste pietre fierbinți, mereu aceleași explicații... E prea mult, îmi ziceam, chiar pentru cineva care nu s-a îndoit niciodată de faptul că tot ceea ce numim îndeobște cultură are un rol mai important în cunoașterea lumii decit hotelurile. Iar acum... Îmi spun ca Pavese că nu poți arde lumina din amîndouă părțile, dar, în realitate, eterna mea scîndare nu se dezmente. Ea îmi joacă și aici feste. Nu-mi rămîne decit să... de ce-ar fi însă melancolia o vină? Recunosc că întreaga piramidă are dreptate, dar inima mea bate pe una din treptele ei. Toate treptele sint adevărate, dar pe una înfloresc ora aceasta de amiază pe care în același timp o îndur și o regret. Înainte de a exista metronomul, ritmul, pe vremea lui Monteverdi, se măsura în muzică prin bătăile inimii și se chema „tempo naturale”. Poate că unii mai trăim și azi sau visăm să trăim într-un „tempo naturale” ale cărui minusuri de precizie sint compensate printr-o emoție sporită în fața lucrurilor din jur.

O iarbă bastardă a început să acopere ruinele. Inițial, pe toate cele patru laturi ale piramidei au existat trepte care permiteau accesul spre vîrf. Acum acest acces nu mai e posibil decit pe două laturi. Ruinele s-au sălbăticit în parte și aici, deși nu datorită junglei, ca la Palenque; ci datorită singurătății. Care e, poate, chiar mai rea decit jungla. Mai crudă. Cel puțin uneori. S-a urcat pe piramidă ca o panteră nevăzută de nimeni și a început să sfîrtece piatra ca pe un animal doborît. La rîndul lor, templele din jur au început să arate ca un morman de oase de piatră pe care iarba se cațără ca o colonie de termite verzi.

Il faut faire un métier, spunea Saint-Exupéry, dar eu nu cunosc nici una atît de bine ca aceea de a-mi face iluzii. În timp ce zeii de piatră mă privesc cu ochi răi și obosiți de soare, știu de ce, de atîtea ori în acest drum, mi-am reamintit de simbolurile Greciei antice. Voi încerca să mă explic.

OCTAVIAN PALER ■

Ideea există

William Shakespeare, Furtuna, Liviu Ciulei, Teatrul Bulandra: circula păreri că ar fi, la noi, capodopera. încă neterminată, stagiuni '78-'79. Succes de public și cronici unanim laudative. O singură opinie critică dar gravă: aceea că regizorul l-a citit și transpus scenic — excelent — pe autor, dar n-a adus spectacolului propria sa idee filozofică. Opinia e a unui cronicar cult, inteligent și cu vederea bună (care însă păcătuiește cu o iubire mai mare de sine decit aceea față de teatru). În acest context, nu-mi pot rostii biețele observații decit cu umilință.

Da, spectacolul e ultraspectaculos. Liviu Ciulei dovedește — surprinzîndu-ne și bucurîndu-ne — o admirabilă junete spirituală, o năzdrăvană, de proporții de basm, poftă de joc regizoral, nesovîind să folosească — într-un talmeș-balmeș, ori cocteil, ori baroc, ori mixtum compositum, ori compilație gigantică — nenumărabile modalități și trucuri regizorale (pe scenă se petrece aproape un inventar total al tehnicilor spectacolului folosite, de-acum văzute, în teatru de-a lungul timpului și de-a latul spațiului istoriei sale), însă toate avînd o temelie, o rațiune în însăși materia piesei și, toate, fiind stăpînite cu mină fermă de maestru. De maestru care a transformat basul în silogism și compilația în artă cu personalitate. Liviu Ciulei, care îl interpretează pe William Shakespeare și care este interpretat de George Constantin, s-a purtat, în această demonstrație a „lumii ca teatru”, stăpîn pe sinele șireturilor meseriei sale, ca maestrul Iosefini. Mai trebuie recunoscut că superspectaculozitatea mai vine și de la mai toți artiștii cu care regizorul și-a alcătuit echipa: Doina Levintă, cu ale sale încărcate de imaginație costume; Theodor Grigoriu, cu a sa realmente rafinată coloană sonoră; Adina Cezar și Sergiu Anghel, cu a lor măsură în a dezlîntii spiritele coregrafe; și actorii: George Constantin, cu a sa monumentalitate mobilă și firească și cu a sa privire jumătate respectuoasă, jumătate ironică; Victor Rebengiu, cu a sa capacitate de a trece de la ciclare la grosolănie, de la inteligență la stupiditate, adică de a fi actor total; Florian Pittis, acest mare dăruit, însumînd în ființa lui de actor sensibilitatea și luciditatea generației careia îi aparține, cu o dimensiune nouă în jocul său — sobrietatea tristă; Mariana Mihuleț, cu acel superlativ inedit actoricesc al momentului în care Miranda se trăiește revelația iubirii; Mircea Diaconu, cu un necunoscut comic al său; Ștefan Bănică, de succes la public, dar cu acel cunoscut comic al său: precum și — în roluri de mai mică întindere — Fory Eterle, Ion Caramitru, Ion Cocieru, Ovidiu Iuliu Moldovan, Dumitru Onofrei, Gelu Coleac, Emil Reisenauer, și alții, toți și fiecare bun în rolul său. Mai obligă la consemnare: traducerea piesei — nu doar la nivel de mot à mot, ci de inteligent și artistic transfer — semnată de Nina Cassian și Radu Nichita Rapaport; precum și sobrietatea intelectuală și artistică a caietului program realizat de Lia Crisan și Klara Tamas Blaiet. Acesta a fost spectacolul oamenilor și, într-adevăr, el n-a însemnat decit o lectură, firește cu intonații foarte personale, a gîndirii, a filozofiei autorului.

Nu, însă nu se poate spune că Liviu Ciulei nu are aportul său, strict personal, în construirea demonstrației filozofice a piesei. Numai că acesta nu se află, nu-i conținut în regie, ci în scenografie, al cărei autor de asemenea este. Spun asta, pentru că inedită și fascinantă este viziunea unei insule clădite pe teamuri de cărți, a unui pămînt sprînjit nu pe umerii lui Atlas, ci pe mîntea lui Gutenberg; o insulă bibliotecă de gînditor-cercetător, o insulă cu sertare de imaginație Dali; o insulă în care un om caută soluția imblinzirii oamenilor și-a spiritelor, a umanizării oamenilor; dar o insulă inconjurate de-o mare de singe, care, după perpetuu repetate furtuni, tot aduce, la mal, obiecte ale creației omenirii, obiecte fie banale, fie capodopere, obiecte fie ale urii, fie ale iubirii, fie ale construcției, fie ale morții.

În oglinda Prospero s-au privit trei creatori de artă: William Shakespeare, dramaturgul-poet-filozof; Liviu Ciulei, regizorul-scenograf; George Constantin,

La vremea muzicii în floare

Nu. Toma Popescu nu ne vizitează țara, ci pur și simplu a venit pe acasă.

— Ce mai e pe la Viena, Toma Popescu? Și ce faceți dumneavoastră acolo?

— Sint cetățean român. Îndeplinesc prin contract ARIA funcția de secretar artistic al Agenției internaționale de impresariat artistic din Viena „STARKA-HOLENDER”, o agenție de renume ce promovează cîntăreți de pe toate continentele, de operă, operetă și concerte.

— De ce la HOLENDER?

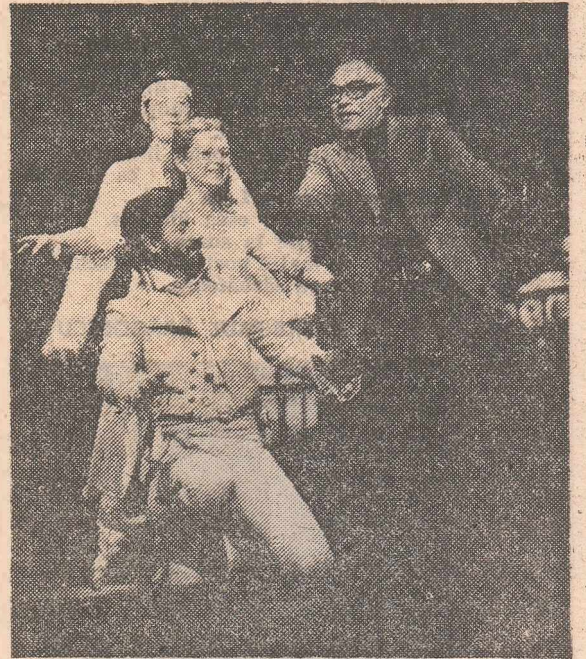
— Sint tenor. Acum douăzeci de ani am cîntat cu Holender la Opera Română din Timișoara, apoi pe scenele unor teatre lirice de peste hotare. Agenția la care lucrez se ocupă cu distribuția solștilor pe scenele celor mai mari teatre din lume, începînd cu STAATS-OPERNWIEN, VOLKSOBERN, precum și la toate teatrele din Austria și R.F.G., din Elveția și din alte locuri.

— Care este aportul dumneavoastră în această mare stație pilot, ca să-i spunem așa?

— În atribuțiile mele intră audiiile, selecționarea vocilor, atît ale începătorilor cît și ale profesioniștilor, vizînd calitatea lor adaptată la necesitățile spectacolului în care el vor fi distribuiți. Inchipuți-vă că săptămînal se fac audiiții publice unde se prezintă candidații din toată lumea!

— Această audiere care, firește, atrage concluzii, trebuie să fie ea însăși un spectacol înaintea spectacolului.

— Pe acolo au trecut în forma lor cea mai bună cîntăreți români de prestigiu internațional — Nicolae Herlea, Ludovic Spiess, David Ohancsian, Octav Enigărescu, Cornel Fănățeanu, alături de Placido Domingo de pildă. Ca român am avut bucuria să constat că vocile noastre pot sta nu alături, ci chiar în fruntea ierarhiilor artistice mondiale. Acum, lucru de toată atenția, ne îndreptăm ochii spre tinăra generație de cîntăreți de operă și operetă, promovînd artiști ca Dorin Teodorescu, care s-a prezentat într-o formă excepțională la Viena și Innsbruck, alături de Liliana Pagu, de la Teatrul de operetă din București, alături de ieșeanca Maria Verdeș și Silvia Voinea de la Opera Română, alături de Maria Slatinaru. A strălucit în luminile rampei Andrasy Gabor de la Opera maghiară din Cluj-

actorul-om. S-au privit fără narcisism egoist, ci dimpotrivă, cu generoasă responsabilitate față de soaria omenirii și față de sansa salvării ei prin arta înțelepciunii și înțelepciunea artei. Nu știu ce loc va ocupa Furtuna în ierarhia marilor spectacole, însă am convingerea că Liviu Ciulei n-are de ce pleca ochii față-n față cu William Shakespeare și nici George Constantin față în față cu Liviu Ciulei. Problema apare doar pentru spectatorii — acest univers de conștiințe — atunci cînd oglinda Prospero se întoarce cu luciul său dezvăluit, probant și înrebător, cînd se întoarce spre oamenii omenirii și le spune că există o insulă a înțelepciunii cu temelii din cărți, o insulă în care ar fi posibilă reconcilierea dintre Abel și Cain, redescoperirea posibilității lor de a se renaște, de a se autorecrea ca frați buni. Ideea este sublimă, existențial necesară, numai că, iată, oglinda Prospero cheamă la judecată și rațiunea de aproape 400 de ani, iar insula cu temelii din cărți continuă să fie scaldată de valurile roșii ale singelui noilor generații de oameni-fraci. Din fericire, bătrînul Will e mai presus de toate, e puternic și la capitolul răbdare, și la capitolul conștiință, și la capitolul acțiune: așa se explică faptul că, la răstimpuri, ajutat de Ariel, își ia cite un chip nou și vine și ne atrage atenția că, dincolo de furtuni, există o insulă în care... De data aceasta a luat chipul românului Liviu Ciulei.

NELU IONESCU ■

Napoca, acum doi ani l-am văzut evoluînd pe primele scene vieneze pe tenorul Emil Gherman, tot de la Opera din Cluj-Napoca. A rămas de neuit contribuția marcantă a sopranei Eugenia Moldoveanu pe scena Metropolitanului, ca și pe alte scene de prestigiu.

— Cum vibrează candelabrele aprinse ale sălilor de operă austriece, devenite celebre prin voia soartei, la aplauzele spectatorilor, atît de exigenți? Cum vibrează ele la vocile cîntăreților români?

— Pretutîndeni am trăit atmosfera de înaltă temperatură sufletească iscată de mesagerii muzicii românești, adăugîndu-mi entuziasmul meu talazului de ovații și aprecierilor neparcimonioase ale, așa cum știți, exigentului public austriac față de reprezentanții școlii muzicii românești. Îmi amintesc cum la un spectacol cu Don Carlos, de la Salzburg, dirijat de celebrul Herbert von Karajan, în distribuție, pe lângă marii interpreți ca Ghiaurov, Capucilli și Mirella Freni, am avut bucuria și am trăit emoția să-l văd evoluînd alături și pe basul Crăsnaru care, deloc intimidat de această distribuție de beton, și-a dus la capăt rolul cu deosebită dăruire și trăire artistică, și am să pun accentul, cu profesionalitate.

— De ce se ascute auzul lumii tocmai la Viena?

— În Austria, ca și în centrele de veche tradiție muzicală ale lumii, se pune un accent deosebit pe disciplină și muzicalitate, elemente ce domină întreaga viață a artistului adevărat. Viena, în speță, cîntărează de mari personalități, devenind un centru polarizant pentru toți iubitorii de muzică din lumea întreagă.

— Nu din păcate, din fericire, Everestul se multiplică mereu.

— În selecția valorilor artiștilor, acolo reușesc și sint promovați numai aceia care prin muncă tenace reușesc să-și desăvîrșească arta interpretativă, lege care guvernează peste tot unde este vorba de izbîndă.

Să nu vă surprîndă, dar sint la curent chiar și cu această vibrantă formă de manifestare patriotică a Cenuclului Flacăra al Tineretului Revoluționar, condus de poetul Adrian Păunescu, ce a vizitat recent Austria și care, vorbind despre actul Unirii în fața unei mari colonii de români, a dat întreaga măsură a talentului său poetic și a spiritului său de cetățean patriot. În Austria nu s-a cunoscut pînă acum o asemenea formă de spectacol inedit cum este Cenuclul Flacăra, o tribună de lansare a muzicii tinere, a unor autentice valori, iar simpatia și admirația cu care a fost înconjurat poetul acolo mă fac să cred că tinerii membri ai acestei tribune vor fi repede înțeleși și îndrăgiți. În numele promovării noului, și nu al oricărui fel de nou, să ne gîndim la apropiate și fertile întîlniri.

ADI CUSIN ■

Sugestii pentru ora de lectură

Ion Dodu Bălan:

„Neliniștea fântinii”

Neliniștea fântinii face parte din categoria cărților aparținând unor cărturari pentru care actul creației este provocat de parcurgerea mai întâi a literaturii. În versurile istoricului și criticului literar Ion Dodu Bălan se recunosc astfel de reminiscențe de lectură, dintre care cele mai evidente sunt cele din Coșbuc, Goga, Blaga, asimilate organic deoarece este într-un același spațiu transilvan. Ca urmare, poetul scrie despre înstrăinare, despre dorul de acasă, despre strămoși sau părinți, despre satul natal — Vai-dei — prin care trece ca un străin: „Singur, în multimea multă / Eu vorbesc, ea nu mă ascultă, / Simt că li-s străin cu graiul, / Că nu mă mai știe plaiul / Unde-au rămas urmele / De copil cu turmele...” Desseori autorul cîntă dragostea, deplînge trecerea anilor, sosirea senectuții: „Toate curg pe apă-n jos / Peste bine și frumos / Și se duc și revin iară / Într-un cer de primăvară... // Numai timpul curge-n sus, / Anii mei cel tineri nu-s, / Unde-or fi, unde s-a dus, / Vremea unde i-a ascuns?” sau tristetea sfîrșitului. El are, precum Cotrus, viziuni ale istoriei la fâurirea căreia participă și fărâni — *Doina fărânelui la 1907*.

Versurile, numai în aparență simple, sînt de fapt îndelung șlefuite, elaborate minuțios, ceea ce le alungă uneori ingenuitatea, conferă cuvintelor glacialitate. Din dorința de a fi cit mai explicit, mai exact, poetul nu mai lasă loc emoției, discursul său liric devenind citeodată impersonal. Din ferircire sînt multe poezii în acest volum care comunică direct și sensibil cu cititorul, așa cum se întâmplă în *Cocorii*, un poem despre trecerea noastră, a ființelor și lucrurilor, prin lume: „Apoi / Obosiți de drum și de durere, / Cu ochii țintă la noi, / Se așează, în grădina, / Într-un singur picior, / Ca într-o rădăcină, / Și tristi, solemn / Și demni, / Veghează mormintul bunicului, / Mormintul nostru / Al tuturor, / Trecătorii, / Recunoscătorii / Cocorii”.

Aproape niciodată poetul nu devine insurgent în vers, nu apelează pentru a fi în spiritul poeziei moderne la vocabule cit mai șocant împerecheate. El are cultul valorilor consacrate, tradiționale, venerate dintr-o profundă cunoaștere a lor. De aceea nici nu e de mirare că la un autor preocupat îndeosebi de universul rural să întîlnim versuri scrise într-o metrică populară. Astfel de poeme sînt printre cele mai încheiate artistic. Ion Dodu Bălan prelucrează cu aceeași migală materialul folcloric obținînd efecte remarcabile printr-o astfel de rafinare, ca de pildă în *Scrisoare regăsită*: „Am strîns din vie rodul, / Băiatul mamii drag, / Și ne-am umplut și podul / Cum umpli un desag” sau *Rai*: „Hai, hai, hai și iarăși hai, / Mult îi doamne, pină-n rai, / Îi tot cați dar nu-l găsești / Și umbli și te trudești, / Pe toate cărările, / Către toate zările, / Umbli obosit de drum / Dar la rai n-ajungi nici cum”. Indiscutabil, Ion Dodu Bălan a dobîndit o bună știință a versificării și o aplică potrivit programului său poetic, care la el, ca la orice poet-cărturar, este extras din parcurgerea cărților.

Neliniștea fântinii nu este recreația pe care și-o permite autorul între două studii de istorie literară ci exprimă un poet care are ceva de spus și o face deseori într-un chip demn de reținut.

GEORGE ARION ■

Gabriel Dimisianu:

„Opinii literare”

Intre copertele acestei cărți, cea de-a cincea din cariera criticului dacă nu ne înșelăm, sînt colectate contribuțiile sale din presa literară a ultimilor 2-3 ani distribuite în 5 capitole și anume: istorie literară, poezie, proză, eseistică, critică. Se înțelege că exceptînd prima secțiune, în care este vorba de Ion Ghica și Caragiale (excellent comentaj, așa cum a observat și Eugen Simion) celelalte capitole au ca obiect autori și cărți din literatura actuală (articolele despre Pompiliu Constantinescu, Perpessicius și Streinu, de la secțiunea despre critică sînt mai degrabă actualizări ale acestor critici decît istorie literară propriu-zisă). Și dacă la poezie și proză materia însăși de multe ori neconcludentă (exceptînd cîțiva scriitori mari despre care emite observații de o indiscutabilă finețe, între care Marin Preda, Geo Dumitrescu, Nichita Stănescu, Ana Blandiana) a putut să-l stînjenească, Dimisianu dă dovada netăgăduită a însușirilor sale în ceea ce singur numește, evident cu o formulare preluată, „critică critică”, care ocupă circa două treimi din pagini. Nu este vorba însă numai de o simplă chestiune de dimensionare, ci de preferință, cel puțin în acest volum, de a glosa pe marginea criticii. Un număr de circa 30 de confrăți, mai vîrstnici sau mai tineri, între care includem și pe esești sau memorialiști: Vasile Nicolescu, Al. Paleologu, Eugen Simion, C. Toiu care au publicat, între timp, cărți de acest fel, sînt comentați cu competență și pătrundere, într-un stil echilibrat și plin de urbanitate, în care eufemismul ceremonios este un instrument curent de mustrare colegială, procedeu privilegiat, cum se știe, în scrisul lui Perpessicius. Dar bănuiala că G. Dimisianu ar fi în totalitate un critic comod sau blajin, care nu vrea să „deranjeze”, se dovedește, la o lectură atentă a cărții de față, nedreaptă. Comentariile sale despre Cornel Regman, Teodor Virgolic, ca să nu mai vorbim de briantul pamflet *Un urmuzian în critică?*, în ciuda

precauțiilor și a frecvenței propozițiilor concesive, compensatoare, nu lasă îndoile asupra opiniei reale. Dar comunicarea în general circumspectă a acestor opinii, atenția pentru expresia nuanțată, politicoasă, divulgă, din cite ne dăm seama, în primul rînd o oportunitate comprehensiune profesională, un fel de solidaritate confraternă într-un izbînz precum și în neîmpliniri, altfel spus o atitudine de înțelepciune în critică.

Încercînd, după umoarea cu care se ocupă de critici incluzi în volum, să schițăm o ierarhie a preferințelor lui G. Dimisianu, vom constata că acei cărora le acordă prețuirea cea mai decisivă se circumscriu totuși oarecum în afara modului său de a practica disciplina criticii, ceea ce pe de o parte e semnificativ pentru aspirațiile sale mai adînci, iar pe de alta probează capacitatea de detașare, de subiectivizare. Comentariile la Valeriu Cristea, S. Damian și Al. Paleologu sînt aproape total superlative, criticul se află, parcă, într-un privilegiat moment de anulare a prerogativelor asumate. Nu avem însă de-a face cu texte apologetice ci cu elocvente încercări de valorificare a scrierilor acestor critici și esești. Iar G. Dimisianu are dreptul la o scară proprie de valori, chiar dacă reflexele noastre pot fi șocate. În general, metoda de lucru a criticului merge spre desprinderea particularităților autorilor de care se ocupă cu grija de a-i individualiza. Chiar titlul unor articole este sugestiv, indicînd direcția diagnosticării care este, aproape fără greș, exactă. Vom atrage atenția numai asupra necesității unui efort sporit în direcția diversificării sinonimice a limbajului, spre a se evita recurența unor cuvinte sau formule de la un autor la altul: Al. Paleologu e „un spirit rațional și didactic”. Vasile Nicolescu are încredere în valorile „spiritului rațional și logic”. N. Manolescu este și el „un spirit rațional și logic”. Despre „decomprimare” e vorba la Al. Paleologu, Vasile Nicolescu, Vlad Mușatescu.

Cu adjectivul „carnavalesc” se întotesc numeroase substantive: gust, spirit, reprezentare, protecție, aspirație etc. (la capitolele despre Caragiale și Călinescu). Dar, evident, nu e loial să-l șicanăm pe G. Dimisianu, critic matur și de o indiscutabilă probitate profesională, cu asemenea măruntășuri. Cartea pe care o prezentăm este utilă și bine scrisă.

POMPILIU MARCEA ■

Radu Cosășu: „Povești pentru a-mi imblinzi iubita”

S-ar crede că publicistul, romancierul, novelistul și dramaturgul Radu Cosășu vrea să se afirme — scriind aceste versuri *Povești pentru a-mi imblinzi iubita* — și ca poet. De fapt (convins că trucul nu păcălește pe nimeni) el vrea să se reafirme în primul rînd ca publicist și poate ar fi bine să scriem cuvîntul cu majusculă: Publicist.

Subtextul acestei cărți nu este altceva decît definiția unui gen elevat, socotit de prea mulți drept ipostaza plebea a slovei tipărite. Iar textul ei vine să demonstreze că unui publicist adevărat poezia îi este familiară, chiar și necesară. Este adevărat ce spune Radu Cosășu că vine o vreme cînd tot curajul se ține de un virf de creion. Nu-i vorba de curajul de a spune lucrurilor pe nume, ci de a practica o meserie pe care experiența și înțelepciunea vîrstei îi-o arată extrem de dificilă. Virful de grafit se topește pe coala de hîrtie, precum ceara luminării care arde. Cuvîntul gazetarului nu este doar informație, ci și mobilizare, litera tipărită trebuie să amorseze, să dinamizeze emoția și ideea, să pună conștiința în stare de alertă. Lucru cunoscut, adevărul nu trebuie numai să convingă, trebuie să creeze o stare de spirit, să determine formarea unor atitudini și a unor mentalități.

De fapt, la Cosășu important nu e cum informează, ci cum folosește niște informații care nu sînt de la sursă, relații de la fața locului. Ele sînt culese „de pretutindeni”, din lumea asta mare, curioasă și blazată, comică și tragică, feerică și sinistrală, banală și fantastă. Autenticitatea textului nu vine dinspre faptele relatate, ci dinspre relatarea ca atare, care transformă faptele respective în simple pretexte. Realitatea este văzută ca o sumă de curiozități și paradoxuri și prin aceasta ea se apropie mult de ficțiune. Iată și pasul cel mare pe care gazetăria îl face spre literatură. Cînd pe același mapamond, poate chiar pe același continent și chiar în aceeași țară, cineva și-a transformat seiful privat de la bancă în cămară (securitatea alimentelor pentru micul dejun fiind asigurată contra cost și prin cifru) iar altcineva, cu informații de uz public, a putut elabora pe numai 34 de pagini documentația pentru fabricarea unei bombe atomice, atunci prodigioasa imaginație a scriitorilor se simte serios concurată, chiar inhibată, iar setea de senzațional, de senzaționalul autentic, a gazetarului devine veritabilă „tranză de inspirație”, căreia fragilul virf de creion trebuie să-i facă față.

În aceste *Povești...* Radu Cosășu vrea să demonstreze că publicistica este un gen total: „eu visez ca între poemele, articolele și nuvelele mele să nu existe graniță”. E o mentalitate care poate părea ciudată, dar care, în realitate, urmărește să dovedească tocmai ciudățenia prejudecăților noastre. Publicistica este arta de a vorbi despre cotidian, dar nu oricum, ci transformîndu-l în etern cotidian și în simbol. Publicistica este și poezie (lucru sugerat și de punerea în pagină a textelor din volumul în discuție), dar nu în sensul de text poetizat, liricoid, ci de sursă de inefabil. E o poezie fără metafore, vorbind despre o mare metaforă — viața la zi.

Povești pentru a-mi imblinzi iubita exprimă poezia autenticității și autenticitatea poeziei. Volumul reafirmă personalitatea unei conștiințe iscoditoare și a unui remarcabil „om de cuvînt”. Prin tinuta sa elevată, gazetăria lui Cosășu încalcă fără inhibiție și cu deplină îndreptățire teritoriile literaturii. Inteligența și verva, însușiri atât de pregnante în alte împrejurări, trec acum pe un al doilea plan. La prima vedere se află acel aspect grav, de meditație, pe care îl impune metamorfoza „faptului divers cotidian” în fapt de creație.

DANIEL DIMITRIU ■

Nicolae Balotă:

„Arta lecturii”

Ingrată îndeletnicirea de cronicar al traducerilor! Te invitî doar printre capodopere, cu obligația de a „descoperi”, pentru fiecare în parte, motive de admirație. Prestigiul lor, de multe ori strict istoric, te silește să-ți disimulezi preferințele, afișînd o disponibilitate socotită îndeobște condiție a genului. Aproape fără să-ți dai seama, te po-

menești că ai „organe” pentru toate vîrstele și speciile literaturii, de la antică la ultima modernă, de la epoea la antiroman. E destul să ne amintim ce scandaluri a provocat tratarea de sus a *Iliadei* și a teatrului shakespearean, pentru a ne imagina cum ar fi întîmpinată azi o atitudine similară. Cine și-ar mai risca, în deplină cunoștință de cauză, reputația, numai pentru a fi sincer cu sine? Cine ar fi dispus să „uite” cele două secole de admirație, publică și critică, declarînd, fără complexe, că sentimentalele tribulații wertheriene nu sînt pe gustul lui? A ține cumpăna între prestigiul tradițional și propria judecată — iată dificultatea cea mai serioasă ce stă în fața unui cronicar al traducerilor!

Nu știu pe cineva mai potrivit a răspunde unor atare exigențe decît atit de cultivatul Nicolae Balotă. Sprijinit pe o erudiție de-a dreptul copleșitoare, critica sa, slujitoare a unui ideal situat dincolo de literatură (arta explică, oarecum, de ce judecata de valoare nu-și află loc în cuprinsul ei, fiind doar presupusă prin declanșarea ciclului hermeneutic), vede în operă, în primul rînd, o aventură a ideilor (filozofice, sociale, istorice, morale), pe care își propune să o dezvăluie prin „interpretări valorificatoare”. Scrișu cu o bună știință a figurilor retorice, avînd așadar aparența dezinvoluirii eseistice, preferînd originalității ipotezelor discutabile justetea adevărurilor verificate, dar îmbrăcîndu-se în haine de o extravaganță prețioasă, ea se situează undeva la granița dintre critica de reformulare (asigurînd perpetuarea ideilor) și aceea de popularizare. Echilibrată, participînd doar prin reflex la disputele momentului, însă plătîndu-și detașarea, prin suficiente dovezi de conformism, e drept — risipite printre subtilele incidente ale netulburatelor fraze, senină la orice oră, confortabila critică a lui Nicolae Balotă constituie un factor de educație culturală.

Ultimul său volum, *Arta lecturii*, nu este, oricît de programatic se vrea *Argumentul*, o artă, în pilde, a criticii capodoperele, în genul faguetienei *Arte de a citi*, ci un breviar de lectură. Grupate pe epoci și genuri, folietoanele (publicate inițial în *România literară*) acoperă un spațiu și un timp impresionant: de la Pindar la Alain Bosquet, de la Michelangelo la Nicolás Guillén, de la Sapho la André Malraux, de la Furetière la D. H. Lawrence, de la Omar Khayyam la Rojdestvenski. Eseurile au, în majoritate, aerul excursiilor de plăcere pe itinerariile de Baedeker, amabile, curtenitoare, instructive, atrăgînd atenția asupra a tot ce e esențial, omițînd, prin chiar aceasta, esențialul. Nicolae Balotă este o călăuză extrem de competentă, ne învață ce și cum să primim, ba și ce vedem privind astfel, glosează erudit, deschide paranteze copioase, care-l îndepărtează de subiect pentru a avea unde să se întoarcă (s-ar putea scrie un studiu despre motivul veșnicei reînnoiri în critica sa), își îngăduie chiar momente de aducere-aminte, menite să sporească tensiunea așteptării și al căror lirism evident, prea evident, ne-ar pune în incurcătură de n-am simți elaborarea retorică. În fond, autorul *Umanităților* este un iubitor de clasicitate, dispus să cotețeze împrumutînd arsenalul de exclamații și exaltații al romanticilor. Interesul pentru formele excesive ale modernității, stricătoare ale echilibrului, este de natură strict intelectuală. Opul consacrat literaturii absurdului e conceput tocmai de pe această poziție, dispusă să analizeze o experiență-limită în toate expresiile ei, nu și o susțină. E, deopotrivă, semnificativă atracția exercitată asupra sa de opera lui Alexandru Philippide, poetul atit de îndatorat rigurilor clasice, chiar dacă altădată-și înfășurase cu tinerească superbie trupul în tenebroasă mantie poezică. Umanismul general al scrierilor lui Nicolae Balotă se nutrește dintr-o viziune armonică a cosmosului. De parte de a fi un adversar al ordinii, el o acceptă ca pe cea mai plăcută dintre poveri. Glosînd pe marginea teatrului lui Claudel, ar vrea să-și „inmoaie pana (cum ar spune cel vechi) într-o cerneală augustă”, spre a preamări cum se cuvine faptul că poetul „acceptă ordinea într-o vreme în care cărturarul o subminau”. Citînd baladele lui Villon, e „sensibil îndeosebi la aceste iscusințe admirabil stăpînite”, laudă triumful scriitorului „asupra acestor cătușe liber consimțite, ale «artelor» de care se slujește”. Și nu e pilduitoare disprețuirea lui Roland Barthes din *Mithologies* pe motivul îngustimii, strivirea lui prin compararea cu „moralizări din secolele clasice”.

Frecventînd operele literare ale umanității, scriînd despre ele pentru marele public, Nicolae Balotă scrie, mai mult decît și-ar închipui cineva, despre sine. Gest conștient, dacă băgăm de seamă la ultimele rînduri ale *Argumentului*: „În cartea aceasta a atîtor cărți, scribul interpret apare în textele sale ca și pictorul ce se zugrăvește pictînd în propriile sale tablouri. Să-i fie iertată această ultimă deșertăciune.”

AL. DOBRESU ■

Povestea unei performanțe umane (VIII)

Curînd, bacalaureatul!...

La doi ani și jumătate, meningita i-a răpit copilului Vasile Adamescu din Borcea-Ialomita vederea, auzul și glasul, practic fiind aruncat la periferia existenței umane. Timp de un deceniu, viața lui s-a redus strict la cele mai elementare acte biologice. În 1955 a fost adus la școala specială de nevăzători din Cluj-Napoca, unde a-nceput o luptă emoționantă, unică în istoria învățămîntului românesc. Mai întâi a fost umanizat, apoi, grație priceperii, pasiunii și dăruirii cu care a muncit prima sa profesoară, Florica Sandu, a fost demutizat, recăpătîndu-și glasul. După 12 ani de școală, elevul orb-surd Vasile Adamescu a reușit să termine cu succes cursurile școlii generale și chiar să fie admis la liceu. Eforturile statului nostru au fost deosebite: a aprobat înființarea unei clase cu un singur elev, cu un profesor-diriginte și o educatoare... Cazul a stîrnit mult interes și admirație în țară și în lume. În 1969, la invitația acad. Petar Guberina, a făcut o vizită de o lună de zile în Iugoslavia, uimind și acolo oamenii de știință cu nivelul pe care l-a atins...

11 Ianuarie 1971. Secretara ministrului îl invită pe Vasile Adamescu să intre. Ministrul Mircea Malița se ridică emoționat și îl primește. Aflase despre el. Își pusese semnătura pe multe aprobări-unicat din acest caz-unicat al învățămîntului românesc. Vasile parcursese de acum 4 din cei 6 ani pe care avea să-i străbată pentru a fi declarat absolvent de liceu. Întîlnirea aceasta îl emoționase pînă la lacrimi. Dar tinea de mai mult timp s-o aibă. Vola să mulțumească direct și ministrului Mircea Malița pentru marea înțelegere ce au arătat-o țara și concetățenii săi față de el. Nu era zi de audiență, dar el a fost primit. Îi primise ceva mai devreme și ministrul adjunct, prof. Alexe Popescu. Acum era din nou gătit, suflat. A salutat respectuos, apoi s-a prezentat, vorbind despre munca și viața sa, despre oamenii din jurul său, fără de care n-ar fi depășit marea dramă ce se abătuse asupra lui, în urmă cu 16 ani. A ținut, atunci, să mulțumească și pentru ajutorul bănesc trimestrial acordat de minister în mod excepțional. Avea mare nevoie de acest ajutor, în special pentru pregătirea materialului documentar necesar studiului. Atunci, mișcat pînă la lacrimi, s-a angajat în fața ministrului, să muncească în așa fel încît niciodată nimeni să nu regreta investiția deloc simplă care s-a făcut în cazul său. Ministrul i-a întins mina cu căldură și i-a dorit mult succes. I-a promis atunci că va face tot ce e posibil și pentru procurarea unui aparat special din Japonia, necesar comunicării mai rapide cu cel din jurul său. Era lingă el, în această vizită, și Paraschiva Popa, profesoara care încă din 1962 i-a predat primele ore de dactilografie, la o mașină „Olympia III”. În timp ce ministrul îl tinea mina strînsă în palmele sale, profesoara îi comunica lui Vasile cuvintele de admirație, stimă, respect și îmbărbătare pentru discurile ce urmează să fie cucerite în continuare, exprimate de Mircea Malița cu căldură și dragoste. Cînd întrebarea s-a încheiat, ministrul Mircea Malița i-a strîns mina și l-a condus pînă în camera vecină, la secretariat. Aici, Vasile Adamescu a cerut permisiunea să scrie cîteva rînduri la mașina de scris (în mod frecvent, cînd bata la mașina obișnuită de scris, utilizează expresia „scris în negru”). Evident, erau rînduri de mulțumire și deosebită satisfacție...

„Clasa Adamescu” devine frunză la liceu. Notele de 9 și 10 abundă. Zilele-lumină de muncă se prelungește în continuare, din ce în ce mai mult, în noaptea. Materialele documentare special pregătite pentru „clasa Adamescu” sînt atât de numeroase încît pot ele însele să formeze un muzeu. Educatoarea sa, Georgeta Damian, munceste cu pasiune, ca pentru propriul copil. Vasile n-o uită însă niciodată pe Florica Sandu, căreia îi datorează foarte mult din drumul pe care l-a parcurs. Din cînd în cînd îi scrie, de regulă cite 3-4 pagini. Îi scrie aproape săptămînal și lectorului universitar Valer Mare de la Universitatea din Cluj-Napoca. Îi interesează munca și viața studenților și lasă de înțeles că ar dori foarte mult să ajungă și el student. Ar fi cea mai mare fericire a lui. Îi descrie zilnic cum învață, ce n-a putut să-și însușească în mod corespunzător, ce visuri are. Cu dirigințele său se confesează zilnic, în afara orelor de curs, unde timpul este utilizat cu toată chibzuința. Paralel cu lecțiile, studiază în continuare toată bibliografia pe care o găsește în biblioteca școlii. Cînd are probleme neclare, le trece pe o listă și le dă dirigințelui, prof. Gheorghe Stancu, spre a găsi cele mai bune răspunsuri. Își găsește timp și pentru pitmări. Împreună cu bunul lui prieten Laurențiu Crișan merge la spectacolul de operă Horea, percepînd pe cale vibro-tactilă atât jocul artiștilor, cit și partiturile mu-

zicale. Merge și la cinematograful „Republica” unde „vede” cîteva filme bune, între care cel mai mult l-a impresionat filmul istoric Mihai Viteazul. Imaginile de pe ecran i le-a comunicat dirigințele său. Foarte mult l-a interesat reacția publicului, prin ea întîind unele elemente din film. Citește și foarte multe cărți. Încă din primii ani de școală a citit în Braille basmele lui Ispirescu, apoi nuvele, schițe, piese de teatru de diversi autori, romane cum sînt Cinci săptămîni în balon sau Robinson Crusoe. Citește pe nerăsuflă romanele lui Mihail Sadoveanu: Mitrea Cocor, Neamul Șoimăreștilor, Baltașul, Viața lui Ștefan cel Mare, Frații Jderi și altele. A citit Amintirile lui Creangă, poeziile lui Eminescu, Alecsandri, Coșbuc, Goga, Blaga. A citit apoi Idiutul și Bruta, cartea scrisă de Guy des Cars. Povestea cu Bruta e mai lungă. Cînd a auzit de ea, a rămas impresionat. Cîteva pagini i-au fost scrise cuvînt cu cuvînt pe palmă. Dar era totuși prea dificil. S-a adresat prof. Dănilă Roman, pe atunci președintele Asociației nevăzătorilor din Cluj. După cîteva zile, întreaga carte era transcrisă în Braille. A citit-o fără între-

rupe, apreciînd-o drept o foarte bună carte de ficțiune, avînd ca erou un orb-surd francez foarte inteligent...

Viața își urmează cursul înainte. Cu un optimism greu de imaginat, Vasile Adamescu visează zile din ce în ce mai senine pentru el. Are un suflet larg, generos, lipsit de egoism. Visează ziua cînd, ajungînd să cîștige bine, va putea să-i ajute și pe ai săi de acasă, la care ține extrem de mult. Dar pentru asta munceste... Luptă cu o îndrăgire impresionantă și pentru cei care sînt zilnic în jurul său. E ordonat, meticolos, pedant și deosebit de atent. De Anul nou nu uită să-și felicite părinții, rudele, profesorii, colegii și prietenii. Trăiește intens bucuria revelațiunii, acesta fiind singurul moment cînd își îngăduie să consume un pahar cu vin...

Toți profesorii sînt impresionați de voia și capacitatea sa. Înțelegîndu-i efortul, oamenii de la tipografie îl iubesc și-l ajută pe măsura puterilor lor, oferindu-i cu prioritate cărți și bibliografia școlară transpusă în Braille.

Din cînd în cînd își îngăduie și clipe de răgaz, punîndu-și la punct Jurnalul,

scriind prietenilor săi sau răspunzînd la scrisorile primite. A fost un timp cînd ar fi vrut să-i scrie celebrei Helen Keller, orbă-surdă din Statele Unite. Știa despre ea foarte multe. După terminarea facultății, aceasta s-a căsătorit cu un văzător, care i-a fost și secretar. Asta nu i-a plăcut. El nu vrea ca viitoarea sa soție să-i fie secretară, ci tovarășă de viață. Helen Keller a murit cu un deceniu în urmă, cînd avea 88 de ani, fără a avea nici un copil. El dorește mult să aibă copii. E marele său vis. A cunoscut o fată, Mariana, elevă la un liceu seral din Sfîntu Gheorghe, și e îndrăgostit. Își face vise. Fiecare scrisoare pe care o primește o asemuiește cu un act de sinceritate și de atașament al fetei. Poartă corespondență și cu o altă fată, Viorica. E țesătoare la o fabrică din Roșiori de Vede și a făcut „profesională” la Arad. Crede că una din ele va fi soția lui. Dorește să fie foarte bună, să fie cinstită și credincioasă, să-l înțeleagă și să-l sprijine în munca și în călătoriile pe care dorește să le întreprindă.

Orele de franceză îl pasionează în egală măsură cu cele de psihologie și anatomie, la care muncește mai mult, adesea chiar duminicile. Consideră că limba franceză îi deschide o nouă poartă în lume. Învață cu stăruință admirabilă să bată la mașina de scris texte în limba franceză. Știe că Asociația orbilor din Franța deține un foarte valoros fond documentar și ar dori să poată avea acces la el. Visează și vizitele pe care le va face în viitor la Paris, pentru a cerceta fenomene psihopedagogice. Visează și ziua vizitei în Uniunea Sovietică. Acolo are o prietenă: pe Iulia Vinogradova, orbă-surdă, elevă a celebrului profesor sovietic Mescereakov, care a venit în cîteva rînduri la Cluj-Napoca, unde l-a cunoscut și pe Vasile Adamescu, rămînd impresionat, încă din 1961, de nivelul pe care îl atinsese. La ultima vizită în România a lui Igor Mescereakov, i-a recitat și o poezie în limba rusă. I-a trimis atunci Iuliei și cîteva amintiri: o mașină făcută din tablă de zinc, cîteva obiecte modelate din plastilină și alte cîteva lucruri de artizanat românesc. Am în față și copia uneia din scrisorile sale către Iulia, trimisă din Siliștea, locul neuitatelor lui vacanțe, în vara anului 1972. Transcriu cîteva rînduri:

„Dragă Iulia,

Îți mulțumesc din toată inima pentru scrisoarea pe care am primit-o de la tine. Sînt de acord și-ți răspund cu multă plăcere. Eu aș vrea să-ți fac și o vizită în Uniunea Sovietică, unde înveți tu. În anul școlar 1972-1973 nu voi putea pleca, pentru că trebuie să absolv liceul și să mă pregătesc pentru bacalaureatul pe care îl voi da în luna iulie 1973 și pentru examenul de admitere la Facultatea de defectologie a Universității din Cluj, unde îmi voi continua studiile superioare pentru a deveni om de știință în domeniul defectologiei. Acum eu am terminat penultimul an de liceu cu media 9,70 și am luat premiul I...”

(Va urma)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Abuzul tolerat — condiția unui nou abuz

În seara zilei de joi, 8 februarie a.e., Nicolae Pirjol, șofer CTC-ist în cadrul ILPP-PECO — Craiova, parchează dubița cu care tocmai sosise din București (transportînd cauciucuri, camere de rezervă, cosmetice, auto etc.) în chiar fața postului de pază și control al Depozitului Plaiul Vulcanăști — Craiova, atrăgînd atenția portarului că are materiale în mașină, că deși mașina în cauză este închisă, el, portarul, să aibă grijă peste noapte — urmînd să-și anunțe schimbul în acest sens! — pentru a nu dispărea ceva, întrucît există și chei care se potrivește. În cursul nopții, un coleg de-al lui Pirjol observă mașina deschisă, patru sau cinci indivizi umblînd înăuntru. A doua zi, în zori, venind să predea materialele, Nicolae Pirjol constată cu stupeoare că i-au dispărut cinci camere nou-nouțe! Asta, repet, exact în fața intrării în depozit! Evident, asta nu se înțelege pentru întîia oară, semn că aici se petrec anumite fapte antisociale, că treburile aici nu merg, cum s-ar zice, „pe roze”. Am mai reținut două amănunte, semnificative socotesc, pentru ancheta noastră: avertismentul firesc într-un astfel de loc de muncă, „Atenție — pericol de incendiu”, și existența unei lingurițe pe care Pirjol o poartă în permanență asupra sa, în drumurile lungi și obositoare pe care le face prin întreaga țară pentru aprovizionarea cu materiale, o linguriță înțepentă undeva la tabloul de bord al dubitei, cu care șoferul își ia prafurile, la intervale. Pentru că Nicolae Pirjol este foarte bolnav: are „hepatită cronică evolutivă persistentă”, precum atestă certificatele medicale și zecile de zile petrecute în concediu de boală... Istoria nezurilor acestui om al muncii — care lucrează în cadrul PECO — Craiova de 15 ani, avînd, astăzi, vîrsta de 40 ani, membru de partid din anul 1961, fiind o perioadă și secretar de partid pe întreprindere — începe însă mai de mult.

„Nici o persoană care a adresat cu bună-credință sesizări verbale sau scrise organelor și organizațiilor de partid, de stat sau obștești nu poate fi trasă, în nici un fel, la răspundere pentru aceasta. Orice act de persecuție împotriva persoanelor care au făcut asemenea sesizări este interzis, urmînd a se lua măsuri de sancționare a celor vinovați de asemenea

practici, contrare normelor de partid și legilor țării” — se afirmă în Hotărîrea Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu privire la activitatea de rezolvare a propunerilor, sesizărilor, reclamațiilor și cererilor oamenilor muncii”. În iunie 1977, mai mulți lucrători al numitului depozit sînt invitați să dea declarații asupra activității tovarășului Gheorghe Drăghia, pe atunci șeful depozitului, întrucît la C.C. al P.C.R. se primise o sesizare prin care numitul Drăghia era acuzat că are o comportare imorală întretînînd relații intime cu subalternele, că la mită de la stațiile PECO din subordine, că-și aprovizionează cu benzină mașina personală din incintă, firește, fără a plăti etc. Inițial, Pirjol refuză să dea declarația, cunoscînd faptul că Drăghia s-a lăudat că „i-a cumpărat pe toți”. Anterior, urmare a unor grave încălcări ale Decretului 620/1974, referitor la economiile de combustibil, Drăghia a dat fără repartiție (?) o cantitate de 45.000 litri benzină, în bonuri cantități fixe, unei unități din Tg. Jiu la care lucra un cumnat al său (situație confirmată în prezența mea de mai mulți tovarăși), fără a plăti totuși nimic. Deși făcută propunerea, din partea centralei, pentru a i se desface contractul de muncă, măsura nu se ia, întrucît — expresia îi aparține lui Drăghia însuși — „m-a costat 5.000 lei, dar am scăpat!”

Ulterior, Pirjol se lasă convins, de colegi, și dă declarație scrisă, împreună cu mai mulți, cum că aspectele sesizate în scrisoarea adresată C.C. al P.C.R., referitor la comportamentul șefului de depozit Drăghia se confirmă.

Practic, necazurile încep din acest moment: Drăghia face raport către direcție pentru ca Pirjol să fie trecut de pe mașina de distribuit butelii, pe dubița de transportat materiale — pe care lucrează și astăzi — o muncă extrem de grea, de obositoare, pentru un suferînd ca el.

Ion Dodu (actualul — din noembrie anul trecut — secretar al organizației de bază P.C.R. PECO — Craiova): „Pirjol este un băiat bun, bun muncitor, am vrea să avem cit mai mulți ca el; în acest fel l-a caracterizat, dealtfel, și tovarășul director al ILPP-PECO — Craiova, Constantin Avram, la discuția pe care am avut-o cu Pirjol la sfîrșitul anului trecut, în legătură cu boala sa și cu recomandarea expresă a medicilor de a-și schimba serviciul cu unul mai ușor, cel puțin pînă cînd se va vindeca; a cerut să lucreze pe mașina de butelii, avînd vînzător, fiind astfel în raza orașului și avînd posibilitatea să-și ia medicamentația prescripșă, sau la o stație; la vremea respectivă însă tovarășul Gheorghe Drăghia s-a împotrivit categoric, aducînd afirmația bizară că s-a împotrivit comitetul municipal al P.C.R. Craiova (?)!”

D. C. (laborantă în cadrul CTC): „În 1976, aveam 19 ani, mă trezesc cu Drăghia în mașina sa, de fapt mașina întreprinderii condusă de șoferul Ghigă, și sînt anunțată că sînt chemată de directorul Avram. Am urcat în mașină, ținînd minte că purtam un pardesiu lucrat de mama mea, unul cu cordon. În loc să mergem însă la direcție, mă pomenesesc acasă la Ghigă, Drăghia îmi spune să cobor — era într-un avansat grad de turmentare — eu refuz, mă amenință, sînt nevoită să cobor, dînsul adresîndu-mi-se cu „hai, fă, ce mai faci pe a dracu”, că dacă-ți dau o palmă și-asa te iau!”; în casă patul era desfăcut, șoferul a plecat imediat — nu știu cine a închis ușa, el sau Drăghia — acesta din urmă s-a dezbrăcat, m-a rugat să mă fac comodă... am ajuns la altercații, mi-a rupt cordonul pardesului, apoi ciorapii, asta m-a scos din sărite; mi-a promis că îmi va lua el alt pardesiu, că îmi face o vilă, îmi dă bani cît vreau!... Nu a reușit. m-am apărut, după vreo două ore s-a întors șoferul, l-a pus să mă duc înapoi la serviciu, Ghigă m-a rugat pe drum să nu spun nimic la nimeni, că e înșurat... ce să vă mai spun? Acum zîmbesc, dar atunci...! Drăghia este unul dintre cei mai mari escroci pe care i-am cunoscut, la mită, cere bani la stație la toți gestionarii — Trancă, Bălașa, Dumitru — mai ales celor mai în vîrstă. Ia și benzină, pe gratis!”

Augustin Pătureanu (tehnician, fost secretar P.C.R. pe depozit): „Lucrez de 14 ani în această întreprindere. În nenumărate rînduri i-am atras atenția lui Drăghia, am vrut să-l punem și în discuția biroului, s-a împotrivit însă tovarășul Constantin Cosineanu, pe atunci secretar P.C.R. pe întreprindere — acum

Adevărul are totuși un singur chip

Fața dinții e aceea a graficelor și statisticilor, a diplomelor de merit, una dintre ele, destul de recentă, fiind chiar o diplomă de autobază frunțasă pe țară. Mai este oglindită în relatările factorilor de răspundere, în primul rând ale directorului întreprinderii de transport auto Bacău, ing. Alexandru Anghel, și ale șefului Autobazei 2, Nicolae Lupu.

Trăsăturile acestei fețe sînt realizări în producție meritorii, chiar exemplare pe alocuri, și se materializează în date statistice din care pomenesc aici numai câteva, mai grăitoare. Planul îndeplinit anul trecut în proporție de 101,4 la sută (la tone-kilometri 110,3 la sută). O uriașă cantitate de marfă transportată, aproape 10 milioane tone anual, precum și 27 milioane călători sau aproape o jumătate de miliard călători-kilometri. Încasările pe un an se apropie de 300.000.000 lei (105,8 la sută față de plan), din care beneficii aproape 60 milioane. Toate acestea obținute cu efort permanent, adesea în ciuda unor împrejurări vitrege, cum ar fi zăpezile și gherul din iarna asta sau greutățile în aprovizionarea cu piese de schimb și combustibili și cite și mai cite.

O altă față este însă aceea ce apare din memoriul trimis redacției de către un grup de încadrări. Erau înșirate acolo o seamă de rele făcute de director și de alte persoane din conducerea I.T.A.B., îndeosebi șeful Autobazei 2, precum și de alții, favorii ai șefilor. Acuzatii grave, luare de mită, persecutarea încadrărilor curajoși și cinstiți, risipă de combustibili și degradarea vehiculelor din pricina unor carente de organizare, goana după câpătuală în dauna rezolvării problemelor economice și sociale, brutalitate în relațiile cu subordonații s.a. Un tablou cit se poate de sumbru și alarmant, la care voi reveni ceva mai încolo.

Este apoi a treia față, cu trăsături mai vagi dar nu lipsite de semnificație. E vorba de ceea ce văd și gîndesc oamenii din Bacău, cei ce beneficiază de prestațiile oferite de I.T.A.B. Trăsături mai vagi, deoarece exprimă opinii diverse. Aici, printre destule critici, domină totuși aprecieri pozitive. Aprecieri pe care cred că le-aș putea condensa în dorința unora ca și transportul urban să fie preluat de I.T.A., sugestie din păcate repudiată vehement de ing. Alexandru Anghel.

A patra față a I.T.A.B. este aceea, destul de complexă, pe care am izbutit să o întrezăresc în cele 2 zile petrecute la Bacău. Trăsăturile acesteia împrumută cite ceva de la toate celelalte 3 și sînt, așa spune, mai aproape de adevărul faptelor și al stărilor de lucruri din spațiul și timpul acestei mari și importante întreprinderi avînd ca specific mișcarea. I-am cules trăsăturile încetul cu încetul din vorbele citorva zeci de oameni, din numeroase documente și registre pe care le-am consultat — cu concursul maiorului Roșca de la miliția orașului, al tovarășului procuror Olariu și al instructorului

Comitetului municipal de partid, Constantin Secăreanu. Treptat, tabloul strălucitor despre care vorbeam la început s-a mai înnegurat puțin, iar tabloul cel negru din scrisoare s-a luminat pe alocuri. În cele din urmă ele s-au suprapus, rezultînd o imagine destul de incertă, deși nu lipsită de sens și, mai ales, de învătăminte.

Din păcate se confirmă, chiar dacă nu în întregime lor, citeva din relele semnalate redacției. Astfel, asprimea față de subalterni a fost mai mult sau mai puțin recunoscută de cei cu care am stat de vorbă, inclusiv directorul Anghel și șeful de autobază Lupu. Puteam să-i zicem chiar asprime excesivă uneori sau lipsită de discernămint, dar nu brutalitate. Discutată — și desigur foarte discutabilă — rămîne doar oportunitatea acestei asprimi. Neîndoios că nu-i ușor să conduci o armată de vreo 2.000 de soferi și că asta nu-i o treabă ce s-ar putea face cu metodele unui pension de domnișoare.

Aproape nimeni nu a confirmat acuzația din scrisoare cum că transferul pe mult dorite (ați ghicit de ce?) autobuze, piesele de schimb sau mașinile noi s-ar da pe sprinceană, mai bine-zis pe bani. Rămîne însă bătător la ochi faptul că pe autobuze au fost transferați foarte mulți soferi tocmai de la Comănești și numai unul singur de la Autobaza 1 Bacău, cu atât mai mult cu cit printre cei de la Comănești, după competența opiniei a inspectorului șef Octavian Popescu, destul sînt departe de a fi niste asi al volanului. În ce privește mașinile noi, inspectorul principal Constantin Gherasim mi-a relatat că au fost constatate nu puține cazuri cînd criteriile legale de acordare nu au fost respectate; chiar de curînd a fost nevoit din același motiv să respingă tabelul pe 1979.

„Care mai de care vrea să scoată bani cit mai mulți de pe urma soferilor”, se spune în scrisoare. E cazul aici să arăt că am stat de vorbă cu 14 din cei 17 oameni de bine indicați ca posibili martori, și numai 3 au afirmat că soferii sînt jecmăniți prin fel de fel de colecte de bani în folosul vreunui șef ori al „favoritilor”, prin invitarea sînică la nunți cu dar și în alte moduri. Ceilalți au răspuns că nu-i adevărat sau că nu știu nimic. Tovarășul Gheorghe Lăcătușu I, sofer cu părul albit „în 25 de ani de muncă la volan, fără penalizări”, chiar a ris și a răspuns scurt: „Prostii!” Și totuși nunți cu dar au fost, chiar recent, 4 semnalate în scrisoare, plus una (fiul inspectorului Popescu) de care am aflat pe parcurs. La aceste nunți au fost invitați și subalterni ai mirilor, ai socrilor sau ai nasilor și se vorbește că oamenii acceptă invitațiile de frică, dar nimeni nu a putut da măcar un singur exemplu cînd un sofer, refuzînd o astfel de invitație (cazuri au fost), să fi avut de suferit represalii. La toate nunțile s-au strîns sume mari de bani, recordul revenind președintelui de sindicat Mircea Nistor, care la nunta fiului său, din vreme și bine orga-

nizată și cu participarea a peste 300 persoane, a recoltat mai bine de 100.000 lei. Nu-i de mirare atunci că lumea vorbește și face comparații între prodigioasa organizare a nunții și felul cum este condusă munca sindicală în întreprindere.

Se cuvine să arătăm aici și faptul că unele dintre acuzații, dintre cele mai grave poate, s-au dovedit total neadevărate în cursul verificării. Astfel, anchetele privind accidente din luna ianuarie nu au fost deloc musamalizate. Soferul Iordache Crișu (cu gestiune) nu este „posesorul a nu mai puțin de 3 condamnări penale”; a avut una singură, acum 15 ani, este reabilitat și nu are cazier, cum ne declară inspectorul principal de la personal, Constantin Coștraș. Nicolae Arhip I, sofer, care nu are dreptul la locuință din fondul de stat fiindcă a avut proprietate și a vîndut-o, nu a primit apartament din cota întreprinderii; a fost cazat provizoriu. Primăria (nu I.T.A.) ajutînd astfel o familie cu 4 copii, și este înscris la apartament proprietate personală, pe care urmează să îl achite integral, nu în rate. Ancheta privind gravul accident comis de Diac Augustin nu a fost închisă amabil prin chefuri la Hanul Măgura, de vreme ce respectivul a fost condamnat în noiembrie trecut la 3 ani închisoare pentru ucidere din culpă, iar la 13 ianuarie a.c., ca urmare a recursului introdus de către Procuratura locală Bacău, pedeapsa i-a fost majorată la 5 ani.

Păcat că activitatea întreprinderii de transport auto Bacău — altfel cu destule realizări meritorii, cum arătăm la început — este umbrată de neresulii amintite aici și de altele, precum și de atîtea birfeli ce ar putea fi stăvilite dacă în toate cazurile, fără excepție, s-ar acționa mai pe față, mai la lumină.

MIRCEA FODOREANU

IILEANA DĂSCĂLESCU: Fluturii

nu mai e, a fost trecut economist la sfîrșitul anului trecut, organele de miliție l-au prins hînd mită l... Pirjol, pot spune, este un băiat cînstit, muncitor, ar trebui ajutat să lucreze în oraș, mai aproape de casă. Să revin la Drăghia: repet, i-am atras atenția să se potolească, să nu mai ia benzină din depozit, să înceteze cu chefurile, cu femeile. A afirmat într-adevăr că l-a costat 5.000 lei pentru a scăpa de desfacerea contractului de muncă dispusă de centrală.

Dumitru E. Dumitru (președinte al comitetului sindical pe întreprindere de 10 ani de zile): „În urma discuțiilor cu Pirjol pe linie de partid, s-a intrunit biroul C.O.M. pe întreprindere, unde s-a discutat cazul său. Chiar eu am propus să fie trecut la o stație sau pe o furgonetă cu butelii. Deși 5 membri au fost de acord, cel de al 6-lea, Drăghia, s-a împotrivit, invocînd diverse motive. Mai adaug că Drăghia nu se ducea la stația decît pentru a lua banii ce i se cuveneau, e vorba de sute de lei zilnic. Pirjol e un băiat deschis, cînd spune un lucru îl spune în față. Este cîndă că pe Pirjol îl persecută toți, pe cînd Drăghia rămîne mereu în picioare. Dacă Pirjol sau eu aș fi fost în situația lui Cosinceanu, de pildă, care a fost prins luînd mită și care îl persecuta pe Pirjol împreună cu Drăghia, eram în pușcărie l... Felul în care se comportă Drăghia e revoltător. Și — culmea! — în loc să fie pedepsit este numit acum economist C.T.C. pe întreprindere, controlînd într-un fel stațiile din 4 județe, rază pe care își desfășoară activitatea întreprinderea noastră l”

Gheorghe Toma (șeful depozitului Plaiul Vulcanăști, în urma schimbării lui Drăghia; lucrează în întreprindere de peste 11 ani): „Eu am fost prieten cu Drăghia și aș vrea să mai fiu, dar nu cred că se mai poate, una îți spune în față, alta în spate. Pe Pirjol l-a trecut pe dubiță în mod absolut ilegal, folosînd drept pretext că omul nu a mai putut lucra într-o zi, după orele 16. Drăghia e un om teribil de încrezut, de îngîmfat, cînd era vorba de diverse acțiuni voluntare privea și dădea ordine, nu țiar fi pus mîna nici în rîsul capului. Vă rog să rețineți că nu am absolut nimic de împărțit cu Drăghia, în particular e un om plăcut, mai comunicativ decît în relațiile de serviciu... dar, nici așa l”

Marin Tecu (fost contabil-șef la depozitul Plai, actualmente contabil-șef la postul de pază militarizată): „Am plecat de la PECO pentru că nu m-am înțeles cu Drăghia, crease o atmosferă urîtă, deși lucram aici din anul 1970. Mi se văitau gestionarii, „ce dracu”, nea Marine, asta e nebun? Ne cere tot timpul bani, de unde să-i scoatem?!” Am asistat chiar la un incident între Drăghia și Ion Bălășa,

șef de stație, care a refuzat să-i dea bani, a pus omul mîna pe manivelă, dacă nu eram de față ieșea urît de tot! Într-adevăr, Drăghia a dat fără repartiție o cantitate de benzină unui verișor de-al lui din Tg. Jiu, unul Morega, care își consumase cota pe 1978, încălcîndu-se astfel grav Decretul 620/1974, care interzicea cu desăvîrsire să se dea benzină peste repartiție, prevăzîndu-se chiar sancțiuni penale. Cînd s-a dispus desfacerea contractului de muncă a dispărut trei zile la București împreună cu Sebastian Paveloiu, șeful serviciului organizare, personal, distribuții și învățămînt. Am fost martor cînd a afirmat că treaba s-a mușamalizat și că l-a costat 5.000 lei treaba asta. A fost încă unul din motivele pentru care m-am hotărît să plec din unitate.”

Luca Stoica (fost vînzător butelii, în prezent distribuitor în paniificație): „Pirjol are perfectă dreptate, neregulile sînt însă mai grave și din păcate sînt implicați mai mulți. Mie de pildă mi s-a desfacut contractul de muncă în 1977, de aici, de la PECO, pentru că am refuzat să-i mai dau cite 400 lei lui Cosinceanu, fostul secretar de partid; pe chestia asta m-am certat cu nevasta, mereu aduceam lipsă din retribuție. Și aproape de nevastă, Cosinceanu mi-a spus, atunci cînd îmi dădea cu piciorul pentru că am refuzat să-i mai dau bani: „nevastă, cînd o neglijezi, pleacă după altul!” — și m-a dat afară. Tovarășul Paveloiu mi-a cerut apoi 5.000 de lei, pentru că să mă aducă înapoi. Nu aveam decît 2.000, așa că, nu s-a mai aranjat nimic... Martori? Fi-rește că nu am martori, pîi ce, mita se dă cu martori? Iată însă că lucrurile s-au schimbat, Cosinceanu a fost prins luînd mită iar Paveloiu încercînd să treacă granița într-o excursie cu 500 lei doșiți în cravată și în pachetul de țigări. Oare asta nu spune nimic? În sfîrșit, bine că am scăpat de toate murdăriile astea l”

Lucian Ciobanu (tehnician la serviciul tehnic PECO-Craiova): „Se fac abuzuri la vedere, Drăghia și cu Paveloiu sînt prieteni, fac revelațiile împreună, primul i-a dat celui de-al doilea cadouri în cristale, copilul lui Paveloiu a povestit asta colegilor la școală. Știți că Paveloiu a fost prins, la o excursie peste hotare, cu 500 lei doșiți? A fost amendat, trimis înapoi și... continuă să fie la personal, nici nu a fost măcar discutat în organizația de bază sau sancționat în vreun fel. Despre Drăghia? În afară de cazul cu Pirjol — în care Pirjol are evident dreptate! — mai rețineți că i-a adus la stație pe soția soferului său, Ghiga, pe tatăl său Andrei Ghiga și pe vărul său Gucu Iulian. Cînd a fost o reorganizare acum doi ani, toți a-

ceștia au rămas, în schimb l-a dat afară pe unul, Dinu Marin, care lucra la noi de 20 de ani și avea 4 copii... Mie, personal, mi-a făcut un rău acest tovarăș Paveloiu, cînd s-a împotrivit să fiu încadrat ca șef de gestiune la un depozit din Caracal, desi aveam avizul favorabil al tovarășului director Constantin Avram; în schimb își angajează fratele, Constantin Paveloiu, pedagog la o școală din Motru (?), ca șef de gestiune la depozitul PECO-Strehaia, scootîndu-l din învățămînt. Nu fac caz de problema mea, dar tot stare de abuz se numește.”

Și așa mai departe... „Stare de abuz l” Da, acesta este termenul exact. La 1 august 1977, Nicolae Pirjol, membru de partid din 1961 și avînd diverse munci de răspundere, este trecut în mod abuziv să lucreze pe dubiță, desi bolnav fiind și împotriva hotărîrii adunării generale de partid din iulie 1977, de la care există un proces-verbal. Pretextul e acela al „rotirii” pe mașini; se vîită însă că „rotirea” i se aplică numai lui Pirjol, care a lucrat dealțul pe 13 mașini l

Am stat de vorbă cu directorul întreprinderii, tovarășul Constantin Avram, un om despre care toți cei cu care am stat de vorbă mi-au vorbit numai de bine, „chiar dacă uneori este nervos și ridică tonul, întotdeauna a încercat să-i ajute pe cei necăjiți”. Este într-adevăr un om nervos, avînd motive întemeiate — niste necazuri pur omenești în familie — dar l-am simțit a fi dintr-o bucată. Aspectele sesizate de oamenii muncii din subordinea sa sînt de acum de notorietate publică și se confirmă. În ce-l privește pe soferul Nicolae Pirjol, Constantin Avram are numai cuvinte de laudă, la fel ca și despre soția sa, Ioana, care lucrează în cadrul întreprinderii. A încercat să-l păstreze pe Pirjol pe furgoneta cu butelii, nu a găsit înțelegere însă la Drăghia, pe atunci șeful depozitului Plaiul Vulcanăști. „A fost și o greșeală a mea — îmi mărturisesc — o slăbiciune. Promit însă că voi rezolva situația acestui om l”

HORIA PĂTRAȘCU

În concluzie?

Din discuția purtată astăzi, 19 februarie a.c., cu tovarășii din forul tutelar — Centrala de desfacere a produselor petrolieri PECO București — și din partea comitetului de partid al aceluiași for, tovarășii Alexandru Pricoară, șeful biroului personal, și tovarășul Alexandru Rizeșcu, secretar de partid pe centrală, rezultă că faptele de mai sus se confirmă, că unele măsuri sînt în curs de aplicare și că, cercetînd temeinic faptele, e firesc să așteptăm soluții pe măsura faptelor.

Reeducare

lingă casa de bani

Înainte de a fi deferit justiției, „cazul” Margaretei Zorca, fostă casieră la Autobaza I.T.A. Tirnăveni, autoarea delapidării unei importante sume de bani, a fost pus în dezbateră colectivului.

La ora anunțată, în locul destinat debaterilor se afla adunat întregul personal prezent în după-amiaza aceea la sediu, măturie a interesului, curiozității și mișnirii celor ce aveau să fie martori și judecători ai unui fapt ieșit din comun...

— Profitînd de încrederea nejustificată acordată unui element necînstit, care, a comis fapte infracționale, ca și de lipsa de control din partea celor care aveau obligația legală să verifice modul în care casiera își îndeplinea atribuțiile — a relevat maiorul Traian Oiteanu de la miliția locală — Margareta Zorca a falsificat aproape zilnic situația încasărilor, a revîndut bilete de călătorie folosite, delapidînd într-o perioadă de aproape un an peste 100.000 lei...

Să facem deci un calcul elementar: dacă un muncitor cu o calificare medie, cîștigă lunar circa 2.500 lei, înseamnă că infracțiunea respectivă a realizat suplimentar, pe căi ilegale, într-un an cît cîștigă un om cînstit, cu sudoarea frunții, în 3 ani și 4 luni.

Cum să nu-ți provoace indignare o asemenea faptă!

— Este regretabil că ilegalitățile săvîrșite n-au fost descoperite mai din timp... — afirma Ana Petru, contabila autobazei.

Să ne oprim însă mai îndeaproape asupra acestui „caz”. Să-l analizăm cu mai multă atenție, pentru a găsi răspuns la întrebarea: cum a fost posibil?

Deci, cum a fost posibilă delapidarea sumei de peste 100.000 de lei într-o unitate — ca în oricare alta de altminteri — unde evidența strictă și controlul sistematic, competent, ar putea preveni orice ilegalitate?

Firește, ca să fi fost evitată activitatea frauduloasă de la casieria Autobazei I.T.A. din Tirnăveni, trebuia mai întîi să fi fost cunoscut în mod temeinic cel cărui urma să i se incredințeze gestiunea biletelor și a contravalorii acestora. Practica ne demonstrează că cel care s-a dovedit a fi încorect în asemenea funcții va fi tentat și altă dată să comită fapte nepermise. De aceea, în cazul gestiunilor, însăși legea interzice reîncrederea în asemenea funcții a celor care au comis fapte păgubitoare avutului obștesc.

Cum a fost cunoscută Margareta Zorca? Este ușor de imaginat cîtă superficialitate s-a manifestat în verificările efectuate, dacă nu s-a aflat că ea în cauză mai suferise o condamnare pentru delapidarea sumei de 80.000 lei, pe cînd funcționase tot casieră la I.A.S. Săuca. O lipsă însemnată în gestiune i s-a găsit și pe cînd a fost casieră la Agenția LOTO, precum și după încadrarea ei la Autobaza din Tirnăveni, dar nici factorii de răspundere n-au luat, la vremea respectivă, măsuri corespunzătoare și nici serviciul de cadre de la întreprinderea de transporturi auto n-a ținut seama de faptul că „năravul din fire” nu se lecuieste chiar atît de ușor, cînd condițiile care îl favorizează persistă.

Și pentru un asemenea „nărav”, la Autobaza din Tirnăveni condițiile favorabile necinștei n-au lipsit. Există obligația profesională să se verifice evidența încasărilor zilnice, să fie controlate cu atenție diagramele prin confruntarea lor cu seriile biletelor oferite la călători, dar nu și-a bătut nimeni capul să se convingă cu adevărat dacă documentele respective sînt în regulă. Și casiera încorectă prindea astfel curaj. Lăcomia o determină să-și însușească sume tot mai mari.

Dar, în afară de posibilitatea descoperirii ilegalităților prin controale, obligație strictă a factorilor cu munci de răspundere și a specialiștilor în domeniul respectiv, să nu se fi atras nîmănuși atenția modul de viață dubios pe care îl ducea fosta casieră, cheltuiînd sume de bani mult prea mari pentru veniturile ei legale?

Și în acest caz, dezinteresul nepăsarea celor care au observat și tăcut, s-au dovedit a fi condiții favorabile necinștei. Este de la sine înțeles, dacă așa-zisul nărav din fire n-ar fi întîlnit teren prielnic nu s-ar fi așuns în situația ca Margareta Zorca să fie condamnată la 6 ani și 6 luni închisoare și nici avutul obștesc să fie păgubit cu o asemenea sumă, consecințe care nu pot decît să ne mihnească, dar care trebuie să ne dea și de gîndit.

MIHAI GROZAVU

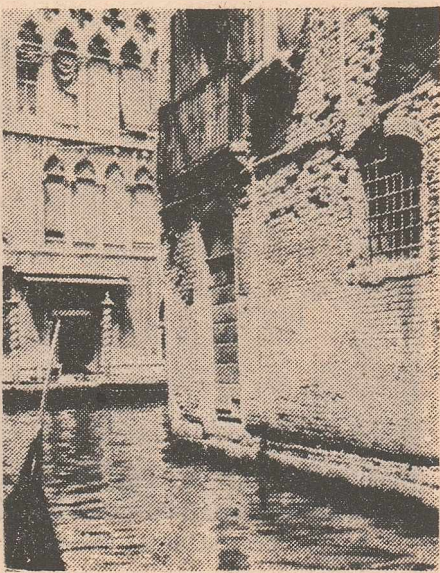
Colaborarea intereuropeană — element catalizator în realizarea unei securități trainice pe continent

Există noțiuni geografice care, investite cu un corolar politic specific, ajung să desemneze fie realități, tendințe sau procese pozitive ale vieții internaționale fie, dimpotrivă, — din păcate — stări conflictuale sau stări de încordare, „puncte fierbinți” pe harta globului. Zona Mediteranei, îndeosebi grație primei Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa, dobândește o încărcătură politică sporită. Se desfășoară, în această perioadă, în baza Actului final de la Helsinki, o reuniune — în plină Mediterană — în capitala Maltei, La Valletta, aplicată problemelor colaborării economice, științifice și culturale între statele riverane (țări europene semnatare ale Actului final de la Helsinki, dar și țări mediteraneene neeuropene).

Un proces de evaluare într-o viziune structurată a problemelor specifice (de natură politică, economică, științifică, culturală etc.) bazinului Mediteranei este vizibil de mai mulți ani. Demersuri concrete pentru catalizarea evoluțiilor favorabile în unele din aceste domenii s-au întreprins deja, altele sînt în curs. Cu puțin înainte de momentul La Valletta, a existat un moment Monte Carlo-Geneva, consacrat cooperării în domeniul protecției mediului înconjurător acestei zone a Europei și a lumii. Reuniți cu câteva săptămîni în urmă la Geneva, cercetătorii din 17 țări confirmau Mediteranei diagnosticul de „mare cea mai poluată” a planetei, convenind asupra unui plan menit să salveze viața apelor sale, altfel primejdii în următoarele câteva decenii. O știre tonifiantă, ce depășește de fapt aria activităților legate de protecția mediului înconjurător, în sensul strict al termenului. Spiritul de colaborare dintre state, aplicat la domeniul specific amintit, se circumscrie tendințelor pozitive manifestate în acest an pe plan general european.

Așadar, prin eforturile conjugate ale statelor riverane, fenomenul de poluare a Mediteranei urmează a fi zăgăzuit pentru a deschide cale largă unui salutar proces de asanare și purificare.

Extrapolînd, vom spune că același lucru este de dorit în cel mai înalt grad și pentru climatul general, în accepția cea mai largă a termenului, din bazinul mediteranean. Căci trăsînd contururile sudice ale Europei — continentul ce deține azi supremația, de loc glorioasă, în ce privește concentrarea de trupe și armament din cel mai distrugător — Mediterana este la rîndul său, spun experții (de data aceasta în probleme militare), marea cea mai înarmată a oceanului planetar. Mediterana resimte, așadar, din plin și fenomenul „celeilalte poluări”, poluarea climatului politic. Puncte nevralgice, ale vieții politice internaționale postbelice s-au localizat și în această zonă. Între ele, conflictul din Orientul Apropiat și problema cipriotă cu toate

Marea, care a contribuit la farmecul fără egal al Veneției, i-a devenit orașului în zilele noastre tot atît de fatală ca și aerul poluat

implicațiile sale. Nu o dată, în ultimele câteva decenii, Mediterana a fost teatrul de manifestare a unor acțiuni și practici contrare cursului sănătos în relațiile internaționale: manifestări anacronice ale politicii de bloc, ingerințe în treburile interne ale statelor, demonstrații de forță, episoade ale escaladării cursei înarmărilor. Factori din cei mai poluanți ai atmosferei în zonă, în Europa și pe plan internațional. Lucrările și rezultatele primei Conferințe pentru securitate și cooperare în Europa, procesul multilateral declanșat de acest eveniment la nivel general european deschid perspective largi transformării Mediteranei într-o zonă a păcii, înțelegerii și colaborării benefice dintre state. Iar faptul că una din importanțele reuniuni general europene, inserată în acțiunile ce decurg din urmările Conferinței pentru securitate și cooperare, între etapa Belgrad și etapa Madrid, are loc acum în capitala Maltei, are și o valoare de simbol.

Romanii numeau Mediterana „Mare nostrum”. Astăzi, și în viitor, Mediterana trebuie să fie o „mare nostrum” pentru promotorii păcii și bunei vecinătăți între state, ai înțelegerii și cooperării lor reciproc avantajoase. Fluxul produselor nocive, al reziduurilor care distrug viața și care se deversează zilnic în apele Mediteranei poate și trebuie stopat. Reușita acestei operațiuni, apreciază specialiștii, depinde în proporție de sută la sută de voința de acțiune a statelor. „Mareea neagră”, emanația a vechii politici imperialiste de forță și dictat, care năvălește sau doar se insinuează în climatul acestei zone a Europei și a lumii, viciindu-l, poate fi pe deplin curmată. Totul depinde de voința politică a statelor, de hotărîrea lor fermă și exercitată cu bună-credință, de a acționa în conformitate cu angajamentele asumate prin Actul final de la Helsinki, în spiritul dreptului internațional și în consens cu interesele și aspirațiile popoarelor.

CORNELIU VLAD ■

Apartheid cu minecuțe...

Între Pretoria, Johannesburg și Durban s-a făcut, la un moment dat, un activ schimb de impresii. Interlocutorii erau, cu toții, albi de tot, aproape palizi și semănau între dînșii din cauza cămășilor albe bine scrobite și a costumelor foarte sobre, așa cum le stă bine funcționarilor municipali care fac din respectul față de sine și mai ales față de ambalaj o marcă a valorii sociale. Funcționarul cu pricina prinseseră gustul cotocivilor pe o temă, devenită între timp desuetă, și anume cum să nu se schimbe nimic prin părțile esențiale, dar să pară că ceva s-a modificat. Era vorba, nici mai mult, nici mai puțin decît de fardarea apartheidului cu dichis și aplomb astfel încît rasismul municipal să rămîna drastic și eficient sub o tentă de dulce democratism. Dilema era mare, obiectivul limpede iar mijloacele confuze. Ceea ce devenise clar era că băncile pentru albi și băncile pentru negri din parcuri și gări trebuiau amenajate astfel încît să rămîna strict separate, dar să nu arate așa ceva. La fel, platformele autobuzelor pentru albi și pentru negri, cinematografele pentru albi și pentru negri, scaunele de bar pentru albi și pentru negri și așa mai departe.

A scrie negru pe alb că un anume obiect poate fi utilizat în acest sfîrșit de secol în funcție de culoarea clientului începuse să devină chiar și în miezul apartheidului o formulă incomodă avîndu-se în vedere evoluțiile sociale și politice scutite de orice echivoc chiar și în această țară...

Mercenarii scrobii ai rasismului, cu o certă poftă de adaptare la un mediu nou, au apelat însă — conform unei vechi și la fel de penibile tradiții — la arta subterfugiilor. Mai vechea lege „group areas act” a devenit astfel o specie de efect al efectului. Legea prevedea inițial ca departajarea cartierelor de locuit să se facă pe criterii rasiale. Prin forța împrejurărilor avînd un nivel de trai mai ridicat albi au ocupat cartierele rezidențiale sau, mă rog, cele bine amenajate din punct de vedere urbanistic și chiar igienic în timp ce me-

tișii și negrii au rămas cu rămășițele. Așadar, lucrurile păreau limpezi și definitive: de o parte populația normală iar de partea cealaltă suprapopulația neagră, masată clăie peste grămadă în zone insalubre, periferice. În momentul cînd politica parului și injurăturii a început să fie pusă sub semnul întrebării după un lung șir de zguduiri ale acestui roșu de farsă și gafă, legile rasiste au trebuit... reamenajate. Celebra „group areas act” nu s-a mai putut baza decît pe numărul de ranzi de pornire în achiziționarea unui teren de construcții sau reședință. Se întimplă însă că și negrii — excepția nu probază regula — pot avea oarecare capital. Faptul simplu că un negru posedă suficienți ranzi (moneda sud-africană) pentru a-și cumpăra o casă în mijlocul caselor albilor a declanșat, desigur, spaima deschise și mascate și o oarecare tulburare generală în rîndul domiciliatilor rasisti. Cazul unuia metis, Mutusamy Packery, care s-a instalat, recent, într-un apartament alb de tot din Hatfield de lângă Pretoria a stîrnit, într-un asemenea climat de subtilă emoție, enorme ecouri. Proprietarul, Pieter Cloete, după ce a încasat banii de chirie pe primele șase luni și și-a plătit, treaba lui, datorile a căpătat alergia rasistă binecunoscută și a încercat să-și dea afară chiriasul. Tentativa nu a reușit, petițiile s-au împotmolit în sertarele primăriei și domnului Cloete nu i-a rămas altceva decît să monteze, la circumsa favorită, o aprigă revoltă de ciraci nemulțumiți și ei de „interferențele inadmisibile” care au început să-și facă loc în aerul altădată... alb al Pretoriei.

Funcționarii municipali nu sînt însă chiar atît de abulici și, cifrele o demonstrează, au reușit numai într-un singur an să dea afară 26 790 de negri din locuințele lor prea igienice, presîndu-i cu șicane și amenzi, cu mici și mari porcării puse la cale cu ambiția feroce a bătașilor care trebuie să renunțe la ghiogă în schimbul chitanțierului...

Astfel dacă pe stradă rasismul își mai face loc în scrișnetul șenilelor și al tropăitului de cizme, prin case fișie, tenace și imperturbabil, apartheidul cu minecuțe și ștampilă într-o ultimă tentativă de a-și face un autoportret... după merit.

B. RADU ■

Știința pe mapamond

Sisturile bituminoase

Sisturile bituminoase încorporează cele mai importante rezerve de petrol „neconvențional”. 300 miliarde de tone sînt ascunse în zăcămintul de la Green River, ce se întinde pe teritoriul a trei state ale S.U.A.; 110 miliarde de tone așteaptă în subsolul Americii de Sud, în special în Brazilia; 13 miliarde sînt disponibile în Africa, 12 miliarde în Asia și 6 miliarde în Europa.

Viitorul acestei surse de energie ar fi deci asigurat, dacă nu ar exista obstacolul tehnologic: dintr-o tonă de rocă se poate spera să se extragă, în funcție de loc, de la 30 la 250 de litri de petrol. Un rezultat slab pentru o succesiune de operațiuni miniere și industriale foarte grele: trebuie să se extragă tone de blocuri de rocă, aceasta să fie concasată, apoi încălzită la o temperatură de peste 500 grade C pentru distilarea conținutului lichid, al cărui cost oscilează între 15 și 25 dolari per baril.

În ciuda rezervelor enorme, tehnologia actuală permite, în cel mai bun caz, să se extragă 30 miliarde tone de petrol în lume, ceea ce reprezintă totuși o treime din rezervele dovedite de petrol clasic. Există deja țări care produc petrol din sisturi. Printre acestea, în Brazilia, la Sao Mateus do Sul, o unitate-pilot a societății „Petrobras”, furnizează zilnic 1 000 barili de petrol și 36 500 metri cubi de gaz combustibil din prelucrarea a 2 500 tone de rocă. Prețul de instalare — 21 milioane dolari. Marocul intenționează să exploateze zăcămintul de la Timahdit, în Munții Atlas: 30 pînă la 40 milioane tone de rocă tratată anual ar putea furniza aproximativ 3 milioane tone petrol brut.

În Franța, ca și în restul lumii, viitorul sisturilor depinde de o nouă tehnică, experimentată în S.U.A. de „Occidental Petroleum”: distilarea „in situ”, ceea ce se înrudește cu gazeificarea subterană a cărbunelui. Nu au fost făcute cunoscute încă procentajul de petrol care poate fi recuperat și costul procedurii. Primele experiențe, efectuate de Biroul Minelor Americane la Rock Springs, în Wyoming, nu au oferit pînă în prezent rezultate concludente.

Ochii și urechile lumii

Între adulți

— Da' pe bună dreptate... Știi ce s-a întimplat acum trei ani la Fisher-Price?

— Nu...

— ... (la ureche).

— ...

— Planuri absolut confidențiale.

— Da'cum a fost posibil?

— Spionajul industrial, azi, e o realitate. Nu știi de unde poate sări iepurele.

— Ștî înțeleg că fabricau iepuri...

— Iepuri, vulpi, locomotive, rachete, camioane, broaște, macarale, prototipuri miniaturizate, super-sofisticate, au specialiști formidabili, ultimul camion, de pildă, era prea mare, prea complicat, au trebuit să-i schimbe dimensiunile, i-au schimbat chiar culorile. Toate astca sînt secrete.

— Te cred.

— Tipii, bagă de seamă, nu fabrică arme. Sînt foarte mindri de asta. Șeful proiectării susține că e în joc onoarea lor, să nu fabrică arme, să nu creeze o lume violentă, să nu pună pe piață instrumente care incită la crimă.

— Normal. Cine ucide azi un ou, miine poate ucide un bou.

— Exact. Și mai e concurența televiziunii. Azi, copiii, la 3 ani, știu ceea ce se învăța altădată la 6. Explozia cunoștințelor are loc chiar în creșe! Așa că toți devin deștepti de mici și nu le mai poți da pe mină orice. Vicepreședintele fabricii anunță că se vor lansa în electronică și audio-vizual...

— Înseamnă că vor deveni și mai vulnerabili...

— Nu încapă îndoială. Zeci de spioni industriali vor încerca să pătrundă în laboratoarele lui Fisher-Price. Va fi o luptă aprigă! Acum trei ani, îți repet, a avut loc... (la ureche).

— Da'cum de-a fost posibil?

— A fost! Vigilență slabă, cifră de afaceri prea mare, neatenție generală...

— Și i-a prins? L-au prins?

— Nu știu.

— Prototipul furat a fost tras în serie altundeva?

— Nu știu. Eu vorbesc pe ce știu: n-ai voie să pătrunzi pe culoarele cercetătorilor de la Fisher-Price fără o autorizație specială, fără a fi supravegheat ca la marile centre atomice. Cum faci un pas într-acolo, apare cine trebuie să apară și ești strîns elegant și persuasiv de cot... Cunoști acea strîsoare?

— Ba bine că nu... Cum poți trăi fără s-o cunoști? Eu cred că spionul s-a introdus prin însăși natura întreprinderii.

— Adică prin parc? Nu știu dacă Fisher-Price are parc...

— Fără jocuri de cuvinte, măcar aici să fim serioși. Fii atent — nu-ți cer să fii Mannix: cum poți face spionaj industrial într-o fabrică de jucării pentru copii? Dacă zici că de la trei ani copiii știu azi ceea ce se învăța la șase, o regulă de trei simplă îți va spune că poți face azi spionaj industrial într-o fabrică de jucării, folosind copiii. Dacă explozia cunoștințelor — cum zici că se exprima tipul — are loc chiar în creșe, nimic mai simplu ca spionii să fie recrutați dintre copiii cu care se experimentează prototipurile de păpuși, de vulpi, de camioane, de macarale și rățoi...

— Nu știu, nu știu, nu știu. Destest romanele de spionaj, cărțile politiste. La Mannix adoram.

— Dețesti, dețesti, dar nu se poate să nu înțelegi pe ce lume ne aflăm. Eu văd foarte clar cum a avut loc furtul prototipului de păpușă de la Fisher-Price. Fii atent — un tată de meserie spion industrial își ia copilul pe genunchi...

— Lasă-mă în pace! E oribil, e oribil — cum să furi prototipuri de păpuși?

— Dacă cifra de afaceri e mare, dacă lumea mai vrea păpuși frumoase, dacă se mai pot încinge bătaii pentru păpuși adorabile între trusturile de jucării...

— E oribil — de cînd lumea, a fura, a spiona...

— Hai, nu fi copil. Eu, de s-ar trece în sfîrșit la dezarmare, aș recicla toți spionii lumii, punîndu-i să facă spionaj la fabricile de jucării. Să vezi ce joacă s-ar încinge pe planetă! Eu m-aș... (la ureche).

— Tu ai spus, tu ai spus! Și amicul fuge de lângă mine, strigînd: Tu ai spus — eu am luat atitudine!

RADU COSAȘU ■

Limbajul statisticilor

Spre sfârșitul anului 1977 agenția „France Presse” difuza o nouă știre despre terorism. Era deci o știre ce se adăuga celorlalte, foarte multe, care se refereau la aceeași temă și apoi s-au tot înmulțit, lucru ce reflecta creșterea actelor teroriste. N-am fi revenit asupra ei dacă ceea ce s-a întâmplat ulterior n-ar fi infirmat-o sau, mai exact spus, n-ar fi de asemenea natură încât să fie depășită. Să reamintim însă, conținutul integral al telegrammei: „Italia a cunoscut, în 1977, un atentat la 4 (patru!) ore și un atentat mortal la 11 (unsprezece!) zile, arată statisticile publicate de ministerul italian de interne. Aceste cifre i-au surprins chiar și pe italieni înșiși, cu toate că s-au obișnuit cu «fenomenul terorismului». Astfel, în 1977 s-au înregistrat 1 600 atentate împotriva sediilor partidelor politice, sindicatelor, împotriva cazarmilor sau locuințelor militanților politici și 553 atentate împotriva unor oameni simpli. Toate acestea s-au soldat cu 31 de morți.

Statisticile ministerului de interne demonstrează că actele de violență s-au dublat de la un an la altul. În sfârșit, cotidianul din Milano «Corriere della Sera» apreciază că, potrivit primelor cifre din 1978 privind terorismul «bilanțul acestui an va fi mai serios».

Așadar, acestea erau statisticile oficiale pe 1977. Dincolo de latura lor cantitativă trebuie avut în vedere și un alt aspect, cel calitativ. Avem în vedere cu prioritate răpirea și asasinarea liderului democrației creștine, Aldo Moro, dar și momentele în care s-au produs sechestrarea și uciderea ilustrului om politic italian: procesul de la Torino al unor importanți lideri și membri ai organizației cu o faimă tot mai intristătoare, „Brigăzile roșii”; încercările de a lansa și consolida „arcul constituțional” format din principalele patru partide politice, în vederea scoaterii țării din acuta criză politică în care se găsea cit și a lansării unor măsuri privind rezolvarea serioaselor fenomene sociale, economice și de alt ordin cu care se confruntă societatea italiană. Între ele, un loc important îl detine, firește, combaterea terorismului.

Asa stind lucrurile, „bilanțul” anului trecut a devenit, din păcate, și mai „bosat”. Date oficiale publicate la sfârșitul lui 1978 arată că în intervalul respectiv s-au comis 2 365 de atentate (unul la 6 zile), iar numărul victimelor omenești este de 37. Cele mai multe acte teroriste s-au comis în triunghiul din nord — Milano-Torino-Genova. Grupările teroriste s-au înmulțit și ele, ajungând la incredibila cifră de 209 (!) „A fost un an al terorismului” conchidea aceeași agenție de presă și-si exprima speranța că poate, în 1979, nu va mai fi așa.

Din păcate, debutul în acest an se situează sub aceeași zodie: atențate și provocări ale grupărilor teroriste, amenințări la adresa unor persoane politice, sfidări ale instituțiilor de stat. Au apărut primele victime pe ianuarie, da, primele! pentru că s-au înregistrat altele și în februarie.

Este adevărat, acțiunile antiteroriste ale poliției italiene s-au înmulțit, au devenit mai eficiente dar ele trebuie să facă față unui număr sporit de grupări teroriste. Renato Curcio, „lider istoric” (!) al „Brigăzilor roșii” a fost condamnat, la Milano, la un an închisoare pentru incitare la violență, pedeapsă care se adaugă celor 15 ani de închisoare pentru activă lui participare la actele teroriste comise de aceleași „Brigăzi roșii” în anii 1972—1974. Totuși, din cauza atacurilor teroriștilor, 4 medici și 60 de gardieni de la penitenciarul din Torino și-au cerut transferul și nimeni nu s-a oferit să preia posturile lor. Cum se vede, situația este la fel de confuză și incertă, iar printre mulți funcționari teama a crescut într-un mod cu totul îngrijorător. Firește, de atare împrejurări beneficiază forțe retrograde, de extremă dreaptă, interesate să întrețină un climat de violență și să compromită orice acțiune guvernamentală de natură să îndrepte țara pe un făgaș normal și să conducă la rezolvarea problemelor serioase cu care se confruntă poporul italian. Pentru că, să se observe, de la zile de foc s-a ajuns la săptămâni apoi la luni și, în fine, la ani de aceeași categorie, cu întregul corteziu de implicații nefaste ce decurg din atare fenomene.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Atunci, fii binevenită, cometă Halley!

Fred Hoyle și Chandra Vikramasinghe, doi cunoscuți oameni de știință, consideră că epidemiile pot fi aduse pe pământ de... comete. După opinia lor, pe suprafața nucleelor cometelor există condiții propice apariției vieții din materie anorganică și, de ce nu, nasterii unor virusi sau bacterii patogene. Inceputul bruscat și difuzarea rapidă a epidemiilor ar susține afirmația, încă nu suficient de solid argumentată, a oamenilor de știință. Părintii acestei teorii opinează că epidemiile de gripă virotică din ultimul timp încep ca urmare a unor mutații genetice intimplătoare sau a unor recombinări genetice ale unui virus sau unei bacterii, care se transmit de la om la om. Ei bine, modificările respective ar fi cauzate de trecerea cometelor.

Probabil nu degeaba strămoșii noștri intrau în panică la apariția unor, cu sau fără coadă, comete. Fără a avea posibilitatea să studieze comportarea, compoziția și influența lor asupra pămintenilor, ei credeau cu tărie că apariția aleatorie a „bulgărilor de foc” nu poate aduce decât necazuri. Coincidența trecerii lor cu apariția vreunei ciume bubonice, tifos exantematic sau variole nu făcea decât să îndreptățească credința în puterile malefice ale efemerelor astre.

Deci, cometele. Ele ar fi vinovate că pe planeta Terra au murit și mor milioane de oameni de maladii mai mult sau mai puțin recunoscute drept epidemii. Departe de noi gândul de a contesta cu totul teoria celor doi savanți. S-ar putea, cine știe, să fie în culpă cometele, dar...

Zilele trecute ziarele au publicat o informație despre o maladie ciudată și necunoscută încă, cu aparentă specifică de epidemie, căreia i-au căzut victime 56 de copii napolitani. Cauza deceselor n-a fost încă precizată, cu toate eforturile medicilor. Cert este, după cum relatează ziarul „Paese Sera”, că boala amintită a lovit doar copiii unor părinți săraci. Ceea ce i-a determinat pe pediatrii din spitalele Neapoleului să găsească cea mai potrivită denumire aceste boli — „maladia săracilor”. După aprecierile prof. dr. Gabriele, cunoscut pediatru la o clinică din oras, 220 000 de napolitani trăiesc la limita infometării. „Il Messaggero”, importantul cotidian peninsular, apreciază că în cartierul Secondigliano, unde locuiesc 70 000 de persoane, lipsesc cele mai elementare instalații sanitare.

Aici, unde femeile sînt atît de subnutrite încît nu-si pot alăpta copiii, unde 137 de copii dintr-o mie mor înainte de a implini un an, acelora care au reușit să

scape de dramaticele statistici ale mortalității infantile nu li se oferă drept hrană decât piine și apă.

O epidemie adusă de vreo cometă? Nu. Pur și simplu mizerie și sărăcie. Epidemia sărăciei. Mult mai ușor de vindecat decît oricare alta. Și totuși, mult mai rezistentă decît multe maladii. Cu puțin timp în urmă Organizația Mondială a Sănătății anunța, cu justificată satisfacție, eradicarea variolei. O maladie virulentă cu conturi sinistre, însumind milioane de decese. Dar sărăcia, foamea, malnutriția, lipsa asistenței sanitare, cite victime fac? Mai este oare nevoie de comete? Cînd un recent raport al O.M.S. sublinia faptul că 4/5 din populația globului nu are acces la asistență medicală? Cînd numărul infometatilor a ajuns la un miliard?

Așteptăm „ingroziti” anul 1986 cînd savanții au socotit că vom primi vizita faimoasei comete Halley. Oare ce cumplită epidemie va declanșa și ea? Poate va fi o cometă care, stereind cu strălucitoare-i coadă atmosferă terestră, va lăsa în urmă epidemia păcii, a buneii înțelegeri. Poate epidemia dezarmării.

Atunci, fii binevenită, cometă Halley!

IOAN ROȘCA ■

Avionul solar — de la ficțiune la realitate

Un avion propulsat numai și numai de lumina soarelui. Iată un obiectiv deosebit de îndrăzneț, pe care mulți ar fi tentați să-l considere de domeniul ficțiunii sau, în cel mai bun caz, drept visul celui mai infocat ecologist. Și totuși, desi dificultățile de ordin tehnic sînt încă serioase, cîteva planoare teleghidate bazate pe acest principiu au și zburat, iar în Anglia se află în faza de realizare primul avion pilotat — e drept, de proporții reduse — care va folosi energia solară în locul cherosenului tradițional.

Ideea utilizării în aviație a acestei inepuizabile — și nepoluante — surse de energie are la bază cîteva calcule simple. Pe vreme senină, fiecare metru pătrat al solului terestru primește, sub formă de radiație luminoasă, echivalentul a 1 350 W. Continuînd calculul, specialiștii au ajuns la concluzia că un avion de turism, ale cărui aripi au în medie o suprafață de 20 metri pătrați, poate recepționa de la soare circa 27 de kilowați, energie suficientă pentru a putea face să zboare un asemenea aparat. Evident, dificultățile apar însă atunci cînd se pune problema realizării tehnice a acestui veritabil transfer de la radiația luminoasă la energia electrică, și, apoi, a convertirii ace-

tea în energie cinetică. Soluția propusă de specialiștii constă în utilizarea celulelor fotoelectrice care captează razele soarelui și produc un curent continuu capabil să alimenteze un motor electric. Utilizarea celulei fotoelectrice — scrie revista Science et vie, care consacră acestei teme un amplu articol — prezintă un alt mare avantaj. Suprafața aripiilor oricărui avion poate să fie „implantată” cu mii de asemenea celule, fără a mai fi nevoie să se schimbe cu nimic profilul acestora. S-a calculat că, la posibilitățile actuale de valorificare a energiei solare, un metru pătrat de aripă tapită cu celule fotoelectrice poate produce 150 W de energie electrică sub formă de curent continuu.

Asa cum scrie revista citată, anul viitor, specialiștii britanici vor realiza primul avion solar pilotat, cu un singur loc. Tipul de aparat aflat în lucru prezintă o suprafață a aripiilor de 35 de metri pătrați acoperite cu celule fotoelectrice, ceea ce asigură o capacitate totală de 6 450 de Wati. Viitorul avion va putea să dezvolte o viteză de pînă la 100 de kilometri pe oră. El va fi echipat cu o baterie specială pentru situațiile cînd soarele este acoperit de nori. Energia necesară decolării va fi produsă de forța musculară a pilotului — pe principiul bicicletei — care, pedălînd cîteva minute, va asigura, prin intermediul unui dinam curentul necesar pornirii aparatului.

Performanțele primului avion solar vor fi, desigur, modeste. Costul realizării lui este ridicat, din cauza folosirii unui număr mare de celule fotoelectrice, încă destul de scumpe. De asemenea, posibili-

tățile de a efectua zboruri rămîn limitate și în dependentă de starea vremii. Pentru început, așa cum afirmă specialiștii în materie, paralel cu scăderea continuă a preturilor fotoelectrice, care în numeroase țări au început să fie produse în serie, ideea micilor avioane cu unu sau două locuri are mari șanse de a fi materializată și apoi extinsă pe scară largă. Și nu este imposibil ca, în perspectiva dezvoltării științei și tehnologiei în următoarele decenii, principiul avionului solar să fie aplicat și la construirea unor avioane gigant. Aceasta ar presupune însă o serie de perfecționări mai ales în domeniul utilizării cu un randament cit mai ridicat a energiei captate de la soare. S-a calculat astfel că un avion de tip „Airbus”, care are o suprafață a aripiilor de 260 metri pătrați, ar putea să disoană, utilizîndu-se celule, de un randament superior celor de azi, de o putere electrică de 350 kW, capabilă să pună în funcțiune un motor de mare capacitate.

Avionul solar poate deveni, asadar, în perspectiva viitorului, una dintre aplicațiile spectaculoase ale utilizării, în folosul omului, a luminii solare. Iar foamea de energie pe care o cunoaște azi omenirea, strădaniile depuse de savanți din lumea întreagă în acest domeniu, precum și începuturile — e drept, modeste încă — făcute în construcția avionului solar ar putea să susțină afirmația — azi poate îndrăzneată — că oamenii milenului viitor vor zbura cu avioane silențioase, nepoluante, propulsate cu energia inepuizabilă oferită cu dărnicie de „astrul zilei”.

P. AURELIAN ■

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Stafia, scrișnind ascuțit din clavicule și lăsînd în urmă un miros de pucioasă și cloroform, s-a demodat. Nu se mai poartă castele cu coridoare lungi, beznose, în care sub fiecare draperie stau pitii strigoii cînd doțofani, cînd ascetici. Gangsterul teribil, cu jungherul între dinți și mitraliera la subțioară, s-a demodat. Nu se mai poartă schimburi lungi de rafale și spintecări spectaculoase în usa caselor de bani. Detectivul simpatic, mereu bronzat și cu dinții albi-albi degeaba mai zimbește cu toată gura spre parter și balcon. S-a demodat.

Practic toate figurile-cheie care au făcut vivă și incasări de la un an la altul au fost aruncate peste bord. Acum lincelesc, roase de invidie, în arhiva cinematografeii mondiale, în speranța că nu toate vremurile bune s-au dus pentru totdeauna. Să dăm însă trecutului ce îi aparține și să ne emoționăm, pînă la lacrimi, de teribila revelație a prezentului care a furnizat, ca orice prezent, personajul personajelor, figura cea mai tulburătoare din cite s-a putut inventa vreodată, în miezul cercului sau în miezul oricărui alt loc în care se poate inventa ceva. Este

vorba, nici mai mult, nici mai puțin, decît de perfectiunea intruchipată la care se adăugă un lung sir de perfectiuni aluritoare pentru orice om normal. Cinematografia americană, dar nu numai dînsa, și-a deschis larg portile superomului, adică unui om care umblă ca mașina și ca submarinul, ca

nale oferă sfaturi, pe bază de statistici, la ce cinematograf coadă e încă relativ scurtă, șansele clientelei de a fugi la fata locului echivalînd cu șansa relativă de a vedea și filmul...

Superomul zumzăie cochet din aripiile care îi cresc, la comandă, din omoplați, survolează Statele Uni-

de toate zilele dreptatea și fericirea.

Întîind impactul momentului, la Paris, Pierre Cardin, celebrul creator de modă, a lansat stilul „superman”. În fața unui juriu mai mult decît sofisticat domnia-sa a lăsat să se alinte un număr impresionant de manechine care, din păcate, nu zburau, dar semănau leit cu idolul mult așteptat. Peste un an, doi, cînd moda va fi lansată, bărbații vor purta deci kilograme de vată pe umeri, briuri late și strălucitoare, șantalonii cambrati, ochelari imenși și, în loc de pălării, căști de combatanți extraterestri.

Pofta de justitie și record fiind mare, excentricii se vor obișnui și cu picioarele, absolut necesare pentru a da distincție hotărîrii de umbra. În legătură cu toate acestea, un sociolog american se întreba dacă personajul supraomului nu s-a inventat pentru că nu s-a găsit omul care să imonă foamei publicului de adevăr. Care adevăr nu a precizat că înseamnă că oricine care simte că începe să semene cu o libelulă, are șanse mari de a face ceva în viață și, mai ales, pe ecran...

RADU BUDEANU ■

Super-libelula...

avionul și ca bomba, unui om care simte uneori ca omul și cel mai des ca un computer. El este mult mai înalt, mult mai frumos, mult mai deștept decît totii ceilalți. Învîinge în serie, iubește în serie, zboară în serie. Mă rog — face totul în serii zdrobitoare spre năuceala adversarilor și deliciul maladiv al publicului.

Superomul a intrat într-un film care face acum ravagii în majoritatea statelor nord-americane. Cozi lungi de tot se organizează, din zori, în fața celor 780 de cinematografe unde rulează pelicula. Succesul este atît de mare și apăsător încît un canal al televiziunii națio-

te și face dreptate strict și demn, unde este cazul, adică frecvent. Alura lui justitiară nu seamănă cu a nimănui pentru că a aterizează ca o libelulă, acționează ca un judecător, decolează ca un demon și se pierde în seninul cerului ca un vis imposibil de pipăit. Lumea îl place atît de profund, nu reușește să-l uite atît de evident și ar vrea să-l întilnească nu numai în prototip încît l'hnia sa athletică a devenit o obsesie de zile mari. Multumindu-se cu forma în dauna conținutului, clientela este diluată să-i accepte cea mai diluată diră în speranța că umerii lati și picioarele lungi pot aduce în viața cea

De primăvară

Simplonul iernii a sosit tirziu în gara noastră. A aruncat întâi un potop de crizanteme de omăt, după care a azvirlit patru zile cu praf peste stadioane. Săli de sport și melancolicul februarie. Vremea patinel, a pucului și a crosei se pregătește să treacă în cantitatea de foi de calendar trimise eternității ca niște depeșe. Un S.O.S. vine dinspre hăurile goale ale stadioanelor din care s-au auzit numai vocile viscolului până acum. Tribunele cer mina unui gospodar, cîmpurile de joc care au zăcut sub îngrășăminte scot colți de iarbă ca peria. Mai lipsește fotbalul, dar el e absent mai todeauna din aceste locuri. Generațiile de fotbaliști tineri privesc la galeria strămoșilor pe care i-au moștenit, își potrivește cramponele în atelierele cluburilor și speră ca anul care vine să fie pentru ei cel al consacării. Nici spectatorii nu stau locului; le-a mai dat Toșescu cu pelucă Mondialului pe la ochi (dacă nu curge, pică!) și cei mai temerari au început să-și pună paltoanele la naftalină. E vremea surteii de oaie și a mînușilor mai subțirele. Pe ici, pe colo s-au făcut unele încălziri; unii au ieșit la trap și la galop, alții au cărat saci cu nisip în spânare pe dealurile Brașovului (ah, nea Titii, faraonii erau niște copii de trupă!). Magazinarii umflă mingile de zor și la București I.T.B.-ul se gîndește de pe acum cum o s-o scoată el la capăt sîmbăta și duminica pînă în Ștefan cel Mare, pînă la Ghencea și pînă în Dealul Spirii! Chiar zierele s-au mai inciochinat cu rubrici speciale, cu ștaif, cu indiscreții, cu declarații, cu promisiuni (mai ales! gargara folosește todeauna) și-o să vedem noi ce-o să pățim cînd o să fim siliți să scriem cu amîndouă mîinile că în fotbalul românesc totul s-a reparat, totul merge pe șine ca și Rapidulețul — Dumnezeu să-i ajute! — să-l vedem iar în A, să-l vedem cu peluza și fără barbari care bat arbitrii.

Într-un cuvînt, e bine. Vacanța mare s-a sfîrșit! În fața noastră sunt 17 etape, plus intreruperile, plus niște meciuri internaționale, plus pronosportul, plus pariurile de-acasă ș.a.m.d. Cam atît despre fotbal, pentru că, iată, voleiul, după gimnastică, tenis de masă, tenis-tenis și alte sporturi care rolesc tot timpul — mă gîndesc la rugbi — ne aduce satisfacția unei Cupe a cupelor prin victoria echipei Dinamo. Nume ca Oros, Dumănoiu, Tutovan, Gîrleanu, Păușescu și Encescu au început să se impună și să intre în topurile gazetelor. Așteptăm cu inima la gură rezultatele echipei Steaua care are și ea șanse să cîștige Cupa campionilor europeni. Ar fi pentru noi o mare bucurie, pentru că în volei am avut perioade bune, ca și în handbal, ca și în box și la casa omului nu strică cite un trofeu din cînd în cînd, chiar dacă nu este obținut în sportul-rege pentru care noi suferim atît de mult.

Și fiindcă martie se arată la cotitură cu ghiocei și cuțite de frig, cu cite o furtună care mai sparge cite un geam, să ne pregătim să ieșim la cîmp cu mic cu mare și să vedem ce au mai învățat larna aceasta copiii durerii, chiar într-un cantonament atît de lung cum a fost cel de la Brașov unde s-au întîmplat atîtea pătăranii întit un nou serial (Totul pentru fotbal) ar fi foarte potrivit! Pentru cine vrea, iată și citeva secvențe: Dobrin la Poiana, înțarcat de un cioban care are 3000 de oi (ca subsemnatul!) și se hrănește numai cu lăptișor de capră, ajunge campion la schi, se lasă de fotbal și e proclamat campion mondial de popice! Secvența II: Ștefan Covaci pe post de zburător, la un planor, se asigură la ADAS și iese la pensie. Secvența III: Echipa F. C. Argeș cîștigă campionatul prin transferul lui Iordănescu, Dumitru și Ricanu la Pitești, între două sezoane. Secvența IV: Dinamo devine campion de tir în anul 1979, ochind titlul de campion la fotbal.

Și-am încălecat pe-o șa...

EUGEN BARBU ■

Cupa cupelor la volei masculin e la București!

După o eclipsă care a durat mai bine de un deceniu, voleiul nostru masculin revine în fruntea ierarhiilor internaționale, oferindu-ne o primă bucurie de proporții prin cîștigarea, de către Dinamo București, a celei de-a șaptea ediții a Cupei cupelor. Zicem o primă bucurie pentru că, la ora cînd redactăm acest text, campioana țării, Steaua, se află angajată în disputele fazei finale a Cupei campionilor europeni, avînd, după opinia specialiștilor și după speranțele noastre, șanse de izbîndă. Revenind la prestația excepțională a dinamoviștilor, care au cedat pe tot parcursul întrecerii un singur set adversarilor, adjuccându-și finala de la Roeselare cu un set-averaj impresionant, 9-0, să subliniem că victoria obținută de elevii antrenorilor George Eremia și William Schreiber reprezintă totodată și cel dintîi succes românesc în această prestigioasă competiție continentală. Meritele aparțin celor 2 tehnicieni amintiți și întregului lot, alcătuit din Corneliu Oros, Laurențiu Dumănoiu, Marian Păușescu, Gînter Encescu, Mircea Tutovan, Dan Gîrleanu, Emilian Vrîncuț, Teofil Chis, Ștefan Băroiu și Marius Căta Chitiga, cărora le adresăm pe această cale sincere și calde felicitări.

Nu trebuie însă uitat că la revirimen-

Cu Dumănoiu la fileu, asistat de Păușescu, Tutovan și Vrîncuț, Dinamo realizează un nou punct în meciul cu Hutnik Cracovia, îndreptîndu-se cu pași siguri spre cîștigarea Cupei cupelor. Fotografie de JACQUELINE ZVONESCHI

tu voleiului nostru a contribuit și atmosfera de responsabilitate, muncă și disciplină instaurată de noua conducere a federației de specialitate, atmosferă ale cărei roade n-au întîrziat să apară. Fără să ne facem un titlu de laudă din asta, avem datoria să amintim că „Flacăra” a criticat, aspru și în repetate rînduri, superficialitatea și imobilismul fostei conduceri a F.R.V., salutînd totodată hotărîrea C.N.E.F.S. prin care, chiar dacă cu o oarecare întîrziere, fostii responsabili ai voleiului au fost îndepărtați din funcție. Că revista noastră a atras, nu o dată,

atenția și asupra rutinei și pripelii în decizia manifestată la nivelul altor organisme federale, ne gîndim în primul rînd la federația de fotbal, fără ca C.N.E.F.S. să ia în seamă aceste critici și să pună piciorul în prag, e o altă poveste, asupra căreia vom reveni.

Acum, subliniînd din nou remarcabilul succes al dinamoviștilor bucureșteni, învingători merituosi ai Cupei cupelor, să-i felicităm din toată inima și, cu gîndul la Bruxelles, să le ținem pumnii strînsi jucătorilor de la Steaua. Bravo, Dinamo, succes, Steaua!

Time-out

● Finala Cupei României la handbal masculin se va disputa, conform așteptărilor, între Steaua și Dinamo, dar merită subliniată isprava Științei Bacău care, în grupa semifinală de la Craiova, a bătut pe Minaur cu 25-19! Handbalul e în mare progres la Bacău, Știința din localitate fiind lider în divizia feminină. ● Întrecînd, între alte adversare, pe Iudî Magos, campioana Europei Maria Alexandru s-a clasat pe un remarcabil loc 2 la Top 12, competiția elitei continentale a tenisului de masă. ● Echipa invinsă, într-un dublu test, de reprezentativa noastră de hochei juniori, a fost campioana de juniori a Poloniei și nu campioana Poloniei, vezi Doamne de seniori, cum încearcă se ne inducă în eroare ziarul „Sportul”, de luni, 19 februarie. ● Ion Buliga și Eugen Popescu, ambii juniori II, au stabilit un nou re-

cord republican la săritura în înălțime, trecînd 2,10 m. Tot e bună și sala la ceva! ● Antrenată de Ion Pircălab, fosta „săgeată a Carpaților”, formația Pandurii Tîrgu Jiu promite un sezon fructuos, inclusiv revenirea în divizia B. Să mai vedem. ● Autorul decorurilor recentei producții cinematografice „Între oglinzi paralele”, arhitectul Ștefan Antonescu e una și aceeași persoană cu fostul boxer frunțos al cluburilor Dinamo și Rapid. El a făcut categoria musicală. ● După părerea lui Floru Dumitru, exprimată în ziarul „Tribuna Sibiului” din 13 februarie, ca atacanți centrali în echipa națională ar merita să joace, în ordine, dinamoviștul Dudu Georgescu și buzoianul Stan. ● Cu o „promptitudine” care n-are nici o legătură cu nota critică din numărul trecut al revistei noastre, „Sportul” de simbată face publice rezultatele obținute de Andrei Erdely la campionatele mondiale de poliation, încheiate la Oslo cu 5 zile mai devreme! Trebuie adăugat că Er-

dely a plecat în Norvegia fără antrenor, dar însoțit, mai încapă vorba, de secretarul federal Grigore Arjoca. Deplasarea ultimului n-a surprins, există indicii în acest sens, pe nimeni din C.N.E.F.S., cunoscîndu-se atracția tovarășului Arjoca pentru fiorduri. Poate că, la anul, renunțăm la Erdely și-l trimitem numai pe Arjoca! ● Fostii fotbaliști Neagu (Rapid) și Manta (Progresul) și-au pus în cap să devină arbitri. Ei urmează cursul inițiat de federație. ● Vestii bune din partea juniorilor. La Gniezno, în Polonia, pugilistul Florian Tircomnicu a primit Trofeul Aleksander Polus, în vreme ce halterofilul sibian George Bering a realizat 107 kilograme la smuls și 125 la ridicat, a patra performanță europeană a anului. ● Ne-a scris Natalia Mărășescu, spre a ne mulțumi pentru frumoasele cuvinte tipărite joia trecută. Îi mulțumim și noi, dorîndu-i succes la europenele de la Viena.

„U” Cluj-Napoca vrea să revină în „A” cu un joc pe măsura faimei clubului

— Tovarășe Teodor Pop, iată-vă, după plecarea lui Peniță Moldoveanu, antrenor principal la Universitatea Cluj-Napoca, echipă despre care se zice că e cu un picior în divizia A, dar care, firește, mai are de făcut pasul respectiv. E absolut necesar să vă întreb, în numele cititorilor, cine sinteți? Unde ați învățat meserie? De la cine?

— Absolvent al școlii postliceale de antrenori, am 36 de ani, impliniți la 3 ianuarie, precum și un stagiu în meserie efectuat, ca antrenor principal, la Aurul Brad, la Dacia Orăștie și la Mureșul Deva, de unde am venit în toamnă la Universitatea, ca secund. O vreme am mai lucrat ca secund la Jiul, colaborînd cu Ion Ionescu, acum la Arad, de la care consider că am învățat o sumedenie de lucruri folositoare pentru profesie. Ajunge?

— Pentru moment, da. Cum vă simțiți ca unic responsabil al unei garnituri de la care întreaga suflare fotbalistică clujeană așteaptă promovarea?

— Unic responsabil e un fel de-a zice! Mai întîi că am 18 secunzi, fiecare din componenții lotului fiind considerat așa! Apoi că tot orașul e cu noi, numărînd parcă zilele pînă la întoarcerea în prima divizie. Vreau să vă asigur că „șepcile roșii” înțeleg bine ce înseamnă încrederea arătată de întregul oraș, ce valoare, materială și morală, are sprijinul pe care ni-l acordă permanent organele locale, conducerea Universității, a clubului. Președintele clubului, profesorul doctor George Tomuța, președintele secției de fotbal, profesorul doctor Sever Groze, vicepreședintele Remus Cimpeanu, o masă importantă de susținători se află alături de noi în încercarea de a readuce echipa pe prima scenă fotbalistică a țării. Ne obligă la promovare condițiile create, și, nu în ultimul rînd, tradiția unui club cu merite dintre cele mai mari în progresul fotbalului românesc.

— Legat de asta, sinteți convins că „U” va promova?

— Mai încapă vorba?! Cred că am scăpat în cîștigători. Fără falsă modestie...

— Nu e obligatoriu să pari vanitos spunînd ce gîndiți! Vă rog să reluați.

— ...am convingerea că turul ne recomandă ca primi favoriți. Am terminat pe locul 1, cu 4 puncte avans față de Bistrița. Am adus 7 puncte din deplasare și am cîștigat totul acasă. Am marcat 28 de goluri și am primit numai 8.

— Știm ce-a fost, spuneți-ne ce va fi! Aveți, ca să vă citez, numai 8 partide în retur pe teren propriu, iar prima etapă jucați la Reșița cu o fostă divizionară A, ale cărei speranțe de promovare nu s-au stins! Ce ziceți de asta?

— E exact. Nu va fi ușor, sintem convinși, dar vom cîștiga. Sigur că Reșița n-a renunțat la luptă, dar nu trebuie uitat că ne despart 9 puncte, greu de remontat în 17 etape, dacă nu chiar imposibil. În plus, cu principala noastră urmăritoare, Gloria Bistrița, jucăm acasă! Cînd zic că vom cîștiga, am în vedere, în primul rînd, valoarea și ambiția jucătorilor de la „U”, dorința lor de a se afirma.

— Care jucători, tovarășe Pop? Ce echipă va alinia Universitatea în retur?

— Ceia din prima jumătate a campionatului, poate cu Lăzăreanu în poartă. Adică Moldovan, care a apărut foarte bine în tur, Anca sau Liviu Mihai, Moș, Ciocan, Mureșan sau Bagiu, Manu, Cimpeanu II, Răduță, Dobrotă, Vidican și Batacliu. În linia mari, n-am probleme speciale, poate doar recuperarea portarului Lăzăreanu.

— Ce-i cu el?

— Accidentat la genunchiul drept, la selecția de la Constanța, Lăzăreanu s-a refăcut mai greu. A avut o entorsă curioasă, cu smulgeri și răsuciri de ligamente. A fost de mai multe ori la București, consultînd diverși specialiști, a mers în două rînduri la Băile Felix pentru fizioterapie, dar durerile au cedat foarte greu, doctorii neștiind ce diagnostic să pună și ce tratament să indice. El a reluat pregătirile și se simte bine, dîndu-ne speranțe. La fel, Liviu Mihai, care n-a prea apărut în tur din cauza unei rupturi musculare. În rest, echipa standard.

— Unde s-a pregătit „U” în perioada de iarnă?

— Am ales o stațiune mai puțin frecventată, Izvoarele, în Maramureș. După o săptămînă, însă am fost siliți să renunțăm, nu din cauza condițiilor de cazare sau masă, excelente, ci din cauza timpului nefavorabil, care a transformat

stratul de zăpadă de pe teren în noroi. Ne-am întors acasă și am trecut la jocuri de verificare. Primul test, de fapt un meci internațional, a fost la 7 februarie și, vă rog să menționați acest aspect, el a fost urmărit de aproape 20 000 spectatori.

— Am notat. Aș vrea să vă întreb prin ce credeți că s-a impus „U” în prima parte a campionatului? Prin-o tehnicitate superioară sau printr-un angajament deosebit?

— Normal ar fi să răspund prin amîndouă și cam așa a fost, deși o parte din jucători s-au remarcat la primul capitol, iar alta, la cel de al doilea. Cimpeanu II, Batacliu și Manu, de pildă, sint tehnicieni de mare subtilitate, în vreme ce Ciocan, Moș, Anca sau Vidican rămîn niște luptători prin excelență. Mă străduiesc acum, avînd alături de mine pe doctorul Mircea Ioanețe și pe asistentul medical Ovidiu Man, foarte priceput și perseverent, să dezvolt la jucători exact calitățile la care ei sint deficiente. Făcîndu-l, de pildă, pe Batacliu să alerge mai mult și mai folositor, pe Vidican să-și perfecționeze tehnica. Am deplină încredere în forța morală a echipei, în atașamentul ei față de culorile clubului. Vom mai avea, desigur, și necazuri, vom mai pierde și meciuri, în tur am pierdut de 3 ori, la Bistrița, la Tîrnăveni și la Timișoara, cu U.M.T., dar sint convins că ne vom atinge scopul și că, din toamnă, „U” va juca în divizia A. Urmărim totodată să furnizăm citiva fotbaliști loturilor naționale, Vidican și Dobrotă urmînd să se prezinte la trialul lotului de tineret. Dealtfel, doi dintre juniorii noștri, Suciu și Pop, joacă la „Luceafărul”, în naționala de juniori.

— Tovarășe Teodor Pop, nu pot încheia acest dialog fără a observa că sinteți un optimist!

— Eu citesc revista „Flacăra”, din care am aflat, între altele, că și Rapid sau F.C. Constanța mai speră să promoveze! Constanța care e la 8 puncte de Galați! Dacă ei își păstrează încă nealterat optimismul, ce-ați vrut să declar eu?!

— Ce-ați declarat! Vă mulțumesc.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

1. De ce faceți caricatură ?
2. Unde publicați în mod curent caricatură ? Unde ați vrea să publicați și în ce condiții ?
3. Cum este promovată caricatura în expoziții ?
4. Numiți pe acei caricaturiști, care, după opinia dumneavoastră, prin desen (tip de umor) dau o direcție originală în acest domeniu.
5. Vă rugăm să oferiți printr-un desen un răspuns la o a cincea întrebare, aceea pe care v-o adresați singuri și al cărei răspuns grafic ar urma să spună un adevăr despre caricatură și caricaturiști.

Am adresat întrebările următorilor graficieni :

Anton Dragoș
Mihai Pinzaru-Pim
Mihai Matei
Nell Cobar
Nicolae Claudiu
V. Crăiță-Mindră

Dănes Molnár
Aslan Poch
Albert Matty
Eugen Taru
Helga Unipan

Octavian Andronic-Ando
Constantin Ciosu
Octavian Bour

● Octavian Andronic-Ando

1. Din pasiune. Caricatura reprezintă un limbaj excepțional de sintetic, capabil să vehiculeze idei.

2. Ce înseamnă „curent” ? După știința mea, cam 98 la sută dintre caricaturiști nu publică în mod curent, ci doar întâmplător. În cazul meu, întâmplarea se manifestă cu o oarecare frecvență la „Informația”, „Scintila”, „Urzica”, „Magazin”, „Știința tinereții” și „Viața studențească”. Aș vrea ca toate publicațiile să găzduiască în paginile lor caricatură, considerând-o un gen matur și eficient. Mi-ar plăcea să public la „Lumea” (acolo nu apar decât reproduceri din presa străină), sau la „Viața economică”, de pildă. Aștept de multă vreme să văd o copertă-caricatură, la o revistă. (Prin alte părți se întâmplă destul de des.)

3. Nu este promovată. Este găzduită, nici măcar în condiții decente, uneori. Premiile — atunci când se dau — nici nu prea sînt publicate. Iar criteriile de jurizare sînt atât de „diverse”, încît prezența sau absența unui caricaturist într-o sau dintr-o expoziție nu are aproape nici o semnificație.

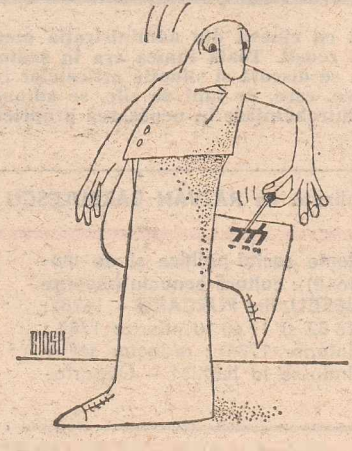
4. Din păcate, cantitatea de caricatură publicată nu permite conturarea precisă a unor profiluri artistice. Mă impresionează (plăcut) „valul” de tineri apăruiți în ultimii ani, care mi se pare că posedă certe calități intelectuale și de îndemnare pentru a putea însemna ceva în peisajul caricaturii noastre. Printre cei care gîndesc caricatură și o exersează cu mijloace de expresie adecvate, se pot număra Daniel Ionescu, Mihai și Ion Barbu, Viac Gheorghiu, Pavel Constantin, Nicolae Mirodome, Gheorghe Aleni, Mariana Serban, Mircea Bîcă, Chiril, Iulian Pena, Ștefan Boroș, Pavel Botetzatu. Și alții, bineînțeles.

● Constantin Ciosu

1. E genul care mă atrage, mă pasionează, îmi dă posibilitatea să comunic rapid cu semenii mei, considerînd deci caricatură ca mijlocul cel mai potrivit de a-mi exprima gîndurile. Am ceva de spus și caricatură îmi stă cel mai la îndemînă. De ce nu, am și satisfacții imediate.

2. Am încercat în unele publicații, să public în mod curent, dar probabil din lipsă de spațiu sau din lipsă de... altceva, nu am reușit. În sens pozitiv, pot aminti revistele „Cronica” și „Urzica”, de asemenea, citeva ziare județene, unde apar aproape cu regularitate. Una e să vrei să publici și alta să poți publica. Prea des se interzic detașările. M-ar interesa ilustrația de carte și, de ce nu, o nouă carte de caricatură.

3. Cele cinci saloane de umor organizate anual, vorbesc de la sine despre preocuparea pentru afirmarea caricaturii, dar asta mai mult în țară. Trebuie să afirm că în Capitală, unde posibilitățile sînt mai mari, organizarea saloanelor de umor e lăsată pe ultimul plan. Se pare că nimeni nu este interesat să acorde acestui gen o sală corespunzătoare de expunere (a se vedea ultimul salon de la sala municipiului București). În

privinta promovării, ar fi mai multe de spus. Dacă se vrea cu adevărat o promovare a caricaturii și un salon al umorului de bună calitate, atunci să nu se alcătuiască juriile pe anumite criterii, primul și cel mai important fiind buletinul de București. Fără a mai vorbi că un juriu e propus pentru selecția lucrărilor și un altul pentru acordarea premiilor.

Părerea mea este că unii — chiar tineri — sînt prea ușor promovați în diverse expoziții. Cum a învățat omul să tragă trei linii, gata, și apare în expoziții. Se consideră, probabil, că a face caricatură este un lucru foarte simplu. Nu sînt împotriva promovărilor de orice fel, dar aceste promovări trebuie să fie justificate calitativ.

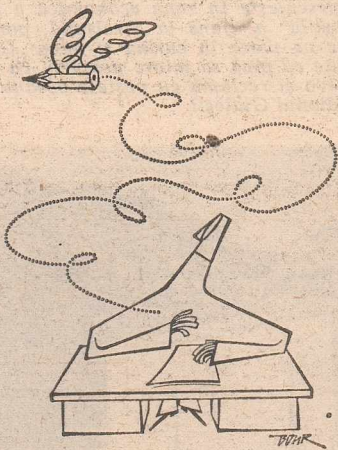
4. M-aș opri deocamdată la Bour.

● Octavian Bour

1. Este modul cel mai adecvat prin care pot să mă exprim. Felul meu de a fi și formația mea artistică m-au adus, firese, la acest gen de artă.

2. De opt ani public fără întrerupere în „Steaua”. As dori să am o rubrică permanentă, un colț al meu, într-un săptămînal. Asta m-ar obliga să lucrez mai organizat și, de ce nu, mai bine.

3. Foarte ușor, cea de duzină. Am făcut parte din juriul ultimului salon al umorului — București '78, și am rămas surprins văzînd cu cît entuziasm erau acceptate (de către majoritatea colegilor din juriu : caricaturiști, graficieni, critici de artă) caricaturi prost desenate și cu poante răsuflete, pe care le-am văzut în reviste vechi, de ani de zile, de la noi sau de aiurea. Mă întreb și eu, cînd vor pricepe cei ce fac sau promovează caricatură ca această specie a artei plastice trebuie să fie implicată în educația estetică a omului nou. Și acum ceva despre televiziune. Cînd avem atîția desenașori buni, care ar putea stîrni telespectatorilor niște gînduri frumoase, niște gînduri estetice, desenînd cu o singură mină, micul ecran ne prezintă diletanți numai pentru că desenează cu două mini deodată. Sînt foarte triste asemenea agresiuni împotriva bunului gust.

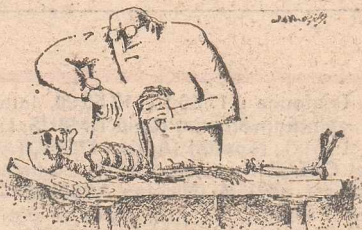
4. În ultimii ani strădanția de a găsi o direcție cit mai originală nu lipsește. Cu toate acestea, în ciuda unor succese în străinătate, pare să stăm, totuși, pe loc. Poate în anii următori voi reuși să dau și nume.

● Anton Dragoș

1. Cîteodată mă întreb și eu. Nu găsesc decît un răspuns : sînt, probabil, în esența ființei mele un optimist.

2. Nu știu ce înțelegeți prin expresia „în mod curent”, dar cred că e vorba de cele 30—40 de apariții pe an, în două publicații : „Urzica” și „Flacăra”. Aș vrea să public în acele ziare sau reviste care ar dori să colaboreze sincer cu mine. N-ar fi decît două condiții : să nu mi se ceară să fac desene care să nu deranjeze pe nimeni și să nu uite să mă retribue conform calității lucrului meu.

3. În general bine, după criteriul calității. Se manifestă o anumită rețineră față de acest gen, poate și pentru că uneori vine direct de la gazeta de perete. Inșă, chiar și

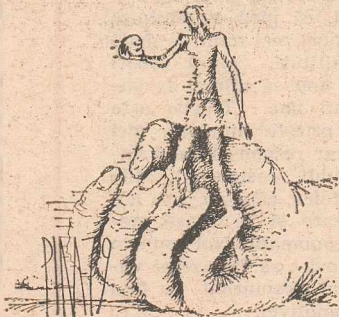

cînd intrunește calități artistice, rămîne prin locul și importanța acordată, un gen minor. Și nu în ultimul rînd, probabil, pentru că este incomodă.

4. Cred că această întrebare nu are o legătură directă cu subiectul anchetei dumneavoastră. Pe de altă parte, mi se pare confuză, desenul și tipul de umor ducînd, după opinia mea, la două criterii de selecție diferite. Vă mulțumesc pentru posibilitatea de a-mi rosti opiniile, cu atît mai mult cu cît pînă acum nimeni n-a întreprins un asemenea demers. În același timp regret că atunci cînd, în fine, se întîmplă, mi se cer niște răspunsuri consistente și scurte.

● Mihai Pinzaru-Pim

1. Din vocație
2. „Zori noi” (Suceava), „Flacăra” și „Urzica”. Aș publica în orice ziar, revistă etc., care „dau Cezarului cîei al Cezarului” (a se citi „caricaturii”), adică o rubrică sau măcar un colț permanent și un redactor priceput, care să răspundă de respectiva rubrică sau chiar pagină.
3. Promovarea caricaturii în expoziție se face în funcție de o mulțime de lucruri le-

gate de juriu : starea de moment a membrilor acestuia, prietenia sau antipatia față de X ; de întîmplare ; de criteriul „unde merge mia, merge și suta !” — evident în detrimentul calității ; de lipsa criticii de specialitate. Principala lipsă rămîne însă, după mine, lipsa de cultură, care marchează pregnant, și nu de puține ori, și juriile și caricaturiștii. Nu trebuie să uităm că numai prin această prismă, a culturii, caricatura poate fi promovată și ea atare apreciată de masele publice.

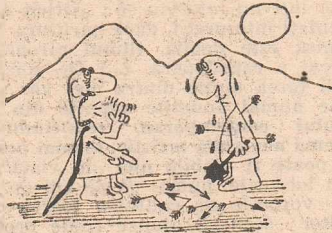
4. Cik Damadian, Eugen Taru, Benedict Găneșu, Bour, Ciosu, Helga Unipan, Crăiță-Mindră, Pomphiu Dumitrescu, Ando, Dinu Marinescu, Anton Dragoș și Dănes Molnár, împreună cu „școala sa” de la Tirgu Mureș.

● Mihai Matei

1. M-au mai întrebât și alții. Cred că din ambiție.

2. Nu public curent caricatură. În „Flacăra” și „Contemporanul” am găsit și spațiu, și prețuire.

3. Neîntînd ceea ce s-ar numi „caricaturist de salon”, opinia mea nu poate avea greutate, decît mă abțin.

4. Există patru orientări frumos ilustrate de patru mari caricaturiști :

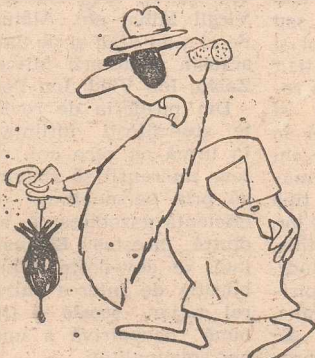
- N. Claudiu : grafică și umor ;
- C. Ciosu : grafică ;
- A. Matty : umor ;
- O. Andronic : ando.

● Nell Cobar

1. Nu mi-am pus niciodată această întrebare. Poate din prudență... Poate că nu în tot ce făptuim esențial în viață trebuie să căutăm — și să cerem — explicații.

2. Nu colaborez nicăieri în mod permanent, deși o asemenea colaborare e întotdeauna un stimulente. De fapt, preocuparea mea principală a fost și rămîne să realizez caricaturi publicabile. În rest...

3. Promovarea depinde de cîțiva factori : valoarea exponatelor, interesul și receptivitatea publicului, competența organizatorilor, popularizarea expoziției. Cînd acești factori nu sînt realizați, caricatura nu e promovată. Se risipește timp și bani din vane ambiții și orgolii administrative strict locale. Din nefericire, acest ultim caz proliferază.

4. Cei dintre noi care și-au cîștigat o notorietate, nu au reușit totuși să marcheze o direcție originală în caricatură. Dealtfel — pe plan mondial — artiștii care au reușit o asemenea performanță pot fi numărați pe degete. Din păcate, unii — și nu puțini — au rămas fixați cu ochii pe cite un asemenea măestru. Incapacitatea lor de a-i egala, neștiința desenului și alte defecțiuni, devin — în ochii unora — „originalitate” și „personalitate”. În caricatură — ca și în alte arte, desigur — acest „travesti” e posibil.

(Va urma)

Anchetă realizată de ION PREDOSANU
TUDOR OCTAVIAN

În convalescență

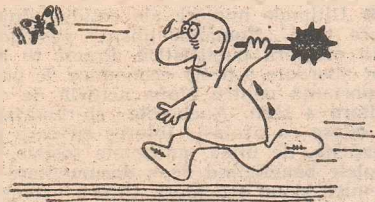
Îmi pare rău că m-am dus să-l vizitez pe Eftimie — o veche cunoștință de care mă leagă amintirea atitor timpenii săvîrșite în comun. Știi și dumneavoastră că prostiile făcute în comun dau trîncie unei prietenii. Îți aduci aminte cînd am plecat să cumpărăm piine și ne-am trezit la Oradea? Îți aduci aminte cînd ne-am vindut motocicletă ca să ne cumpărăm fursecuri și o sticlă de spumă de drojdie? Cam astea sînt discuțiile noastre, după cum vedeți un nivel foarte scăzut, de care la amîndoi ne crapă obrazul de rușine dar îi dăm înainte. Acum timpul a trecut, au venit bolile, nevestele, copiii, ne-am cumîntit, dar tot mai scoatem la suprafață, ca bancherii hulpavi monedele de aur, cite o amintire din trecut.

De data aceasta am găsit în casă o atmosferă funebă. Gazdele nu se aflau în apele lor — și, pentru prima oară, simteam că prezența mea îi stinghereste. Doamna Eftimie dispăru cu o mutră tragică.

— Mă duc la Emil să-i duc suc de portocale. Mititelul de el, de cînd eșteaptă.

Mititelul de Emil e un vîlăgan mustăcios și robust — la început una din speranțele rugbyului și acum al brașeriilor.

- Ce e cu Emil?
- Îi e rău.
- Ce are? Temperatură?
- Mai rău... Insomnii. N-a dormit toată noaptea.
- O fi foarte surmenat...

— Și cu nervii stă foarte prost... Eu zic să-l trimitem undeva să se odihnească...

— Pe malul mării...
— Nu, marea nu e indicată pentru cei prea nervoși. La munte, la Poiana Brașov...

— Trebuie să-i mai facem o surpriză ca să nu-l mai văd cu mutra asta nefericită — interveni și doamna Eftimie, care

se înapoie între timp să-i ducă mititelului un pahar de Cinzano. Eu zic să-i luăm și motocicletă aia pe care tot i-am promis-o și nu ne-am ținut de cuvînt... Asta l-a făcut să se închidă în el...

- S-a rănit în meciul de baraj?
- Nu. Că n-a mai jucat, s-a certat cu antrenorul...
- Are gripă?
- Nu, n-are gripă...
- Are congestie pulmonară?
- Vai de mine! Cum vorbești așa?!
- Atunci ce are, dragii mei? Ce-i atmosfera asta funerară? De ce boală suferă?
- Ne-a furat treizeci de mii de lei, mititelul...

În sfîrșit, taina convalescenței, a sucurilor de portocale și a paharelor de Cinzano s-a destrămat.

M-am ridicat în picioare, i-am îmbrățișat și le-am spus:

— Păi dacă v-a furat treizeci de mii de lei, cumpărați-vă un Alfa Romeo și dați-l o vacanță la Nisa.

De atunci, prietenia noastră a luat sfîrșit.

TEODOR MAZILU

● „Cronica de la Nürnberg” sau „Liber Chronicarum” după titlul original, o lucrare rară, de o excepțională valoare istorică și artistică, se află de puțină vreme la Constanța. Tipărită la 12 iulie 1493 în tipăritura unuia dintre primii și cei mai cunoscuți tipografi ai lumii, Anton Koberger, cronica a fost scrisă de Schedel Hartman în limba latină, cu caractere gotice. Achiziționată de la un bătrîn anticar bucu-restean (cine știe cîte asemenea valori nu se mai găsesc la acești bătrîni anticari din întreaga țară), „Liber Chronicarum”, conține și date despre Transilvania și Valachia, însoțite de imagini ale provinciilor și ale unor cetăți. Mărturii inedite despre istoria acestor ținuturi românești.

● Profesorul și compozitorul ploieștean Alexandru Ionescu Butaș, cel care ne-a dat splendida romântă „Pe Mureș și pe Tirnavă”, a împlinit vârsta de 85 de ani. La mulți ani!

● Liviu Tomșa din Săvișin (Arad) i-a spus Mariei Damian că frumosul său cîine lup, pe nume Tarzan, este foarte desțept și pricepe repede orice vorbă inteligentă. Ca să nu existe nici un dubiu, L.T. i-a zis lui Tarzan „Mușe-o!”, iar Tarzan a mușcat-o. Acum, la Săvișin, nimeni nu se mai îndoiește de desțeptăciunea lui Tarzan, deși L.T. afirmă că lupul înțelege doar cuvintele inteligente.

● Ultimele numere ale cotidianului de mare tiraj „România liberă” pasionează prin maniera publicistică directă în care sînt abordate aspecte economice de primă importanță pentru etapa actuală de dezvoltare a țării. Anchetele și reportajele se citesc cu același interes cu care sînt urmărite, de pildă, anchetele sociale, articolele beneficiind de o documentare temeinică și un stil alert. Cîteva exemple: suita de materiale privind construcțiile de locuințe, semnate de Cornelia Preda, serialul celor doi reporteri Corneliu Antim și Ștefan Zidăriță intitulat „Restanțele nu sînt o fatalitate” ancheta lui Petre Mihai Băranu și Dumitru Tecuță „Un autoturism care consumă zece vagoane cu benzină”. Altfel spus, o pildă de gazetărie responsabilă făcută cu talent și dăruire, o adevărată gazetărie comunistă.

● Echinox — 10

A apărut nr. 10 — 11 — 12 (octombrie, noiembrie, decembrie 1973) ale revistei Echinox — revistă studențească de cultură tipărită sub egida Consiliului U.A.S.C. de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. Noul număr al publicației coincide cu o dată jubiliară în existența ei: împlinirea a zece ani de cînd apare. Cităm din editorial: „Importanță, pînă la urmă, e această perpetuă stare activă a participării. Echinox se recunoaște în acest mod de existență, unei reviste de felul celei care vrea să fie (revistă studențească de cultură) revenindu-i dubla misiune de a interesa (informind și formind) un public exigent și diversificat și de a se pune la dispoziția acelor tineri care presînt în scris o adevărată vocație”.

De-a lungul timpului, cele mai multe semnături

au aparținut tinerilor care au găsit în această publicație un sprijin prețios în afirmarea lor. Încercînd să acorde credit numai calității, Echinox a demonstrat, la rîndul său, cît de durabil pot să creze tinerii din România. După cum se afirmă în editorialul amintit: „Anii Echinox-ului au rodit în peste cele o sută de volume originale sau traduse, ediții îngrijite și prefațate sau antologii și opere colective” apărute în limbile română, maghiară și germană sub semnătura foștilor sau actualilor săi redactori și colaboratori apropiați... Pentru că Echinox nu reprezintă doar efortul și entuziasmul generației de studenți de acum zece ani ci și al generațiilor următoare, izbutînd să țină pasul cu preocupările lor, oglîndindu-le aspirațiile, „informînd și formînd”, în conformitate cu „spiritul epocii contemporane.”

La aniversarea sa, Echinox a ținut să se pre-

● Peste cîteva zile, cei nouă locuitori ai județului Bacău, care au depășit, fiecare, vîrsta de o sută de ani, vor împlini, împreună, 932 de ani, deoarece decanul optimistului grup, Marica Avrămoaie, va face 108 ani.

● O ciudată măsură a C.F.R.-ului. De la 1 ianuarie 1979, acceleratul 821/833 (București—Mangalia, cu vagoane pentru Tulcea), vagonul restaurant, aflat la mijlocul trenului, este dublat cu vagonul poștal, fapt care, evident, nemulțumește pe toată lumea. Dacă dorești să bei un ceai sau să mînci ceva, trebuie să aștepti stația Lehliu, să cobori, și să fugi cu suflul la gură pînă la vagonul cu pricina, să mînci în același ritm pînă la Fețești, că pînă la Ciulnița n-ai puci mai mult de două înghițituri, și să cobori din nou să ajungi la vagonul tău. Treaba asta nu prieste nimănui, nici măcar responsabilului vagonului restaurant, Ilie Chifelea, care nu prea are vînzare și sesizează mereu anomalia. Noi spunem altceva: să fie așezat vagonul restaurant în fața locomotivei.

● S-au dat șpalturile la prima mare corectură a mult așteptatei cărți „Viitorul în Carpați”, rod al originalelor cercetări întreprinse de dr. Radu Rey din Vatra Dornei. Așadar, nu peste multă vreme, interesanta carte, tipărită de Editura „Scrisul românesc” din Craiova, va fi în librării.

● Actorul George Constantin mărturisește într-un interviu că: „Oricît ar fi de talentați interpreții, dacă partitura dramatică este debilă, filmul rareori poate deveni o capodoperă. (...) Or, unele scenarii (pea multe dintre ele) vor să prezinte numai anumite aspecte din viața omului contemporan, reducîndu-l la o schemă neviabilă artistică, tocmai pentru că nu poate fi viabilă nici „în viață”. Așa stau lucrurile, numai că de ani de zile se tot vorbește de calitatea foarte slabă a multor scenarii ajunse filme proaste și situația nu s-a schimbat cu nimic.

● Cum s-a ratat o inițiativă lăudabilă

Recent, la Muzeul tehnic din Parcul Libertății din București s-a deschis o expoziție de jucării. O treabă bună, care ar fi putut bucura privirile și sufletele copiilor. Dar lucrurile nu stau deloc așa, pentru că expoziția n-adeuce nimic nou, jucăriile fiind aceleași din magazinele de specialitate. Singura vizitatoare întâlnită în expoziție, micuța Cristina Ronai (în fotografie), și-a exprimat foarte limpede părerea: „Hai mamă să mergem, că jucării mai multe și mai frumoase găsim la Buceur-Obor”. Și atunci, te întrebi, pe bună dreptate: cui folosește această expoziție?

● Maria Ilău din Teioasa-Darăbani (Botoșani), care a împlinit 88 de ani și locuiește la una din fiice, Vera Ciobanu, îi roagă frumos pe ceilalți șapte copii ai săi, care n-au mai vizitat-o de 16 ani, deși stau prin împrejurimi, să vină s-o vadă că este bolnavă și la 88 de ani nu se știe niciodată.

● În curînd, cunoscuta orchestră simfonică din Viena „Wiener Symphoniker” va face un turneu în țara noastră, avîndu-l ca dirijor și solist pe pianistul Christoph Eschenbach. Formația vieneză va concerta la Arad, Timișoara și București, avînd în program Simfonia a III-a în re major de Schubert, Concertul pentru pian și orchestră în la major KV 488 de Mozart și Simfonia I în do minor de Brahms.

● Constructorii de autocamioane brașoveni realizează în prezent o nouă variantă a autocamionului Roman de mare tonaj — sarcina totală de 18,5 tone, iar în autotren, de 36,5 tone — pe baza proiectelor elaborate de specialiștii Institutului național de motoare termice.

● Cîteva vești de ultimă oră de la navele românești de pescuit oceanic. „Bahlu”-ul a ajuns în zona Walvis-Bay, „Caraiman”-ul a părăsit portul New York și pescuiește în zona economică a S.U.A., „Coștilă” a ajuns la Stralsund, port spre care va pleca în curînd și nava „Ciucas”. Poate că pînă se întorc pescarii, va repara cineva și reclama cu pește oceanic de la stadionul Giulești.

● La Armeniș, în apropiere de Caransebeș, va fi amplasat un pod de cale ferată casetat cu cuvă de piatră spartă — primul de acest fel din țara noastră și realizat de Institutul de cercetări și proiectări pentru căi ferate București. Traversalele vor fi dispuse pe un pat de balast susținut de o cuvă, ceea ce conferă o clasicitate sporită căii ferate și o reducere a gradului de uzură a roților și a suspensiilor locomotivelor și vagoanelor. Interesant este și faptul că podul (cu o greutate de 77 de tone și o deschidere de 28 de metri) va fi transportat de la constructor — Întreprinderea de poduri metalice și prefabricate din beton Pitești — doar pe calea ferată, cu un vagon platformă de mare capacitate, fără a fi desfăcut.

● Prima navă constanțeană pe 1979 a fost lansată la apă în docul uscat numărul doi al șantierului naval. Este vorba de cel de-al 10-lea mineralier de 55 000 tdw, construit după numai patru luni și jumătate de montaj în bloc, cu o lună și jumătate mai devreme față de termenul prevăzut. Nava-lisții din Constanța nu-si propun decît ritmuri nalte, pentru că de la lansarea capului de serie, primul mineralier de 55 000 tdw, au trecut doar trei ani.

● Înainte de Anul nou, cetățeanul P.I. din Arad și-a lăsat autoturismul spre a fi reparat la autoservice U.T.A.. După sărbători, l-a găsit mult mai rău. Adică tamponat. Întrebat cum s-a putut întimpla așa ceva, șeful de tură Ioan Precup a răspuns textual: „M-am săturat pînă peste cap de întimplarea cu mașina lui P.I. Să mă mai lase în pace pentru că nervii mei sînt mai valoroși decît autoturismul lui”. Depinde cum privești lucrurile. Lui P.I., de pildă, i se pare mai valoroasă mașina proprie, printre altele și pentru că, oricît de valoroși, nervii lui I.P. nu-l pot duce nici măcar pînă la serviciu.

● Zece de frigider și răcitoare zac, depozitate așa cum le vedeți în fotografie, într-o curte de lângă piața Obor din Capitală. Unele au ca dată de fabricație anul 1978. Marți dimineața, cînd a fost făcută și fotografia, am încercat să stăm de

vorbă cu cineva din administrația pieței. N-am reușit. Toată lumea era în ședință. Poate se discută și situația articolelor respective, care, de luni de zile, se odihnesc fără întrebuințare în nepăsarea proprietarilor.

Pagină realizată de RĂZVAN BĂRBULESCU ■

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: probleme social-politice și de morală civică (Nicolae CRISTACHE — 1619); noul în economie (N. Gr. MARAȘANU — 1606; știință-învățămînt (Liviu TIMBUS, L. NIȚESCU — 1618); cultură-cenaciu (George ARION — 1618); scrisori, anchete cetățenești (Eugen SECELEANU, Marga NEDELEA — 1787 și 1617); reportaj (Adrian DOHOTARU, Nelu IONESCU, Ilie PURCARU — 1618); foto — 1595; documentare — 1623; secretariat de redacție (Dan BIRLĂDEANU, Cornel CATANĂ — 1782 și 1621); administrație — 17 78 82 și 17 60 10 interior 1783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786); redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, PO Box — 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU